

P É S Z Á C H

UJ KELELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP

ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: Dr. MARTON ERNŐ מרסון ד"ר א. מרטון ז"ל

90 AGORA 28 OLDAL TEL-AVIV, 1971. ÁPRILIS 9., PÉNTEK 6912. szám

A Csatorna megnyitásának feltételeiről tanácskoztak tegnap Jeruzsálemben

Golda Méir az amerikai nagykövettel tárgyalt — Nixon elnök türelmes várakozásra kérte fel Szádát — Tovább özőnik a szovjet fegyver Egyiptomba és Szíriába

Golda Méir miniszterelnök tegnap Jeruzsálemben a kormány vezető tagjaival tanácskozott a Szezi-csatorna újbóli megnyitásának feltételeiről, a javasolt részleges megegyezés keretében. Ezután a miniszterelnök Tel Avivban Walworth Barbour amerikai nagykövettel folytatott megbeszélést, amelyen Aba Even külügyminiszter és a kormány néhány magasrangú tanácsadója is résztvett. Csak az ünnepek után várható a kormány végleges döntése e kérdésben. Kairóban nyilvánosságra hozták annak a levélnek a tartalmát, amelyet Nixon elnök intézett Anuár Szádáéhoz, azzal a kéréssel, hogy várja be türelmelemmel Izraeli javaslatait.

Az izraeli kormányban már eddig kialakult egységes nézet szerint semmiképpen sem lehet hozzájárulni Anuár Szádát azon követeléséhez, hogy egyiptomi katonaság foglalja el a Szezi-csatorna keleti partját is. Ugyancsak elutasítják azt a kairói követelést, hogy izraeli csapatok esetleges visszavonása a részleges megegyezés keretében, általános visszavonulás első lépését képezze.

Kairó (UPI). — Nixon elnök még április 1-én intézte Szádát-

ben folyt le és Nixon hangoztatta is levelében hogy örömmel fogadja az egyiptomi elnökkel létesített személyi kapcsolatokat. Az amerikai elnök a következőket szögezte le jegyzékében:

1. Az amerikai kormány véleménye szerint csekély, de felbátorító haladást értek el a béke-megállapodás felé és ezt a haladást fenn kell tartani.
2. Ugy az Egyesült Államok, mint számos más ország rokonszenvvel fogadta Egyiptom jelenlegi álláspontját a megegyezés feltételeivel szemben.
3. Amerika ugyan mindkét féllel érintkezést tart fenn, hogy elősegítse a megegyezést, de ez nem helyettesíti dr. Jarring szerepét.
4. Az elnök kéri Egyiptomot, legyen türelmelemmel és adjon időt a további fejlődésre.

A kairói vezetőség félhivatalos szöcsövében, az El Gumbhurriében tegnap azt írta az Arab Szocialista Unió, Egyiptom egyetlen pártjának főtákarára, hogy „Amerika szükség szerűen Egyiptom ellensége marad”. Abdul Chádi Nászf véleménye szerint nem az amerikai zsidó választók szavazatai és nem az amerikai elnök személye szabja meg Amerika politikáját az arab-izraeli viszályban, hanem az amerikai gazdasági érdekek objektív mivolta.

Washingtonból jelentik, hogy az amerikai külügyminisztérium egyik magasrangú hivatalnokja izletemberek számára tartott tájékoztatójában azt mondotta, hogy amennyiben a Szovjetunió közvetlenül támogatja az egyiptomi hadsereg kísérletét a Csatorna való átkelésre, illetőleg Szináj elfoglalására, az Egyesült Államok ebben a közkeletű erőgyensúlyt igen komoly megbontását fogja látni.

A szövívő nem részletezte, mit tesz majd Amerika ez esetben, hogy beváltsa ígérteit az erőgyensúly fenntartására. Azt azonban leszögezte, hogy Amerikának legalábbis erkölcsi kötelezettsége van Izraellel szemben és az amerikai közvélemény fontosnak tartja Izrael biztonságát.

Az amerikai kormány véleménye szerint most Izraelen a sor, hogy konkrét javaslatokat tegyen Szináj kiürítése kérdésében. Amerika álláspontja a Közel-Kelet ügyében sokkal közelebb áll Anglia, mint Franciaország fel-fogásához — hangoztatta.

London (UPI). — A Szovjetunió folytatja repülőgépek és rakéták állandó szállítását Egyiptomnak, mialatt nyomatékosan követeli Izrael kivonulását az arab területekről — közlik honvédelmi körök Londonban. Az elmúlt hetekben is nagyszámú új típusú MIG-21 repülőgépet, léghárító ütegeket és további SA-3 rakétákat szállítottak Egyiptomnak és ugyanakkor felújítottak a nagyszabású fegyverszállítók Szíriának is.

A léghárító rakétahálózat megerősítése főleg az Asszuánigát, Alexandria kikötője és az ország belsejében fekvő ipari központok körül észlelhető.

Izrael népe felkészült a széder estére

Több ezer olé veszt részt széder-esteken — A Nyugati Fálnál különleges széder-estét rendeznek szovjet olék számára — Kol turisztikai miniszter: „Az ünnepek érkezéző turisták számára biztosítva a szállodai szoba”

Izrael népe emelkedett hangulatban várja pészach beköszöntését, a széder esti előkészületek befejezésükhöz közelednek és mind a városokban, mind a falvakban, továbbá a hadsereg egységeiben készen állanak a szabadság ünnepeinek fogadására.

Mose Kol turisztikai miniszter tegnap látogatást tett a luddi repülőtéren, ahol kijelentette, hogy mindazok a turisták, akik pészach beköszöntéséig az országba érkeznek, biztosan szállodai szobához juthatnak. A minisztérium néhány hotelben több száz szobát rezervált azon külföldi vendégek számára, akik előzetes regisztráció nélkül az utolsó pillanatban érkeznek majd Izraelbe a pészach alkalmából.

rabbi pészachi üzenetében az iraki zsidóságot fenyegető újabb veszélyre figyelmeztetett és a világ népének lelkiismeretéhez appellált a bagdadi zsidók megmentésére.

Slomo Goren tábornok katonai főparbí tegnap este a hadsereg rádiójában tartott beszédet és üdvözölte katonáinkat a pészach alkalmából. Goren tábornok főparbí azt kívánta, hogy harcosaink éljék meg a béke megteremtésének idejét és ünnepeljék pészachot Izrael, Erec Jiszrael és Izrael Tórájának szeretete jegyében.

Az idén több ezer új olé veszt részt mintegy 60 Széder esten, amelyek az ország különböző részében kibucokban, valamint helyi munkástanácsokkal és a kltaiügyi minisztériummal karöltve szerveznek. Nátán Peled kltaiügyi miniszter második széder esten veszt részt Ejin Kerenben. Mintegy ezer új olé veszt Jeruzsálemben a kltaiügyi minisztérium pészach félünnepén kirándulásra és a Mejmona ünnepeig meglekintésére.

Ma este nyilvános széder-estét tartanak a Szovjetunióból érkezett olék számára a Nyugati Fal mellett.

Nixon meggyorsítja a kivonulást Vietnamból

Washington, (Reuter, IFP). — Nixon elnök országos tévé-hátulzatot követveit beszédében bejelentette, hogy december 1-ig további 100 ezer amerikai katonát vonnak ki Vietnamból.

IDŐJÁRÁS

A meteorológiai intézet jelentése szerint a mára várható hőmérsékleti értékek: Jeruzsálem 7-17, Tel Aviv 10-21, Haifa 11-20, Nazaret 9-20, Ludd 8-22, Beer Sáva 7-22 és Ejlát 15-29 fok.

HARRIS
FERFI- ÉS NŐI
DIVATBLUZ ÉS INGGYAR
közli címét:
T. A., Háálíjja 11., II. em.
Telefon: 612010.

AS
A LEGKITÜNBŐB KÖSER
FELVÁGOTT AZ ORSZÁGBAN

DRÁGA SZÜLEINK
WEISZ ANNUS és LIPÓT
Marosvásárhely — Haifa
25-İK HÁZASSÁGI ÉVFORDULÓJÁRA
SOK SZERENCSET, BOLDOGSÁGOT ÉS JÓ EGESZSÉGET KIVÁNUNK 120-IG.
Gyermekeik JUDITH és ELLI

DRÁGA SZÜLEINK
KATZ LILI és MARTON (Juci)
Szatmár — Givat-Smuél
25-İK HÁZASSÁGI ÉVFORDULÓJÁRA
sok szeretettel gratulálunk, jó egészséget, boldogságot kívánunk körünkben 120-ig.
KLÁRI és TUVIA

Tegnap 39 egyetemista és más fiatal vonult fel egymáshoz láncolva Jeruzsálemben, hogy így tiltakozzanak a Szovjetunióban behörtönzött 39 zsidó fogvatartása ellen. Ennek a 39 behörtönzött zsidónak egyetlen „búnc”, hogy Izraelbe akar alijázni. A láncos tiltakozó tüntetés résztvevői magukra öltötték a 39 behörtönzött szovjet zsidó képét mutató transzparenst, amelyen ez állt: „Sálach et ámi!” „Bocsásd el népemet!”

ket sýnlódtek szovjet börtönökben alijja akarattuk, illetőleg a zsidósághoz való hűségük miatt. A többi között résztveszt a Nyugati Fálnál megtartandó ma esti széderen dr. Gedáljá Kacsalszki, a leningrádi zsidó közösség egyik vezetője, valamint J. Kágán költő és azoknak a szovjet oléknak a bécsi repülőjarrattal.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett drágánk
GROSZ MARGALIT (Nagel Pici)
Pozsony — Chedera
rövid szenvedés után itthagyt bennünket. Temetése ma, pénteken, április 9-én 11 órakor indul a lakásról, Rechov Hágiborim 97, a chederai temetőbe.
Gyászolják: egyetlen lánya EDNA, testvérei, sógorai, rokonai és barátai.

HIHETETLEN ARON
vehet nálam divatos
NŐI RUHÁT — SZOKNYÁT — SHORT-OVEROLT.
Erdemes megtekinteni, kötelezettség nélkül!
Ofnat » MAGDA «
T. A., Dizengoff-u. 207.
Kolozsváriaknak külön engedmény.
חג שמח

TISZTELT VENDÉGEINKNEK
ÉS EGÉSZ IZRAELNEK
חג כשר ושמח
HOTEL PENSION REICH
Jeruzsálem • Bét Hákerem • Tel. 523121
Csodás, árnyas kert. Diétás konyha.
Kérjük biztosítsa helyét előre a nyárra. כשר למחרת

Mai számunkban
kezdjük meg új folytatásos regényünk, a
világsikerű
SZERELMI TÖRTÉNET
közlését.
ERICH SEGAL könyvét
MARTON ILONA fordította.
A második rész:
vasárnapi számunkban!

Kellemes ünnepeket a Dubek gyártmányok legjavával

חג שמח
בית המדרש של אגודת אגודת ישראל

Ha a szabadság ünnepe

Ha a szabadság ünnepe már érezteti hatását az ország egész területén. Az utak homokosak a járművektől, utasoktól. Az üzletek, a piacok zsúfolva vannak. Izraelben bőségesen található élelmiszer és remélhetőleg Izrael egész népe örömmel, nyugalomban, meglepődéssel ünnepli a pészachot — a szabadság ünnepe.

Napiainkban különleges jelentősége van a pészach ünnepeknek. A világ zsidósága, különösképpen Izrael lakosai, fokozottan tiltakozás hangját a Szovjetunióban élő testvéreink érdekében, akik a távozás kapuit döngetik és az ősi szülőföldről álmodnak. Az ő számukra pészach ünnepe a távozás szabadsága utáni vágy jelképe. Remélni kell, hogy a Szovjetunió zsidósága érdekében való óriási és világméretű tiltakozás megmozdulás nyomán elérkezik a megváltás ehhez a mély zsidó gyökerekből táplálkozó törzshöz is, amely tekintetét Cion felé fordítja.

A szabadság ünnepén emlékezni kell arra, hogy vannak egész közösségek a szétszórásban, amelyek még nem nyerték el a szabadságát és a nemzeti megnyilatkozás jogát. Az arab országokban is még súlyos veszély fenyegeti az ott rekedt zsidókat. Pészach tehát megfelelő idő és alkalom arra, hogy a szolidaritás és a tiltakozás hangját hallassuk a tiltakozás hangjait hallgatókban élő testvéreink érdekében, akik bizonyára visszatérően mondják majd fohással a pészach üzenetét:

Sálách et ámi! Bocsásd el népem!

Jeruzsálembe hozták elfetmetni Jasi főrabiját

A jeruzsálemi Hár Hámenuchot temetőjében örök nyugalomra helyezték Menasé Rabinton rabbit, a romániai Jasi város volt főrabiját, valamint leányát Rivkát, akiknek koporsóját ebből a célból légúton az országba hozták. A temetési szertartáson nem hangzott el a gyászbeszéd. A megboldogult Chajim Rabinton költő édesapja volt.

IDEGENFORGALOM

Eisenstadt (IFP). — Egy múlt heten ausztriai látogatásra érkezett magyar turistacsoport 112 tagja tegnap útban hazafelé, a határon megmondta magát és menedéket kért Ausztriában. Az osztrák belügyminisztérium szerint ez a csoportos disszidálás azzal függ össze, hogy a húsvéti időben jelentősen növekedett a turistaforgalom a kommunista országokból.

Osztrák női labdarugók jönnek

Április 28-án érkezik az országba az ausztriai női válogatott labdarugó együttes, hogy néhány mérkőzést folytasson Izraelben helyi női futballcsapatok ellen. A mérkőzésekre Beér Séván, Jeruzsálemben, Tel Avivban és Haifán kerül sor. Az izraeli női labdarugók Givat Hálosa kibuc pályáján tréningeznek.

J. KAHÁN
SZÖRMEZLET
Tel-Aviv, Ben Jehuda 54
telefon: 233701

* A Kolozsvári Zsidóság Em-lékkönyvét. A Magyarországi Zsidóságok Albumát, szebbnél-szebb magyar könyveket pészachra a Gondos könyvkereskedésből, — Haifa, Bét Hákránót.

EGYETLEN JÓ magyar könyvtár TEL-AVIVBAN az ALLENBY KÖNYVTÁR T. A., Allenby 11. Könyvek, hanglemezek árusítása

* Elegáns tavaszi-nyári ruhák, kosztümök. Kétfoldos minőség, jutányos árak. Ofnát Almágor, Jeruzsálem, Mamilla 11.

SZMUK HILD
SZÖRMEZALON
T.-A., Nesz Cion-u. 8. (a Mugaráival szemben).
Telefon: 59752.

* Legszebb női táskaik Évától, Tel-Aviv, Allenby 90. — Készítők árak.

FIGYELEM!

A volt erdélyi somérok testvéri találkozója április 11-én, vasárnap délután 3 órakor

Kfár Glücksonban megtartjuk!

Mindenki ott legyen!

Az elárvult somérok

* BÜTYKÖS, elferdült ujj, valamint érzékeny lábakra speciális betét gipszmintára, speciális gyermekbetétek Vámosnál, Tel-Aviv, Dizengoff 155. — telefon: 227284.

Kellemes pészachi ismerpeket kíván olvasóink, ismerőseink és veivönek

TARBUT KÖNYVTÁR

Egyben közli, hogy az ünnepi hét minden napján déli 2 óráig tart nyitva. T. A., Hásaron 21. (Tácháná Merkazit)

Gervai FURS
SZÖRMEZALON
T.-A., BEN JEHUDA 40. (udvarban) • Tel.: 249311

ARANYKOR KLUB

Ben Ami 12 Beilinson 9 sarok Fennállásának 10-ik évfordulója alkalmából

Ünnepi rendezvényei között az első, hazánk legjobb táncos vezető kirándulásunk Zichron-Jákov, Rothschild sira, Haifa, Karmel, Perzsakert, Akkó óváros, várbörtön, kibuc Lochámé Hágetaot, múzeum; Naharia, ebéd, fűrés, Ros Hánikrá, kötélpálya, barlangok, uszonna a teraszon.

Április 27-én, ezuttal kedden reggel 3-4-ig.

A jó hangulatú népszerű Leichter Éli gondoskodik. Egy napos teljes kikapcsolódás, élmények, látványosságok! — Jegyek a klubban naponta d. e. 9-11-ig, vasárnap, kedd, csütörtök délután 4-8-ig is.

Meghozta döntését a Herzl-díjbizottság CHÁNÁ MÁRON, az 1971 évi művészeti Herzl-díjas

Az irodalmi díjat dr. Ezra Fleischer (J. Golé) Izrael-díjas költő kapta — Ladányi László a magyar nyelvű széppróza, Lampel-Lapid Tamás (újságírás), Gréda József (műfordítás) és dr. Nánáiel Katzburg a történelemtudományi Herzl-díjat

A Herzl díjbizottság megtartotta ülését és döntést hozott az 1971 évi Herzl-díjak ügyében. A zsűri, amely Jehuda Elicur professzor, a Bár-Ilán egyetem nyilvános rendes tanárának elnöke alatt működik, a következőképpen határozott:

Az 1971. évi irodalmi Herzl-díjat dr. Ezra Fleischer, temesvári születésű költő kapja, aki 1958-ban, amikor cionista tevékenységéért kommunista börtönökben sanyalódott, monumentális héber nyelvű „Mász Gog” című vers-ciklusát az Izrael-díjat, tehát a zsidó államban elérhető legmagasabb állami kitüntetését kapta. Dr. Ezra Fleischernek, akinek „Mász Gog” című alkotását kicsempézték Izraelbe, annak legnagyobb színházi és művészeti újságjának izraeli tudósítója.

AZ 1971. ÉVI HERZL DIJASOK

Balról jobbra: Dr. Nánáiel Katzburg, Gréda József, Ladányi László, Cháná Márton, Lampel-Lapid Tamás, dr. Ezra Fleischer (J. Golé).

dejen, távollétében, J. Golé írói álnévén ítélték meg az Izrael-díjat és versikkulusa is ezen a néven jelent meg a Héber Írószövetség folyóiratában. A díjazott művet később több nyelvre lefordították. A jiddis fordításban maga Zalmán Szász államelnök működött közre, aki a szakértővel együtt Fleischer Ezrában a héber alkotóerő nagy csodáját látta.

A börtönök után Ezra Fleischer alijázott és lektorált, majd tudományos munkához kezdett. Ma, egyetemi tanár és a Héber Nyelvakadémia tagja. A Bialik Intézet gondozásában egy nagyobb versgyűjteménye, a tel-avivi Szináj kiadó útján pedig a börtönök alatt írt fabulái láttak napvilágot.

A magyar nyelvű szép-próza irodalmi díját a zsűri az idén Ladányi Lászlónak ítélte meg. A budapesti születésű író a második világháború előtt az „Új idők” munkatársa volt, majd a Magyar Írók Szövetsége tagjaként folytatta munkásságát. Izraelbe az 1956-os események után alijázott családjával és sikerült megtalálnia azt a műfajt és írói hangot, amely csakis szabad légkörben fejlődhetett ki. Három évvel ezelőtt jelent meg „Tűzözön” címmel legutóbbi novellás kötete, amelyet a sajtó kitűnő kritikával fogadott. A Héber Írószövetség és az Eked kiadó gondozásában megjelent írói antológiája közölte egyik novelláját héber fordításban és az Eked most rendezti sajtó alá első héber novellás-kötetét.

A tudományos Herzl-díjat Lampel-Lapid Tamás (József Lapid) kapta, aki 40 évvel ezelőtt született Újvidéken. Lampel-Lapid Tamás, az izraeli magyar-zsidó újságírók között az egyik legtehetősebb karriert futtató be és jelenleg a Máávir héber estilap főmunkatársa, állandó tárcáírója, valamint az „At” című héber nyelvű női folyóirat főszerkesztője. Az Új Keletben 20 esztendeje jelennek meg rendszeresen, változatos és kifejező-erőjű, stílusosságát tanúsító cikkei. „Emberek, akikről beszélnek” című interjú-sorozata hét éven keresztül — öt nyelven — az izraeli sajtó egyik legnépszerűbb olvasmányává vált és ebből rendezte sajtó alá száz válogatott interjúját, amely Dos karikatúráival héberül megjelent a Mászda kiadásában.

Lampel Tamás vigjátékot is írt „A mór megtette kötelességét” címmel, amely 150-szer futott a tel-avivi Kámeri színházban. A napokban jött ki a C.B.S. kiadásában longplay hangrezevre felvett humoreszkjeinek válogatott gyűjteménye „Kávész az ágyban” cím alatt. Smuel Szegál, a Habima művésznének interpretálásában. A Sikmona kiadásában jelent meg 550 oldalas Baedeker utikalauza, a „Lapid” és most van nyomás alatt válogatott humoreszkjeinek gyűjteménye.

Lampel Tamásnak állandó interjú-műsora van a hadsereg rádió-adójában és ő a New Yorkban megjelenő Variety, a világ

KERESZTJELNYÉNY-PÁLYAZATUNK NYERTESÉI

Két darab operajegyet nyert a 244. sz. keresztjegyű megjelölésű MOSKOVITS SARA, Bné-Brák, Sikun Hé, Rechov Cision 5. Hunyadi Sándor: A hajó királyneje című regényét a 245. sz. rejtvény beküldője közül HILZER ITA, Kirjút Motzkin, Drot Am II. 3. Mau-passant: A szeplű című könyvét a 246. sz. rejtvény megjelölésű SCHICK JÓZSEF, Givat Jesájahu, Adulám 6. — olvasóink nyerték.

HAIFAI MOZIK MUSORA

ÁRMON — SZERETEM A FELESÉGEM
ÁCMON — A VÖRÖS KÖR
RON — RYAN LEANYA
AMFITEATRUM — ROMLOTT EMBER VOLT
MAY — A NAGY MENEKÜLT
ORAH — AZ ORSZÁGUT KIRÁLYNŐJE
MIRON — UTBAN A FRONTRA

Egymás között... — MAGYAR ZSIDÓ KURIR —

A Bár Ilán-egyetemen professzori kinevezést kapott dr. Komlósi Ottó, aki már évek óta előadó tanár volt. Ebből az alkalomból a tudós-társai és barátai melegen ünnepelték.

A hétem pészachi látogatásra az országba érkezett Egri György, az észak-amerikai Menora-Egység főszerkesztője, felesége és a lap kiadóhivatali igazgatója, Yvonne Egri társaságában.

Ugyancsak a napokban érkezett újabb országnézésre dr. Egri Sándor, az antwerpeni gyémánt-tőzsde megbecsült tagja, aki feleségével tölti az ünnepeket Izraelben.

Pészachra idelátogatott Morris Wahl, a közismert newyorki magyar-zsidó filantrop, aki feleségével, Gizi asszonnyal Haifán üli a szédert.

A tel-avivi Hilton hotel fogadóterében rendezték meg Zlatner Gabi és Gradstein Joszi esküvőjét. A menyasszony Winkler Margit és néhai Winkler Imre unokája. Winkler Imre az egykori kolozsvári Hágibor futballcsapat első kapusa volt.

A nevelésügyi minisztérium, a Bár Ilán egyetem, az izraeli történelemtudományi társaság, a Ben Cvi-intézet, valamint a jeruzsálemi városi tanács pészach felünnepén három napos előadás-sorozatot rendez a fővárosban „Jeruzsálem, a Tan és a szellem központja” címmel. Két magyar-zsidó történelemkutatót is felkérték az előadásra: Katzburg Nánáielet, a Bár Ilán egyetem professzorát és dr. Zehávi Cvit, aki a Chátám Szofér tanítványainak Jeruzsálemben való alijázásáról ad elő.

A petach tikvai Jád Lóbanim díszteremben megnyitott Alexander Stefan Nordau-díjas cfiati festőművész kiállítását. Megnyitó beszédet Baruch Oren muzeumi-igazgató mondott.

A Lévaról elszármazott Laufer Ági és György leánya, Zsuzsi néhány nappal ezelőtt házasságot kötött Dov Katz-al. A násznép sok szeretettel ünnepelte a fiatal párt és az örömszülőket.

A Garam völgyéből elszármazottak találkozója volt a somroni Mágál kibucban, Engel Ella és Ferenc fia, Tuvia és Sommer Dina esküvője.

A WIZO-seminárium keretében Arad Gideon, az Új Kelet éjjeli szerkesztője tartott előadást Haifán „Háború és béke között” címmel. Weissberger Magda, a magyar tagozatok országos központjának vezetője szervezeti problémákról adott elő.

Kolozsvárról kaptuk a hírt, hogy Rappaport Ottónak, az ottani Nemzeti Színház főrendezőjének és nejeinek, Anikónak meg született a második kislánya. Az újszülött neve Sosáná.

A Bár Ilán Egyetem nagyeremében tartották meg egybekelési ünnepségüket az elmúlt héten Grossman Eliezer és Waldovits Záhává. A rokonok és barátok sokasága szeretettel köszöntötte az örömszülőket — a máramarosi származású Grossman (Reich) Ciprát és Tibort, illetve a Waldovits házaspárt, valamint Reich Jehosúát, a völgyeiny nagybátyját, illetve nagynénjét.

Sokszáz főnyi meghívott előtt vette chupa alá Fuchs Mose a Wagshal tereben Klermam Bel-lét. A völgyeiny a máramarosi-igeti származású, Belgiumban élő Fuchs Jákó (Jéki) fia, míg a menyasszony a Klermam Joszef a Chérut párt elnökségi tagjának a lánya. Az ifjú párt és az örömszülőket gratulációkkal halmozták el a rokonok és barátok.

A Bné Cion szervezet miskolci csoportjában — írja a new yorki tudósítónk — beiktatták az új vezetőséget. Fodor József lett az elnök, akinek beiktatását Ernest Zelig, a Manhatban tartomány Bné Cion szervezetének

elnöke látta el. Az ünnepségen Herman Z. Quittman, a Bné Cion orsz. főtitkára ismertető előadást tartott a közéleti helyzetéről, majd méltatta a lelépő elnököt, Roth József érdemeit. A Magyar Zsidó Világszövetség Sunshine Oszkár díszelnök képviselte. Az ünnepség a Plaza hotelben volt.

A héten meleg hangulati fogadás keretében nyújtották át a Keren Kajemet arany könyvébe való bejegyzéséről szóló diplomát dr. Weisz Imrénnek, a Bné Herzl egykori ügyvezető elnökének, az egyesület érdekében kifejtett őt esztendő oadaó, fáradhatatlan tevékenységéért. Dr. Weisz Imre közéleti pályafutását és munkásságát a Bné Herzl elnöki tanácsa nevében dr. Herskovits Fábán (frábi), az egyesület elnöke, valamint Kremer Frida és Dan Ofry alelnökök méltatták.

Az ünnep alkalmából az országba látogatott Dr. Farkas Ervin, a Magyar Zsidók Világszövetsége amerikai tagozatának ügyvezető alelnöke és felesége, Farkas Ibi, az ismert newyorki karmikus.

A heér sevai Nánási-otthonban rendezték meg Weisz Joszi és Rosenthal Ora chupá-szertartását, amelyet Eljáhu Katza város főrabiját vezette. A násznép sokszeretettel vette körül a fiatal párt és az örömszülőket, Weisz Cicit és Pált, illetve Chává és Kurt Rosenthal.

A héten tartotta meg esküvőjét Tel-Avivban a Gilton tereben Zelikovits Hédi és Gruner Juvál mérmök. A család, az ismerősök és barátok nagy szeretettel vették körül a fiatalokat és az örömszülőket, Zelikovits Editet és Bélát, illetve dr. Cipora és Ávrám Omer-Grumert. A szertartást a rámat jic-cháki frábi és Ungár főkanonik vezette le.

A HITACHDUT OLÉJ HUNGÁRIA KÖZLEMÉNYEI

TEL-AVIV KÖZSÖNETNYILVANTÁS
A tel-avivi HOH pészachi segélyosztása.
Az idel pészachi segélyezésünk keretében a tel-avivi HOH Szociális Bizottsága nagyszámú részortól részesített ünnepi segéllyben.
A HOH ezúton is köszöntött felejt ki mindazoknak, akik nemcsak adományokkal a segélyakció lebonyolításához hozzájárultak.
Továbbá elismerő köszönetünket fogadjuk az osztási munkában részt vett önkéntes munkatársainknak.
A tel-avivi HOH vezetősége.
JOM HÁCMÁUTI KIRANDULÁS
A HOH tel-avivi helyi csoportja 1971. április 29-én, csütörtökön, — Jom Hácmáutkor — egy napos kirándulást rendez a festői Gáilon kerületben a Bánász vízészék és környékére. Vezető: Jicchák Chum. Résztvevők: 18 IL. Jegyek kaphatók a tel-avivi HOH titkárságánál, naponta délelőtt 9-12 óráig. Hírlék: április 11. sz. alól, 1971. április 20-ig bezárólag! — Biztonságos helyet jelölje erre az élményekben gazdag, szép kirándulásra. Pontok indulás: reggel 8 órakor. Tel-Avivban: Bét Hádar előtt, Derech Petach Tikvá 19. sz. alól. (Tácháná Merkazit környéke).
NATANJA
A pészachi ünnep alkalmával jókívánásainkat küldjük tagjainknak és barátainknak. Tagjaink beszélgetők a Kupát Ajjja banknál, Sternberg chaverunknál.
A natanjal „Ohel David” Teplom egyesület vezetősége ezúton kíván kellemes pészachi ünnepeket tagjainak, családtagjainak együtt. — Pészach első napján az imádkozás keretében d. e. 8 órakor ünnepi beszédet mond dr. Berg József főrabbi ur. Pészach utolsó napján, április 16-án, a Jizkor mia előtt ugyancsak lesz ünnepi beszéd. Szívesen látjuk körünkben a Natanjal nyaraló magyarajku külföldi vendégeket.
A TEL-AVIVI MOZIK HETI MUSORA ELOADÁSOK KEZDETE: 4.30 — 7.30 — 9.30
ALLENBY: Szeretem a feleségem
ARMON DAVID: Csoda Brekklynban
BEN JEHUDA: gimpeller
CINERAMA: Lili, drága
ESZTER: Eger döröslött fickó története
CAPOV: Ryan leánya
GAT: A pletykás
GORDON: Mickey Mouse születésnapja
ORION: A lázongó Angélique
OPHIR: Ariana
HOD: Az országúti gyaloglás
CHEN: A himnusz dajka
MAXIM: Goldfinger
MUGRAH: A zsidó
PEER: A vörös fő
PARIS: A világ legnevessebb embere
TECHNET: Az istenek fogata
SDEROT: Halló Dolly
STUDIO: Az élet zsilánkjai
TEL AVIV: Jora tora tora
JAPON: Négyen Texasban
8:30-ig
OREN: Nőstil a rendőr
SZ. SZAVION: Harkikben a Natanjal folyóéret
ACMAUT: Olasz irigység.

MÁ NISTÁNA?

Az egyiptomi kivonulás óta kérdezzük ezt a szeder-asztalnál: Má nistána?

Mi változott? Miben különbözik ez az éjszaka a többitől?

Aktualizálva a kérdést. — mi változott a tavalyi pészách óta?

Izraelben, a zsidó népen belül, a nagyvilágban?

Nálunk, Izraelben, sok minden történt egy év alatt. Véget ért a „kifulladás háború”, amely elsősorban Egyiptomot fullasztotta ki.

Eltűnt a porondról az újkori Izrael legveszedelmesebb, legagyfartóbb, legkonokabb arab ellensége: Gamal Abdul Nasser. És azóta új hangok hallatszanak Kairóban. Először merészel az egyiptomi államvezetés ki- mondani az arab néplelek számára legborzalmasabb szót: béke.

Ez a legszembetűnőbb változás Izrael és az arab világ kapcsolatában. Hogy eljutottunk ahhoz is, amikor Egyiptom elnöke már hajlandóan mutatkozik bekérő is beszélni Izraellel kapcsolatban.

Ne legyen semmi félreértés: nem igazi békét akar Anuar Szádát. Csak a szavakkal játszadozik. De, valljuk meg, ez már újabb lépés a kijózanodás felé. Akkor is, ha nyilvánvalóan még hosszú az út a teljes politikai ébredés felé. A valóság kedvezőtlen felismeréséhez.

Egyiptom azonban már rálepett erre az útra. Nem jószántából. Kizárólag a tények kényszerítő hatása alatt. Annak következtében, hogy végre Kairóban is látják: nincs lehetőség erőszakkal visszahúzni Izraelt azok- ol a vonalakról, ahol kerek 43 hónapja állomásoznak csapatai a hatnapos háború eredményeként.

Ezért hallhatók békes megnyilatkozások Egyiptomból. Hogy politikai eszközökkel, diplomáciai és lelektani csábítással-nyomással próbálják visszaszerelni mindazt, amit elvesztettek a harcmezőn és képtelenek visszaszerezni — az erő útján.

Ez a felismerés, mint valami ellenállhatatlan erővel rohanó hegyipatak fokozatosan hatol be a legnagyobb arab szomszédállam, Egyiptom vezetőinek tudatába. Ezért vannak csak szóbeli háborúskodásainak az elmúlt év óta Egyiptommal.

Mert megváltoztak az erőviszonyok. Izrael még erősebb, mint tavaly. Ugy is mondhatnánk, hogy soha, a zsidó állam fennállásának évei alatt nem volt ilyen méretű és jelentőségű megerősödés katonai sikon. A páncélos erők és a tüzereség, léghaderő, haditengerészet és légierő terén. Az „elektronikus hadviselés” valamennyi ágazatában.

Ez is a nagy változásokhoz tartozik. Lenne tehát mit részletezni, ha a hadászati „má nistána?” kérdést nyilvánosan taglalnánk.

Más szavakkal: megjavult Izrael általános helyzete. Politikai sikon is. Eppen a katonai tényező egyenes kihatásaként. A legszembe- több bizonyíték erre Moszkva. Sok minden lehet elmondani a szovjet vezetőkéről, csak egyet nem: hogy nélkülözik a valóság érzékét. És jöhet, a szovjet vezetőségá- ra to-

vábra is fenyegeti, ócsárolja Izraelt, mégis más hurokat pengtet ma Leonid Brezsnyev. Nem ismétli meg Alexej Koszigin tomboló kirohanásait a zsidó állam ellen. Elmultak azok az idők, amikor a Szovjetunió miniszterelnöke az UNO közgyűlésén — a hatna- pos háború utáni rendkívüli ülésről van szó — Izrael megbélyegzését, feltétel nélküli és azonnali, totális visszavonulását és kártérítés fizetését követelte az arab államok veszteségeinek pótlására...

Ma senki sem beszél többé Moszkvában nemzetközi megbélyegzésről és a jóvátételről. Sőt, mi több, a szovjet kormányzat is hajlandó bizonyos „feltételekről” értekezni Izrael visszavonulásának kicsikarására. Moszkva nem beszél többé arról, hogy Izrael léte forog kockán. A Szovjetunió, a világpolitika nagy realitása, ugyancsak áthangozta Izrael-ellenes kórusának tónusát.

Mint ahogy megtörtént a nagy fordulat a „nema zsidóság” alijája ügyében is. Mostanában százával érkeznek a zsidók a Szovjetunióba. Ki álmódta volna alig 2-3 évvel ezelőtt, hogy az „agresszor” Izrael a „békesze- rető arab népek” elleni támadása jutalmazásaként még életerőtől is dapp, szakképzett és tehetséges olékat is kap a vastűgöny mö- güi?

Má nistána? Hogy mi változott?

Sok minden. Nagyon sok. És mindez, — kizárólag annak következtében, hogy Kairó és Moszkva is pontosan tudják már: Izrael a világ ezen részének integráns, kitörölhetetlen szerves része. Háborúban, vagy békeben, de Izraellel együtt kell az arab népeknek élniük a Közelkelet térségében.

Csakis egyre rohamosabb ütemben megszilárduló erők és belső stabilitásunk, politikai „makacságunk” eredményeként jutottunk ide. Mint ahogy az is a zsidó élniakarás csodájaként könyvelhető el, hogy a nemzet- közti sajtó Izraelben tervezett és gyártott repü- lögépekről, tankokról, rakétákról beszél. A világ legjobb fegyverei között...

Persze, nemcsak jó értelemben felvehetünk a „má nistána?” kérdésre. Eppen a nemzetközi helyzetünk megerősödéséből fakadó jó- zanabb arab álláspont miatt került sor arra, hogy legnagyobb barátunk, az Amerikai Egyesült Államok bizonyos türelmetlenséget ta- nusít velünk szemben. És ebben a vonatko- zásban hangsúlyozni kell egy alapvető tényt: Izrael semmiféle körülmények között nem mondhat le Amerika támogatásáról. Ez annál is inkább időszerű követelmény, mert Washingtonban valóban történt változás az elmúlt évben.

Nem a legörvendetesebb irányban. Ameri- ka azonban továbbra is kitart Izrael mellett. Feladatunk tehát: kidomborítani és a tenger- entul is tudatosítani az érdekében álló sa- gát Izrael és Amerika között.

Egy ember az utcáról...

Az egyiptomi front jelenlegi eseményei ja- nuárban, vagy februárban kezdődtek, amik- or Szádát elnök váratlanul azzal a javas- lattal lepte meg a világot, hogy Izrael ürítse ki a megszállt területeket, ezzel szem- ben Egyiptom hajlandó békeegyezményt kö- tni. Ajánlatában az volt a legszebb, hogy addig hallani sem akart Izrael elismerésé- ről és most Jarrington át komoly tárgya- lást kezdett a tervezett békeszerződésről.

Nálunk nem lepett meg senkit Szádát akciója, mert kormányunktól lefelé minden- ki tisztában van Egyiptom gazdasági és közegészségi helyzetével. Egyiptomnak úgy kell a béke, mint egy falat kenyér. Szádát viszont naponta értesíthetett arról, hogy Iz- rael népe valósággal reszket a békéért, ez- ért maximális árat követel érte.

Ebben a rovatban is olvashatták, hogy amikor a Szovjetunió meggyőződött a Szá- dát-akció komolyságáról, hosszú hallgatás után megszólalt és nyilvánosan helyteleni- tette az egyiptomi béketervet. Nagyobb nyomatek kedvéért a Csatorna vonalából kivonta az orosz rakéta-személyzetet és Szá- dát elnököt Moszkvába cíválta. Az elnök március 1-én titokban megjárta az utat. Ak- kor is tudtuk, meg is irtuk, azóta meg is győződünk arról, hogy a Kremli olyan programot irt elő Szádátnak, ami kizárja a békét. Minden valóságosság szerint megígér- te, hogy most aztán győzelemhez segít az arabokat Izrael fölött. Ez csak föltevés, de, sajnos, nem alaptalan. Eppen most kapo- ra jött az El Ahrám főszerkesztőjének

a londoni Times-ban e héten megie- lent cikke. Az egyiptomi public- ista azt írja, hogy a Szovjetunió so- ha nem enged meg Egyiptom, vagy más arab állam közös vereségét, bárhogyan fejlődjenek is a dolgok, gok.

Szádát és kormánya ettől kezdve soha ki nem ejtette a száján ezt a szót: béke, el- lenben úgy viselkedett és viselkedik mind a mai napig, mintha az oroszok már győ- zelemhez segítettek volna őket. Egyik kép- telenél képtelenebb föltételt a másik után ontja, s közben vérszomjasan fenyegetőzik. Ultimátumait olyan arrogánsan diktálja, hogy kormányunknak csak az erő tudata adhat annyi türelmet, ami a józan nyugal- om megőrzéséhez szükséges és azt a fö- lényt, amit a felnőtt érez rakoncátlan köly- kökkel szemben.

Mikor a mi oldalunkon hajlandóság mu- tatkozott a Szádát-terv alapján tárgyalások megkezdésére, Riad egyiptomi külügyminis- ter arról szónokolt, hogy Izrael „a politi- kai elrendezésre minden kezdeményezést meg- torpedóz. A Biztonsági Tanács 67-es híres határozatának szabotálásával és hallani sem akar a megszállt területek kiürítéséről. Iz- rael ezzel kiprovoálja a háborút” és így tovább.

Még el sem ültek a hullámok, új terv bukkant fel a láthatáron. „Tegye Izrael lehetővé a Szezi-csatorna megnyitását, olymó- don hogy 30-40 kilométerre visszavonul”. Mikor kormányunk hajlandóságot mutatott a tárgyalásra, rá két napra Riad kijelen- tette, hogy „Egyiptom akkor sem ismeri el Izraelt, ha lemond a hatnapos háborúban elfoglalt területekről”.

Közben a miénk nem adták fel a nevet- ségességét elfajult, huzavonát. Ebben a ma- gartartásban két szempont vezette őket:

a Csatorna megisztitási munkálatai lehetetlenné teszik a háború feljű- tását, a másik szempont: védekezés az egyiptomi pergőtűszerű propa- ganda által elterjedt téves közbit ellen, mintha csakugyan Izrael ma- kaessége lenne a béke akadály.

Mikor azonban az orosz-egyiptomi olda- lon — bizonyára bosszusan — látták, hogy türelmünk soha nem ér véget, Szádát elnök és kormánya „titakozott a Szinaj-félsziget demilitarizálása ellen”, nem törődve azzal sem, hogy ezzel a tiltakozással leleplezi igá- zi szándékát, arra az esetre, ha csakugyan visszavonulunk. Elfogadhatatlan izraeli föl- tételnek tekinti azt a követelést is, hogy Sárm el-Sejken izraeli katonák bármilyen

formában, — tehát például más erők kö- zé beosztva — tartózkodhassanak.

Mialatt Riad külügyminiszter a részleges elrendezés, vagyis a Csatorna megnyitási tervével sorra járta a kormányokat, Szádát kijött a nagy ágyúval, abban a remény- ben, hogy ez végképp eloszlatja Izrael il- luzióját a békes elrendezésre. E pillanatig ez volt legutolsó követelése: „Ha Izrael visz- zavonul a Csatornától bizonyos távolságra, az egyiptomi erők azonnal átkelnek a Csator- nán és elfoglalják a jelenleg Izrael által megszállva tartott védelmi vonalat”.

A szemtelenségnek ezt a netovábbját nem lehet félreírni. Részünkről rögtön elutasí- tották, de csak nyilatkozatokban és nem hivatalos formában. Washington ugyanis ar- ra kérte kormányunkat, hogy ne siessen a válasszal. Lehet, hogy ott tudnak valamit, józan észsel azonban,

ahogyan az elmúlt napok különben ismert eseményeit itt leírtuk, sem- mi mást nem jelenthetnek, s nem is jelentenek, mint képtelen fölté- telekbe csomagolva, minden elrende- zés visszautasítását.

Ahogy egyik szemérmetlen föltételtől a még szemérmelenebbhez menekültek, a tö- kéletes abszurdumig, attól tartva, hogy Iz- rael a békéért ostrombaságra is képes, sajnos a diplomáciai út alighanem véget ért. Az ismert események egymás mellé állításával ennek a fölismerésért akartam érzékeltetni az olvasóval, hogy itt következők eszme- cserében együtt érezzünk és együtt gondol- kozzunk.

Még két feltűnő jelenségre kell röviden emlékeztetnem az olvasót. Az egyik a londoni stratégiai tanulmányok intézetének közle- ménye arról, hogy a Szovjetunió egyedül 1970-ben két és fél milliárd értékű fegyvert szállított Egyiptomnak. Többek között 200 harci pilóta is szerepel a „szakértők” szá- porodásában. Most 71-ben is árad Egyip- tumba a szovjet fegyver, láthatólag több,

mint amennyit Egyiptom fel tudna használni. Ezért nem lehet kizár- ni azt a föltevést, hogy az oroszok önmaguknak gyűjtik a fegyvereket.

A másik jelenség Chajim Herzog haifai elő- adásának az a mondata, amely arról szól, hogy „Amerikából ma olyan mértékben ö- zönlik Izraelbe a fegyver, amelyről soha nem álmotunk”. Tudni kell, hogy Chajim Herzog a kormány illetékes személyiségének kivánsága nélkül ezt nem mondhatta. Azt kívánásága nélkül ezt nem mondhatta. Azt kívánásága nélkül ezt nem mondhatta. Azt kívánásága nélkül ezt nem mondhatta.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Ha áll az a tétel, — amit biztosra vehet- tünk, mert a logika kövelete — hogy az oroszok már 67-ben, de most, Szádát tük- moszkvai időzése alatt is megígérték: a megszállt területek visszaszerzését, akkor a- meghaltnem nehéz időnknek nézünk elébe, nem- de a Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is. Sokan vagyunk, csak mi, de Amerika is.

Asszonyoknak és figyelmes férjeknek...

(A vásárló és a kereskedő szolgálatában)

UTBAN A MÁSODIK MILLIÓ FELE

A KÁRMEL MIZRÁCHI EGY ORSZÁG SZOMJÁT OLTJA

Izrael legnépesebb itálaió van szó. Ez a népszerűség nem csak a hazai fogyasztók itéletétől függ. Ugyanis a pincészet borait és más itálait külföldön is szívesen fogyasztják. Az export tevékenységük mutatószámait az tanúsítják, hogy 1970-ben egy millió négyezer dollár értékű árut termeltek kivitelre. Negyed millióval többet, mint 1969-ben.

gyed millió üveg italt szállítottak külföldre. Ahol csak egyszer is megízlelték, megjegyzik a márkát, a bibliai szőlőfűrtöt hordozó két férfi képét. Köztudomású, hogy izraeli bortermelők egyesületéről van szó, összesen 35.000 dunám szőlő termését dolgozzák fel a Kármel Mizráchi pincészetében. Hogy az olvasó fogalmat alkothasson az arányokról — Izraelben összesen 45.000 dunámon termelnek borszőlőt. Az idei ünnepi asztalnál is kifejezésre jut majd ez az a-

rány. Az ünneplő családok nagy többségének szeder-asztalát a Kármel Mizráchi pincészet borai díszítik.

ér el sikereket a világgiacon. A gyár export tevékenysége egyre fejlődik, utban vannak a második millió felé. Minden bi-

A siker titka, hogy a Kármel Mizráchi elsősorban a hazai piacra épít, az izraeli fogyasztó igényét igyekszik kielégíteni maradéktalanul, s ezért

GIFT SHOP

ASTOR HOTEL • Tel-Aviv, 105, Hayarkon St.
PHONE 223141-5 • P. O. B. 3416

KÜLFÖLDI VENDEGE VAN?
VAGY ON UTAZIK?
LÁTOGASSON EL AZ „ASTOR” HOTEL AJANDEKÜZLETÉBE,
AHOL A LEGFINOMABB ARANY, ORIENTÁLIS EZÜST EKSZERT
ES MINDENFELE IZRAELI EMLEKTÁRGYAT MEGTALÁL.

SPECIÁLIS ARENGEDMÉNY!
SILVIA GÁSPAR ES LBOVITS ERVIN VEZETÉSE ALATT

NYITVA: 8-tól 22 óráig.

RECOMMENDED BY THE MINISTRY OF TOURISM

PAROKAK MÉRÉTRE
kézimunka, a legmodernebb és leg-tökéletesebb kivitelben készülnek.
Szalon „ILANA” Goldstein
TEL-AVIV • DIZENGOFF 125, félelelet
TELEFON: 22 45 96

OFNAT WEISZ
A JOZLESU HOLGYEK BESZERZESI FORRASA!
A legújabb modellekkel és nagy választékkal állunk rendelkezésükre.
TEL-AVIV, JEHUDA HALEVI 39 •
Telefon: 62 57 84

Budapesti fűzőszalon
Tel-Aviv • Jozsef Sprinzák u. 9 • — Tel. 255904

FÜRDŐRUHA
SZÉP MODELLEK
MINDEN PROBLEMATIKUS ALAKRA IS

Reichman • DIVATÁRUHAZ
Rámát-Gán, Bialik 46,
telefon: 73 12 98

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!
Megérkeztek a legújabb (1971-1972) modellek! * Ruhák, cocktail-ruhák, kosztümök anyagból is. * Külön állapotos-ruha osztály. * Sportcikkék, fürdőruhák, frottirkabátok és strandruhák. Rámát-Gánban egyedül legnagyobb választék. KIVANUNK KEDVES VEVŐINKNEK, ROKONAINKNAK ES BARÁTAINKNAK

MAMÁK FIGYELMÉBE!
Felöltöztetjük gyermekeit
18 éves korig
a legújabb divat szerint.
MINDEN EXKLUZÍV!
MÁRTA TEL-AVIV • BEN JEHUDA 30
Telefon: 22 82 92
Vevőinknek, rokonainknak és barátainknak

SZOKNYA-HÁBORU

Néhány rövid év alatt világszerte teret hódított a midi és a maxi, ha a minit — főként a fiatal korosztályoknál — nem tudta is teljesen kiszorítani. Az Európában „feltalált” mini uralma messze Európa határain túl — Amerikában volt a legtartósabb. Nem is csak — „volt” — most is az.

Az Egyesült Államokban a férfiak némán, a nők sokszor hangosan, utcai felvonulásokon tüntettek a midi és a maxi ellen, a minit mellet. Hiába kezdtek el, európai mintára, s tervezők hosszabb szoknyákat és ruhákat tervezni, s a gyárak hosszabb szoknyákat és ruhákat gyártani, — az üzletekben nagyon kevés fogyott ezekből.

Ezek után néhány divat-írás-üzlet összefogott és közös költségre hirdetést adott fel a Daily News nevű Santa Monica-i (Kalifornia) napilapban. — Ime, a szöveg: „Elhunyt! — a midiruha. Halálának oka, hogy az amerikai nők keményen viszszaütötték”.

A Fox and Hounds (Rókák és kutyák) nevű Santa Monica-i luxusáruház tulajdonosának ekkor különös reklámötlet jutott eszébe. Feliratokon közölte, hogy nála a miniszoknyás vendégek ételt is, italt is — féláron fogyaszthatnak! (Az igaz, hogy csak délelőtt 11 és délután 6 óra között — tehát nem az esti csúcsgalimi időben.) És miért? Erre a következő magyarázatot adta: „Szeretném az éttermemet szép lábakkal kidekorálni”.

Hollywoodban a harcias minipárti nők egy csoportja antimidi szervezetet alakított. Tagjaik elegáns szállodákban, éttermekben, áruházakban végeznek „felvilágosító munkát”: ismeretlen asszonytársaiknak magyarázzák, hogy szerintük milyen csunya a midi-divat.

S mit szólnak a vezető amerikai divattervezők? — Szembeszállnak a hatalmas minipárttal. Azt mondják: „Európa a milánói Corriere della Sera egy palermói általános iskoláról írt, amelynek tantermeit tanítási írt, amelynek tantermeit tanítási idő után nem egészen rendeltetészerűen használták. Rendszeresen igénybe vették párocskáknéhány órára. Szigorú vizsgálatindult, s kiderült, hogy az iskolaépületnek helyén egy éjszakai lokál volt, és a törzsvendégek látásuknál fogva kötődtek a helyhez.”

NADAS ORTOPÉDIA
Férfi és női gyógyfüzők, haskötők. * Allandóan viselhető, különleges sérvkötők
TEL-AVIV, Dov Hoz u. 17.
Autóbusz: 4. 5.
Frischman
Gordon megálló.

BIROSAGI JEGYZETEK SZERELEMBŐL ELÉGSÉGES

Irta: BENEDEK PÁL

— Ha nem tanulsz — mondta annak idején az apja —, odaadlak suszterinasnak! Ugyanis a fiatalember hadilábon állt a tudományokkal, csak a lányokon járt az esze. Az apja lelkes bélyeggyűjtő létere a posta központi bélyegszolgálatánál dolgozott és váltig azt magyarázta egyszem fiának, hogy az a boldog ember, aki közös nevezőre hozza a mesterségét és a hobbit, vagyis kedvenc időtöltéséért kapja a havi nyolcszáz fixet, plusz a szociális jogokat.

— Ezen az alapon én legfeljebb nőgyógyásznak mehetnék — vélekedett a fiú —, de ez csak tréfa volt, mert az érettségimérföldnyi távolság választotta el. Eppen csak, hogy átbukdósolt a gimnázium első két osztályán, utána a katonaság az apja számlájára várta, hogy benőjön a feljéjé — amire csak bizonyos határok között került sor —, majd leszerelés után végre magára talált.

Elment fényképezésnek. Idős ember volt a mestere, az alapfogalmak elsajátítása után szívesen rábízta a szalont, s esküvőkre, illetve hasonló „kiszállásokra” is őt küldte. Az első időkben azzal szédítette a nőket, hogy előadott egy takaros mesét: — Megbízom van egy kiadótlól, egy fotóalbumon dolgozom. „Izrael száz legszebb lánya” lesz a címe. Kétszáz felvétel jelenik meg a lapján.

— Miért kétszáz? — érdeklődtek a lányok. — Mert minden lányról két felvétel lesz az albumban. Az egyik természetes környezetben, tehát otthon, vagy a munkahelyén, a másik viszont szépségének teljes harci díszben ábrázolja.

— Mit jelent ez? — Nagyon egyszerű. Bálj ruhában, vagy pörén, ami manapság majdnem egyre megy... — Engem is szerepeltetne az albumban? — Az utóbbi kérdést száz lány közül — hevenyészett statisztikai számítások szerint — nyolcvanhároman tették fel. Miközben az album készült, az ügybuzgó fényképező is csinált néhány képet — szintén egy album, a rendőrség büntügyi nyil-

vántartója számára. Módszere ugyanis az volt, hogy csak a fényképezésről, annak művészi céljáról győzte meg a lányokat, igazi szándékának ismertetésére nem pazarolta az érveket, inkább erőszakoskodott.

Ezen a téren a statisztika már nem volt olyan kedvező. A lányok harmincegy százaléka ugyanis berzenkedett az ilyen sötétkamarás aszfaltbetyár-módszerekkel szemben és nem egy akadt közülük, aki a rendőrségre is elment — mielőtt még megszárdt volna a felvétel az előhívó-tepsiből való kiemelés után. Valahogy mindig kievickélt a bajból, de állandóan fogadkozni kellett a rendőrségen, hogy jó utra tér, többé nem fogalkozik akt-fényképezéssel.

— Mi lenne — kérdezte tőle egyszer a rendőrnő —, ha rátérne a természetfotózásra? Gyönyörű terület, és van egy nagy előnye. A száz éves tölgyfa és a kismókus soha nem jelenti fel az embert...

Mindent megígért, de néhány hét múlva újra baj volt vele, mert igaz, hogy elment egy kirándulásra, de magával vitt egy lányt is, mert nagyon félt az unalomtól. A Száchné-tó partján „Hableány” — hivatalos órák után — címmel képportot csinált róla, de a tiúndérek kevés érteke volt a mitológiához. Még aznap feljelentette.

Ebből a slamasztikából is kikerült, mert a lány rosszul vallott. Eismerte, hogy saját jószántából mutatta meg a bójait a foto-masina lencséjének, s az ellenállási mozgalomba csak akkor lépett, mikor a fiú olyan pózt ajánlott, amelyről egy családi fényképalbum számára lehetett volna inkább felvételeket készíteni.

Szorosan a történethez tartozik, hogy takarékos volt a fiatal fényképező — könnyű neki, lányokra nem költött, mások bárba, ő meg a saját kis sötétkamarájába hívta meg a partnereit —, s rövid idő alatt összekalapált egy filmfelvévőre -valót. Közben ugyanis valóban megszerette ezt a mesterséget, elhatározta, hogy komolyan belefekszik.

(Folytatása az 5. oldalon)

BADIN
Speciális folyadék, amelyből fél pohárral az oblitörizbe helyesen puhává és finommá teszi a ruhát. (Es megkönnyíti a vasalást is)

TINOKLEEN
mosópor különösen kez mosáshoz. Enzim mentes.

A JÓ nem elég jó CSECSEMŐJÉNEK!
amit mi ajánlunk önnek

TINOKLEEN MOSÓGÉPHEZ
Uj! — Először az országban, mosógéphez alkalmas mosópor, Enzim mentes.

AZ A LEGJOBB:
Minden anya tudja: a csecsemő bőre nagyon érzékeny. Fontos, hogy minden anyag, ami hozzáér, ne csak tiszta, hanem simogatón puha legyen. Ezért átnyújtjuk önnek speciális készítményeinket a csecsemőholmi mosására:

Tinokleen és Badin „Kleen” készítményei
KLEEN
Készítmény még jobb — csecsemőjének!

A „Kleen” e három speciális készítménye a csecsemő bőrét érintő holmi mosására: pelenkák, fehérnemű, gúfia, kötöttáru, törülköző, frottír törülköző és minden szintetikus anyagnak, (Acrlan, Ban-lon, Diolen, Dacron és Perlon)

Hölgyeim!
Kifogástalan szabású elegáns szoknya
BINDER KONFEKCIO
Tel-Aviv, Náchlát Benjámin u. 21, tel. 62308!
• Rendeléseket méret után vállalunk •

BÖR- ES ANTILOP-KABATOK KÉSZEN ES MÉRTEK UTAN KAPHATOK „TRANSILVANIA SZALON”-ban
Braun Leó — Nagyvárad
TEL-AVIV, FINUTCA 8/6, Tel. 34103. Iáchná Merkázit

INNEN — ONNAN

Grandiózus tervvel foglalkozik a párizsi tanács, amely a nagyon mostoha telefonviszonyokat lenne hivatva megjavítani. Párizs egyik legszebb parkja, a Tuileries, a volt királyi lakóhely kertje, amely a francia főváros egyik ékessége. A park alatt óriási föld alatti telefonközpontot akarnak létesíteni, amely nem kevesebb, mint kétszázötvenezer új telefonvonal befogadására lenne alkalmas. A tervnek sok ellenzője és támogatója van. Sokan attól félnék, hogy megbolygatják a munkálatok a park szépségét, mások a város központjában elterülő nagy térség jó kihasználását fontosabbnak tartják. A vita még nem dönt el, s abba a francia lapok is bekapcsolódtak — írta a párizsi Le Monde.

NATAN GILBOA BEMUTATJA

a BROADWAY művészeit, vendégszereplőket keretében:

BEN BONUS
MINA BERN

«A JÁRID IN STÉTL»

Átdolgozta: Wolf Junin; Rendező: Ben Bonus — Mina Bern; Zenei átdolgozás: E. Rubinstein; Vezényel: Alexander Tarski; Koreográfia: Jákóv Solomon; Színpadi vezető: Bernard Sauer.

DALOK * BALETT * HUMOR

MIRIAM LARON

MIREL KAHANE, B. SHAUER, M. WOLFOVICH, PAULINA TACHMAN, BETTY FELDMANN, MOSE STURM, NINA PAZ (primaballerina), MICHAL IZHAR EMANUEL PANTOL

BEMUTATÓK:

Szombat, ápr. 10., 7 és 9.30 Rámát-Gán „Rámá”	Vasárnap, ápr. 11., 9-kor Bát-Jám „Bát-Jám”	Hétfő, ápr. 12., 8.45-kor Rison-Lecion „Tiferet”
Kedd, ápr. 13., 8.45-kor Herzlia „Dávid”	Szerda, ápr. 14., 8.30-kor Tel-Aviv „Ohel-Sém”	Csüt., ápr. 15., 8.45-kor Cholon „Armon”

Péntek, április 16., 8.30
GIVATAJIM — „Hádár”

Szombat, ápr. 17., 7—9.30
TEL-AVIV — „Ohel-Sém”

Jegyeladás: „Kanaf”, Allenby 83., és a többi irodákban az országban

Jisráél Walin igazg. bemutatja a jiddis színház királynőjét:

MARY SOREANU

a nagyszerű muzikában, NAGY SZEREPLŐ GÁRDÁ KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

Irta és rendezte: JÁKOV FISCHER
Zenei rendezés: SAUL BEREZOVSKI
Vezényel: DÁN BILITENTHAL

BEMUTATÓK:

Szombat, április 10., pészách, 2 előadás, 7—9.15 JERUZSALEM — MITCHELL	Vasárnap, április 11., 8.30 Tel-Aviv OHEL-SÉM Bücsülőadás	Hétfő, április 12., 8.30 PÁRDESZ-CHÁNA DEKEL
Kedd, április 13., 8.30 ÁSDOD — ESZTER	Szerda, április 14., 8.30 CFÁT — CLIL	Csüt., ápr. 15., (Erev chág), 8.30 órákor NAHARIA — HOD

Szombat, április 17., 2 előadás, 6.45—9.15
Rámát-Gán — Keszem

M. G. M., amely bemutatta David Lean „Doktor Zhivago” című filmjét, örömmel mutatja be David Lean díjjal kiüntetett, csodás alkotását

- 3 „Arany globusz” díj Jelölve
- 10 díjra az angol akadémiaától akadémiaától
- 4 díjra az amerikai akadémiaától
- * ROBERT MITCHUM
- * TREVOR HOWARD
- * CHRISTOPHER JONES
- * JOHN MILLS
- * LEO MCKERN
- * SARAH MILES

Zene: Maurice Jarre (Doktor Zhivago) • Felvételek: Robert Bolt (Doktor Zhivago) • 70 mm • Teljes stereo fonikus hang • Színes

RYAN'S DAUGHTER - RYAN LEÁNYA

ORSZÁGOS BEMUTATÓ 1971. ÁPR. 10., SZOMBATTÓL, EGYSZERRE:

„CAFON”, Tel-Aviv 4.30 — 8.30

„HÁBIRÁ”, Jeruzsálem 4.00 — 8.00

„RON”, Haifa 4.00 — 8.00

A Rio Grande do Sul városban egy jó ital kapható, egy ott termő fűből főztek, kisipari uton állítanak elő, az országban több mint háromszáz év óta isznak — írta a Journal de Brasil. Most végre rájöttek annak a titoknak a nyitására, miért jó ez az ital, amit ott Chimaróának hívnak: a fő tartalma koffein. Megkezdtek az alapanyag nagybani természetét és rövidesen két óriási üzemet is felállítanak, amelyben az itidit italt gyártják. Az ital nagyipari termelése sokkal olcsóbb, mint a kávétermesztés. Izeiben és hatásában is jobb a kávénál.

Mennyire megbízható közlekedési eszköz a vasút? Számolnunk kell a jövőben is vasúti szerencsétlenségekkel? Ezeket a kérdéseket vetette fel a Stern azzal kapcsolatban, hogy a Bavaria-expressz nemrég egy kanyarban kiugrott a sínekéről. A szerencsétlenség következtében 28 személy meghalt és sokan súlyosan megsebesültek. A vasutak vezetőinek tette fel a lap a kérdést: mit tesznek a további szerencsétlenségek megakadályozására? Válaszokat még nem ismerjük, de a vasut biztonságára különösen az igazgatóknak, hanem megfelelő tetteknek.

M' LACHT A LEIBN...

Rendezte: Ráfaél Klatchkin
Vezényel: Saul Berezovski
BEMUTATÓK:

Szombat, ápr. 10., 7.15—9.30
Tel-Aviv, Ohel-Sém

Vasárnap, ápr. 11., 9-kor
TIBERIAS — ÁVIV

Hétfő, ápr. 12., 8.30
Kedd, ápr. 13., 8.30

Tel-Aviv, Ohel-Sém

Szerda, ápr. 14., 8.30
RECHOVOT — BÉT HÁAM

Csütörtök, április 15., 8.45
KIRJÁT MOTZKIN — OROT

Péntek, április 16., 8.45
Haifa — Oran

NEM VITÁS LEGJOBB KÖNYVTÁR

HADASH
Nyitva 9—1 és 4—7-ig
Tel-Aviv, Nesz Clona utca 4 (Járkon szállónál) Tel. 59684

„DO-RE-MP”
Tel-Aviv, Frischmann 37. Tel. 236458
Új és használt zongorák. Nagy választék.

»ANÁV«

borpincészet
ACHIM KOHEN
JERUZSALEM

A minőségükről és kitűnő aromájukról híres óborok jeruzsálemi készítői:

- Édes borok:**
- „B'RESIT” csodás ízű óbor
 - „ANTIK” kitűnő óbor
 - „AFARSZAMON” óbor az inyenceknek
 - „MONTIN” elsőrendű óbor
 - „MALCHUT” kiváló bor
 - „ARISTON” kiváló bor
 - „PRI HAGEFEN” kiváló bor

Savanyú (száraz) borok:

- „NOGA” kitűnő ízű és illatú asztali bor
- „HOK” kitűnő, fehér asztali bor
- „OCERM” vörös asztali bor
- NAGYON SZÉP CSOMAGOLÁS
- „NEZZE MEG A KORSÓT ES TARTALMÁT IS” Kaphatók minden üzletben, országwide.

A jeruzsálemi Hácdá Há-cháredit rabbinihus bíróságának hecsherjével.

2 mű egy este
14/4 • 17/4
L'AMICU FRITZ
TATYANA ES ONEGIN

11/4 • 18/4
AZ ELADOTT MENYASSZONY

13/4 Kirját-Jám
LA VIE PARISIENNE

12/4
BOHEMELET

Rövidesen:
CIGANYBARÓ

A SZÉDER ESTEN

Ugy a családfőket, mint azokat, akik nyilvános helyen celebrálják a szédert, felkérjük, hogy miután elmondták az áldást és megtörték a macá-t, fűzzék meg hozzá az alábbi szövegeket:

Ez a macá — a reménység pászkája

Ez a macá, amelyet asztalunkra helyeztünk, legyen a remény jele a Szovjetunióban élő több mint három millió testvérünknek.

Ez a macá felidézi lelkünkben a köztünk és közöttük lévő kapcsolatot, amely sohasem szakadhat meg.

Most, pészách ünnepén, amikor a szabadság diadalát üljük, emlékezünk arra, hogy a szovjet-orosz zsidók nem szabadok.

Nincs joguk távozni onnan.

Nincs joguk tanulni és tanítani az ősök nyelvét és hagyományait

Nincs joguk tanulni és megismerni népi kultúráját és hagyományos kinseit.

Nincs joguk tanítókat és rabbikat kiképezni az új nemzedék számára.

Amikor az Egekgig száll jajkiáltásunk, a mi hangunk is beleolvad az ő hangjukba.

Hozzánk csatlakozik mindenki, akinek fáj a szíve a Szovjetunióban sányuló zsidók miatt.

Hadd tudják meg testvéreink, hogy nem feledkezünk meg róluk és meglátják majd a nagy fényt — a megváltás és a szabadság fényét: az Izraelbe való aliját.

— Bocsásd el népemet!

A SZOVJET ZSIDÓSÁGERT KÜZDŐ TANÁCS

KIÁLLÍTÁS

JERUZSALEM
IZRAEL MUZEUM — „Zsidó hagyományok és művészet — A Feuchtvanger gyűjtemény (március 20-tól) — Az ifjúsági szobor: Athén fénykora — Szobrok és Combornévek (Julius elején zárul) — Szobrok a múzeum gyűjteményéből (április végén zárul) — Eremveres az ókorban (április elején zárul) — ROCKEFELLER MUZEUM — A nevelő Chaluca homokdűnéi között talált prehisztórikus leletek. NOVA KEPTAR — Constant francia szobrászművész alkotásai. JAD VASEM EMLEKHATOSAG — Jicchák Belpet festményei a vész korszakról. ENGEL KEPTAR — Chává Silo festményei. (Április 13-án zárul). TEL AVIV VÁROSI MUZEUM — HELENA RUBINSTEIN PAVILION — az új múzeum megnyitása (ápr. 19.) zárva. HAAREZ MUZEUM — UVEG MUZEUM — Az üveggyártás története az ókortól napjainkig — Időszaki kiállítás: a chevroni üveggyártás története, művészi üveggyepek. NEPRAJZI MUZEUM — Kegyezek, díszes házasságlevelék és hagyományos zsidó névszavak kiállítása — Időszaki kiállítás: Ansky világhírű írója, a Dik-huk szerzőjének emlékkiállítás. KERAMIA MUZEUM — Jehudit és Jocheved kerámiái munkái — Kerámiák használati tárgyak az ókor től napjainkig — TECHNOLOGIAI ÉS TUDOMÁNYOS MUZEUM — „A rajzoló elektromos agy” — Mindennap délelőtt a planetárium működésének bemutatása. DAMJAN KEPTAR (Dizengoff 212.) — Luki Galacton (Róma) festményei. (A tárlat idején minden este Moria Roni (Svaja) heber, jiddis, francia és német nyelvű dalokat énekel). „GALERIA 220” (Ben Jehuda 220.) — Weisz Smuel (Kuli) kassai szobrászművész 35 alkotásait

FIGYELEM!

A MAGYAR OPERETT SZÍNHÁZ

nagy, ünnepi bemutatója:
ERDÉLYI MIHÁLY

CSAVARGÓ LÁNY

c. 3 felvonásos vidám operettje.
KIRÁLY LÁSZLÓ rendezésében.

PETACH TIKVA április 10., szombaton este 8-kor.
Jegyelővétel: Klein, Alija könyvtár.

HAIFA április 13., kedd este 8-kor. Egyetlen előadás.
Jegyelővétel: HOH, Pevzner u. 2.

RECHOVOT (figyelje későbbi hirdetésünket)

a „Belső színtételek” és a „Habitatus” témákra. (Április 9-én zárul). KATZ-IDAN KEPTAR (Frischmann 19.) — Beni Fink figuratív szobrai. UJ KEPTAR (Rainess 23) — Rina Efroni olajfestményei és vázlatai az „Izraeli Tájak” témára. RIEBENFELD KEPTAR (Mazal Gdi u.) — Oszip Zadkin lenyomatai (a művész aláírásával). BENETH KEPTAR (Frug 42) — Ben-Saul festményei. HADASSZA „JK” KEPTAR (Frug u.) — Izraeli és francia festők és szobrászok nem absztrakt festményei és szobrai. MASZKIT SES (Ben Jehuda 32.) — Elvonalbéli izraeli művészek keramikái, fém, üveg és plasztik munkái, továbbá lakó szőttek, szüszetek és tapéták. TEL AVIV KEPTAR (Eged, Gordon 22) — Klasszikus és modern festők munkái. ROSENFELD KEPTAR (Dizengoff 147) — Izraeli és külföldi festők válogatott munkái. KEDEM KEPTAR (Jaffa, Ováros, Simon Hábarszki u.) — Neves izraeli művészek munkái. SOSANA FINKELSTEIN (Jaffa, Ováros — stúdiójában a salát olaj és vízfestményei, továbbá grafikai munkái állítta ki). HAIFA OKORI MŰVÉSZETEK MUZEUMA — Archeológiai leletek: Sikmona-réti (pészách korszak) — Kisméretű szobrok a Földközi-tenger országaiból az időszámítás előtt második évezredtől kezdődően a bizánci korszakig (VI. század). BEJT CHAZALI — Mordecháj Aron retrospektiv kiállítás: vízfestmények. (Április végén zárul). BEJT ROTHSCHILD — Dávid Aljón szobrai és dombrömvénei. BEJT ROTHSCHILD — Arnold Flato olajfestményei (április 9-én zárul). BEJT SZOKOLOV (Káplán 4.) — Iza Ejlion festményei a Negevről. DUGIT KEPTAR (Frischmann 43.) — Aharon Giládi válogatott vázlatok. CHERMERINSZKI KEPTAR (Gordon 36.) — Rut Schloss figuratív festményei. GALERIA „119” (Rothschild 119.) — Frans Munnart (Belgium) festményei. HARAMATI KEPTAR (Israels 23.) — Mina Sisselmann festményei.

RAMÁT-GÁN

JAD LEVÁNIM EMLEKHÁZ — Zml-rá Áli (rendőrlány) festményei (április 26-án zárul).

VÁROSI MUZEUM — Kaethe Efrim-Morosz festő és szobrász retrospektiv emlékkiállítás (április 27-én zárul).

PETACH TIKVA JAD LEVÁNIM EMLEKHÁZ — Stefan Alexander, Joél Kass és Lior Roth festményei és szobrai.

HERZLIA VÁROSI MUZEUM — Jozsef Loven festményei és vázlatai (Április 15-én zárul).

RECHOVOT VÁROSI KULTURHÁZ — Patria Somino olaszországi olá festményei és vázlatok.

KESZARIA MODERN MŰVÉSZETEK KEPTAR — Cvi Géra díszlet-vázlatait mutatja.

ÁSDOT JAKOV — MEUCHAD URI ES RAMI EMLEKMUZEUM — A. E. Stegman, kézműves, száj- és lábál dolgozó, ismert művész szűttel a fametszeteit állítja ki.

Dr. J. K. Hár-BN telefon Bloch

UJ BÉLYEGEK!

Jom Házikaron יוֹם הַחַיָּתוֹן bélyege

A „Hápoel” 9-ik kongresszusának bélyegei és a „Hápoel” évi Jom Háicmaut bélyegsorozata — „Jeruzsálem kapui”

MEGJELENESI NAP

13. 4. 71.

A bélyegek kaphatók lesznek a Sérut Hábulái árusító ablakainál: Jeruzsálem, Tel Aviv — Jaffa, Haifa, Tibériás, Natanja, Beér Séva, Naharia, Askelon, Ludd reptér-terület és a postahivatalokban.

MINDENKINEK...

SZOMBATI NAPTÁR

5731. niszán 14.
1971. április 9. - Péntek
Erev Pészách. - Chámecet ehe-
rünk 9:02 óráig reggel. - Chámec
elégése és eltakarítása délelőtt
10:21 óráig. - Széder este.

5731. niszán 15.
1971. április 10. szombat.
Pészách első napja. - Trilat Tal.

GYERTYAGYJTÁS

telefon: 63333
Jeruzsálem 5.25
Tel Aviv 5.43
Haifa 5.38
Beer Sáva 5.42
Eilat 5.42

HETI SZAKASZ

TORA SZAKASZ:
Vajkára Mose
HAFARA:
Vajomer Jehosá
(Smot 12. 21.)
(Jehos. 3.)

ÜGYVELETS GYOGYSZERTÁRAK

TEL-AVIVBAN
péntek: 17 - 23 óráig
Singer, Nachmani 28, tel: 613833,
Trufa, Dizengoff 217, tel: 233488.

Szombat: 8.30-19 óráig
Frenkel, Hamelech George 28,
tel: 223721, Jami, Jehuda Hátevi 67,
tel: 612474, Nordau, Ben Jehuda
183, tel: 242673.

19-23 óráig
Frenkel, Hamelech George 28,
tel: 223721, Beni Dizengoff 174, tel:
222886, Cáfón, Jehuda Hamakkabi
33, tel: 449995.

CHOLON - BÁT-JAM
Péntek: Bát Jám, Balfour 45.
Szombat: Merkáz Cholon, Kikár
Weizmann.

RAMÁT-GAN
Péntek: Aszuta, Jabotinsky 41, tel:
731874.
Szombat: Hádassá, Katzenelson
151, tel: 722271.

HERZLIA
Péntek-szombat: Goldstein, Herz
la Pituch, Rechov Chávoelot Há
saron.

PETACH TIKVA
Péntek: Hájáron, Stampfer 24.
Szombat: Merkáz Hásaron, Cho-
rev Clon 40.

BEER-SÉVA
Szombat: Hanegev.
NATANJA
Péntek: Hádassá.
CHEDERA
Péntek-szombat: Natán, Hánászi
Weizmann 37.

RAMLA-LUDD
Péntek-szombat: Fardo, Rámlá,
rechov Herz 106.

ORVOSI SZOLGÁLAT
TEL-AVIVBAN
Dr. Simon Savi, rechov Ke-
ren Kájemet 43, tel: 231378, dr.
Hár-Evan Jakov, rechov Epstein 6,
telefon 442861, dr. Segál D., rechov
Bloch 12, tel: 247890.

LAKÁS

● LAKÁS, üzlethelyiség a közis-
mert „EXPRESS” iroda utján
Tel Aviv, Merkáz Bódé Metacha
8. Tel: 613376 (10-14 óra)
● KULCSPEZES LAKÁS, 1 szob-
a, konyha és mellékhelyiség át-
adó, Allenby 13. 3. em. 9. ajtó. Reg-
gel 8-tól délután 5-ig. Felülnepen
12.

TÁRS

● ALLENBY SZOBA-KONYHA
mellékhelyiségekkel, telefonnal, iro-
dának is alkalmas, kulcspezzert
azonnal átadó. Telefon: 615772. Reg-
gel 8-10 között.

● TÁRSULNEK KIS TÖRÉVEL és
közreműködéssel rentábilis üzlet-
he (képviselet, penzió stb.). Csak
kiváló ajánlatokat kér. - POB.
9114, Jeruzsálem címre.

NEVÉ-AYAL LTD. aggokháza

Hedera, POB. 229 - Telefon 063-2656

Ezton mondunk köszönetet mindazoknak, akik
a Hederán nyílt modern és fényes aggokháza
megnyitása alkalmából szerencsekívánataikat fe-
jezték ki.

Intézetünk pardeszk (narancsok) között feks-
zik. Az aggokháznak külön osztálya van azok
részére, akik magukat kiszolgálni képtelenek.
Házaspároknak külön szobák. Egyedülállóknak ki-
vánatra egyszemélyes szobák. Minden szobának
külön terasza, fürdőszobája és WC-je van. A szo-
bákban központi fűtés. Diétikus izletes koszt. első-
rendű ellátás, állandó orvosi felügyelet; imaház;
külön helyiségek szórakozás céljaira és munkára.

A VEZETŐSÉG

Keresünk

SZAKÁCSNÓT IRODÁBA

Takarításhoz és felszolgáláshoz

10 személy számára.

Munkaórák: 8-4-ig.

Érdeklődés telefon 614596, T. A.

KUN JENŐ,

a közismert kolozsvári női szabó

kellemes pészáchi ünnepeket kíván vevőkörének,
rokonainak és barátainak.

HAIFA, Kirját Sprináz, Marsilles-u. 102/17.

ÁLLÁS

● A HASMIRA vállalat keres fér-
fiakat töpémotorkerékpárral, mo-
torkerékpárral, kerékpárral
éjjel-nappal. Ajánkozás a tel-avivi
fiókánál, Ben-Jehuda 77. 16-18 óra
között.

● SZÜG ALEF-ALEF overloch var-
rókötés és csomagolóanyag keres
„Fashion” gyár, T. A., Derech Pe-
tách Tikvá 3. (Kikár Hámosávi).
● KITUNÓ VARRÓKÖTÉS keres
Boutique Adler, Rámát-Gán, Bialik
53. Tel: 72 46 37.

Náálj Haviv

T. A., Dizengoff 101.,
passzázs

KERES ELADÓKOT ELADÓKAT

● ALMO LTD., keres kötőket 6-
8-10 kézi sikkító gépeket és va-
salókat kötöttáruhoz. Cholon, Rasco-
on B., Bechtel u. 3. Tel: 841822.

● FODRASZTÓK kerestünk Cho-
lonba. Tel: 847189.

● ASSZONYT KERESÜNK könnyű
rokkant mellé, egész hétre, délelőtt
7-től délután 3-ig, péntek és szom-
bat kivételével, társalkodónként
és sétához. - J6 feltételek. -
Ajánkozás: Mizne, Tel-Aviv, Idel-
son 14., egész nap.

● VALLÁSOS metápeletet keres-
tünk 7-11-ig. Bné-Brákba. Jelent-
kezés: tel: 789054.

KITUNÓ VARRÓT keresünk

elsőrendű konfekció
varrásához.
T. A., tel: 55510.
10-től 3-ig

● KERESÜNK munkásnőket kézi
munkára, helyben, vagy otthon.
Idősebb asszonyok is számításhoz
jönnek. Ajánkozás: „Fenitex” kö-
töttáru-gyár, T. A., Eilat u. 52. Te-
lefon: 825759.

● KONFEKCIÓ VARRÓT keres
„Afrodita”, T. A., Kirját u. 21, tel:
41062. Ajánkozás helyben, vagy
telefonon, reggel 8 óra előtt.

● KONFEKCIÓRUKA varrodára ke-
res varrókat, elődolgolt, ajánkozás:
Kásmokot, ruhákhoz. Ajánkozás:
Tel: 59935.

● KERESÜNK asszonyt havi fizet-
tessel hetenként 3-4-szer, 4-5
órai házimunkára. Kévsésvit út-
ján délután 2-4 óráig. Tel: 24-63-72.

● FOGASZATI LABORATORIUM
keres ügyes tanulókat, vagy látvány-
táca-titkárokat. Schaeffer, Petach
Tikva, Montefiore 41.

● ELSŐRENDŰ VARRÓKÖTÉS ke-
restünk női konfekcióhoz, fél-
és egész napra. T. A., tel: 31774, dé-
lelőtt 9-10 között.

● HÁZTARTÁSI FELSZÜNET se-
rítészet, esetleg lakással. T. A.,
tel: 252032.

● DERBY KNIT LTD. keres azon-
nalra perleket szabászatok és kisé-
gítő szabászatokat. Szabóknak
kiadunk szabott szakéteket. T. A.,
Náchlát Jichák u. 68.

AVADIM HAJÉNU...

Rabszolgák voltunk annak
idején a fáraók országában,
de isteni csoda folytán meg-
született a független Izrael
állama. Ma szabad polgárok
vagyunk és így lakhelyünket
az örök Jeruzsálemben tetszék
szerint megválogathatjuk. En-
nek érdekében feltétlen biza-
lommal csak

BLECHNERT

kell igénybe vennünk, aki
lakást, házat, üzlethelyiséget
és telket közvetít az ügyfelek
meggégedésére.

Rausnitz könyvtár

Jeruzsálem, Rh. Javetz 2.
közli kedves olvasóival, a
pészáchi felülnepben szer-
dán, április 14-én egész nap
zárva.

UGATCHEM

Landesmann Éli és Blanka
magyar cukrászda

HAIFA, Hechaluc 10., tel. 537193.

Kellemes, örömteli, kóser pészáchi ünnepeket kíván
tisztelt vevőkörének, rokonainak, dolgozóinak és
barátainak. חג שמח

Elsőrendű kárpitost

keresünk állandó munkára Haifán.

Lehetőleg gyakorlattal modern modellek
tervezésében.

Jelentkezés Haifa, POB. 9664, „Rápád meule” részére.

ILANA HAIFA 9.

Nyárra ismét NYITVA!

Legújabb modellek: Ruhák - Bluzok - Pongyolák
Üdvarias kiszolgálás

ÜZLET

● ATADÓ HALUZLET - kulcs-
pezzert, egészségi okokból. Bőséges
megéltetés. Rámát-Gán, Arizorov
79. sz.

Fizioterápiai intézet

felszereléssel (komplett)

ELADÓ.

Telefon: 257690,
9-12 és 4-6-ig.

● ÜZLETHELYISÉG Bné-Brákban,
Jeruzsálem u. 38. sz. alatt eladó,
vagy hávirberbe kiadó. Erkeküdni
ugyanott, délelőtt 8-10-ig, va-
sárnap, szerdán délután 3-6 óra
között.

● FONTOS KOZMETIKUSOKNAK,
Bella Donna kozmetikai laborató-
rium, Tel-Aviv, Frischmann u. 45,
(Dizengoffnál). Tel. 243861. Ajánlja
készítményeit és kozmetikai szalo-
nok teljes ellátását. Nyitva 9-6-ig.

KOZMETIKA

● UJ! VÉGLÉGES HAJELTAVOLI-
TÁS arról, karról, lábáról, a leg-
újabb epilációs epepi a legújabb
módszer szerint. Arckezelés. Párisi
diploma. - MARKOVITS AGI
KOZMETIKA, Tel-Aviv, Seinkin ut-
ca 4. II. emelet. Telefon: 623-144.

Hajszálak eltávolítása

a legmodernebb villany-
módszerrel, teljes garanciával

MIRJAM HÁRARI

T. A., Geula-u. 11.
Tel. 56772.
Kíván pácienseinek,
rokonainak és barátainak

● KARBITOS SZAKEMBER vállal
mindenféle szakmába vagy mun-
kát szövet áthúzást, felújítást, ja-
vitásokat, kivánságra házról is.
Leichter, Bát-Jám, POB. 3280.

● SZOBAFESTÉST, MAZO,
LAST, tapétázást, garanciával
vállalok Goldstein, Petach Tikva,
Alifja könyvtár, Mohliher
11. Tel: 912755.

● KIVÁNK I. T. VEVŐINKET,
rokonainkat és minden
barátunknak

„ESTHER” hölgyfodrászszalon

Tel-Aviv, Ben Jehuda 74.
Telefon: 231988.

● KÉRŐTŐS SZAKEMBER vállal
mindenféle szakmába vagy mun-
kát szövet áthúzást, felújítást, ja-
vitásokat, kivánságra házról is.
Leichter, Bát-Jám, POB. 3280.

● SZOBAFESTÉST, MAZO,
LAST, tapétázást, garanciával
vállalok Goldstein, Petach Tikva,
Alifja könyvtár, Mohliher
11. Tel: 912755.

● KIVÁNK KEDVES VEVŐINKET,
barátainkat, összes
ismerőseinket

LEFKOVITS hölgyfodrászszalon

Rámát-Gán, Bialik 45.
Telefon: 720319.

● BORKÁSZOK, CIPŐK, börtás-
kák szakaszú újrafestése, antipol-
kábók vegytisztítása, „Arta”,
Tel-Aviv, Pinsker utca 5. Telefon:
59832 szám.

NE FELEJTSE

bundáját a nyári hónapok
alatt szekrényében, hanem
hozza el a bizalommal meg-
örzésre a szűcsözhöz:

NOE

T. A., Bograshov u. 36.,
Tel: 23977.
T. vevőinknek
és barátainknak
חג שמח

● JÓLSZABOTT ÖLTÖNY, elegáns
kostüm készült Indig D. szabóság-
ban. Tel-Aviv, Allenby 32. I. em.
(Mugrábival zomben). Tel: 58372.

KIRÁNDULÁS

Pészách végén
2 1/2 napra, a Negevbe
szállodával és étkezéssel,
német nyelvi vezetéssel.

CANAAN TOURS

T. A., Ben Jehuda 113.
Tel. 229125.

● UJ CSEMPE felrakást vállalkoz-
ságot nyitott, vagy a vevőköré-
ben. Beton falakra esztergált, ránk-
speciális anyag van. Magyarul
beszél. Berkovits, Nesz-Clona, Ne-
chemjá u. 127/12. tel. 933873, este
7-től.

ADÁS-VÉTEL

● HASZNALT FRIZDÉREKET
ujra szerelünk „Amcor” alkalmi
vételek. Részletfizetésre is. Javítá-
sok és festés (spric) a vevő laká-
sán. Régi mosógépeket újra cseré-
lünk „Merkáz hámekeim” Cse-
nov 13. (Levinsky 74. sarok). Tele-
fon: 821-864.

● KIRUR AVIV! Frizider vétel
bizalom kérdése. Forduljon hoz-
zánk, a legújabb céghez Magyarul
beszélünk. „Kirur Aviv”, T.A., King
George 29.

● ÓRIÁSI VÁLÁSZEKTBAN,
pédátlanul ósáron meg-
kezdjük pészácha a női ruhák
árúsítását, minden nagyságban.
„Alef export” női konfekció,
Rámát-Gán, Arizorov 6. „Ko-
ter Hájánu” 60. 41. 67-es autó-
buszok. Egész nap nyitva.

● ROMÁN BLUZOK, abrosok, Je-
ovitól kristály, női aranyra, gyü-
rű eladó. Zámir, Tel-Aviv, Allenby
41. Bejárás Csernichovszki 2. I. em.
Délután 3-5 között.

● MILVE KLITA es Bitachon. Ku-
blegesen magas árakat fizetünk.
„Bitachon”, Tel Aviv, Ljümbium
43. Allenby sarok.

● SZALON BLUMA. Nagy válassz-
tekbán fűzők, melltartók és női
térnemű. Bné-Brák, E. Akiba u.
127.

● SZALONGARNITURA, egyszem-
élyes szapák, dupla széles, 160 cm
divány fiókák, alkalmilag eladók.
Vállalok mindennemű javítást és
rendelést. Grün kárpitos, T. A.,
Pinsker 5. Telefon: 59832.

● JÓKARBAN LEVŐ. Kihúzható
2 karosszékkel 4 kárpitozott székekkel,
2 karosszékkel eladó. Tel. 239959,
Tel-Aviv.

KÜLÖNFÉLE

● NIROSZTA a márványlap köré,
márványlap és mosdókagyló kicse-
rése. Kopolivcz, tel. 73 61 39.

Építse ujja lakását!

Felöltségjeltes, olcsó, gyors
kivitelezés. Építőmunkák, va-
kolat, hermetikusan záródó
triszek, mosható tapeták,
asztalosmunkák víz- és
villanyvezetés.

MAXIM iroda

T. A., Hechámmonaim 2.,
tel. 232067.

● A ZUCKERMAN FOGASZATI
LABORATORIUM, tapasztalt javítá-
sok fél óra alatt. T.A King George
5. tel: 612429

● LAKÁSOK ÉS ÜZLETEK át-
alakítását, javítását, garanciával
vállalom. Címem: Alifja
könyvtár, Petach Tikva, Moh-
liher 11, tel: 912755.

● KIVÁNK I. T. VEVŐINKET,
rokonainkat és minden
barátunknak

„ESTHER” hölgyfodrászszalon

Tel-Aviv, Ben Jehuda 74.
Telefon: 231988.

● KÉRŐTŐS SZAKEMBER vállal
mindenféle szakmába vagy mun-
kát szövet áthúzást, felújítást, ja-
vitásokat, kivánságra házról is.
Leichter, Bát-Jám, POB. 3280.

● SZOBAFESTÉST, MAZO,
LAST, tapétázást, garanciával
vállalok Goldstein, Petach Tikva,
Alifja könyvtár, Mohliher
11. Tel: 912755.

● KIVÁNK KEDVES VEVŐINKET,
barátainkat, összes
ismerőseinket

LEFKOVITS hölgyfodrászszalon

Rámát-Gán, Bialik 45.
Telefon: 720319.

● BORKÁSZOK, CIPŐK, börtás-
kák szakaszú újrafestése, antipol-
kábók vegytisztítása, „Arta”,
Tel-Aviv, Pinsker utca 5. Telefon:
59832 szám.

NE FELEJTSE

bundáját a nyári hónapok
alatt szekrényében, hanem
hozza el a bizalommal meg-
örzésre a szűcsözhöz:

NOE

T. A., Bograshov u. 36.,
Tel: 23977.
T. vevőinknek
és barátainknak
חג שמח

● JÓLSZABOTT ÖLTÖNY, elegáns
kostüm készült Indig D. szabóság-
ban. Tel-Aviv, Allenby 32. I. em.
(Mugrábival zomben). Tel: 58372.

KIRÁNDULÁS

Pészách végén
2 1/2 napra, a Negevbe
szállodával és étkezéssel,
német nyelvi vezetéssel.

CANAAN TOURS

T. A., Ben Jehuda 113.
Tel. 229125.

● UJ CSEMPE felrakást vállalkoz-
ságot nyitott, vagy a vevőköré-
ben. Beton falakra esztergált, ránk-
speciális anyag van. Magyarul
beszél. Berkovits, Nesz-Clona, Ne-
chemjá u. 127/12. tel. 933873, este
7-től.

ADÁS-VÉTEL

● HASZNALT FRIZDÉREKET
ujra szerelünk „Amcor” alkalmi
vételek. Részletfizetésre is. Javítá-
sok és festés (spric) a vevő laká-
sán. Régi mosógépeket újra cseré-
lünk „Merkáz hámekeim” Cse-
nov 13. (Levinsky 74. sarok). Tele-
fon: 821-864.

● KIRUR AVIV! Frizider vétel
bizalom kérdése. Forduljon hoz-
zánk, a legújabb céghez Magyarul
beszélünk. „Kirur Aviv”, T.A., King
George 29.

● ÓRIÁSI VÁLÁSZEKTBAN,
pédátlanul ósáron meg-
kezdjük pészácha a női ruhák
árúsítását, minden nagyságban.
„Alef export” női konfekció,
Rámát-Gán, Arizorov 6. „Ko-
ter Hájánu” 60. 41. 67-es autó-
buszok. Egész nap nyitva.

● ROMÁN BLUZOK, abrosok, Je-
ovitól kristály, női aranyra, gyü-
rű eladó. Zámir, Tel-Aviv, Allenby
41. Bejárás Csernichovszki 2. I. em.
Délután 3-5 között.

● MILVE KLITA es Bitachon. Ku-
blegesen magas árakat fizetünk.
„Bitachon”, Tel Aviv, Ljümbium
43. Allenby sarok.

● SZALON BLUMA. Nagy válassz-
tekbán fűzők, melltartók és női
térnemű. Bné-Brák, E. Akiba u.
127.

● SZALONGARNITURA, egyszem-
élyes szapák, dupla széles, 160 cm
divány fiókák, alkalmilag eladók.
Vállalok mindennemű javítást és
rendelést. Grün kárpitos, T. A.,
Pinsker 5. Telefon: 59832.

● JÓKARBAN LEVŐ. Kihúzható
2 karosszékkel 4 kárpitozott székekkel,
2 karosszékkel eladó. Tel. 239959,
Tel-Aviv.

Küldjön vámmentes IKKA ajándék- mentes IKKA utalványt

magyarországi rokonainak és barátainak

Az áprilisban feladott megrendelése
május közepén kerülnek kiosztásra.

MEGRENDELŐHELYEK:

JERUZSALEM: Vajda Jolán található a „Sova” kávéházban,
félelelet, d. u. 5-6.30-ig, a Hiszadrut utcai Hiszadrut-
épületben.

AZ ÜNNEP ELŐTT

Rekordforgalmat bonyolított le az El-Al a héten

Majdnem megkésztette repülőjáratát — Mordechaj Ben Ari vezérigazgató a rendes munkához való visszatérésre szólítja fel a stewardokat — Ma véget ér a repülőtéri vámhivatalnokok 48 órás sztrájkja — Ben Aharon elítéli a légiszemélyzetet és a repülőtéri fináncokat

A luddi repülőtérén sztrájkoló vámhivatali alkalmazottak, akik szerda reggel óta 48 óráig figyelmeztető sztrájkot tartottak, figyelmeltették a vámhivatali területi központi igazgatóságát, hogy amennyiben a jövő héten, vagy közvetlenül az ünnep után a vámhatóság nem lép velük kapcsolatba, hogy követeléseikről tárgyaljanak a vizsály rendezésére, úgy attól sem riadnak vissza, hogy huzamosabb sztrájkot proklamáljanak.

A repülőtéri vámhivatalnokok figyelmeztető sztrájkja ma, péntek reggel ér véget. A luddi repülőtérén időközben rekordforgalmat bonyolított le a repülőtársaságok menetrendszerű járatai, valamint a

különböző bérelt gépek zsúfolásig telve, egymásután, perceként szállnak le. Az El Al Nemzeti Légiforgalmi Társaság ma, pénteken fejezi be fennállása óta egyik legnagyobb akcióját, amelyet rekordidő alatt bonyolított le. A ma beköszöntő szeder este előtti héten ugyanis az El Al szinte megkésztette repülőinek számát

és 121 repülőjáratot bonyolított le a rendes menetrendben foglalt 65 repülő helyett. Ezt követte Mordechaj Ben Ari, az El Al vezérigazgatója, aki tegnap pészach alkalmából résztvett a vállalat alkalmazottainak gyűlésén a luddi repülőtérén.

Ben Ari vezérigazgató rámutatott arra, hogy ezen példátlan méretű és korlátozott időtartamú akció során az El Al 17.631 utast szállított, akik közül több mint 15 ezret hozott az országba az ünnepekre turistákként. A leg több járatot az El Al saját gépe bonyolította le és csak az utazások kis részét eszközölték bérelt gépek.

Az El Al gépei e héten érkezett turisták száma rekordnak tekinthető, ami kivétel nélkül először történt meg a vállalat történetében. Ennek tudható be, hogy az El Al gépei az ünnep előtti héten 928 órát töltöttek a levegő-

ben, az előző heti 818 órával ellentétben. Ez azt jelenti, hogy még jobban emelkedett a repülőgépek kihasználásának aránya és az El Al átlag 13 óra 12 percet használja ki naponta gépeit. Rendes időben maximum 11 óra 12 perc az El Al gépeinek napi szolgálata.

A vezérigazgató hangoztatta, hogy ezt a bonyolult akciót nem tudták volna ilyen eredményesen bonyolítani, ha a vállalat alkalmazottai nem járultak volna hozzá odaadó munkával a sikerhez. A stewardok ugyan nehézségeket tapasztalnak.

A továbbiakban Ben Ari arról beszélt, hogy az El-Al most lép be a Boeing 747 óriásgepek befogadásával kapcsolatos előkészületek utolsó fázisába. A vezérigazgató azon reményének adott kifejezést, hogy a stewardok felelősségérzetéről tesznek tanúságot és azonnal visszatérnek a rendszeres munkához. Ennek egyik előfeltétele az, hogy résztvegyenek azokon a tanfolyamokon, amelyeket a Boeing 747 gépeken szolgálatot teljesítő légiszemélyzet kiképzésére rendeznek.

Az ITIM tudósítójának értesülése szerint tegnap az El-Al gépein körülbelül 90 százalékban nem az

állandó stewardok és stewardok, hanem az El-Al más alkalmazottai teljesítették szolgálatot. Tegnap nem volt semmiféle kapcsolat az igazgatóság és a stewardok üzemi bizottsága között és így nem is történt semmi előrehaladás a sztrájk felszámolására.

Jicchák Ben Aharon, a Hiszladrut főtitkára tegnap látogatást tett Chederán és a környékbeli narancsültvényeken. A munkások előtt tartott beszédében

Ben Aharon elítelte az El-Al stewardjainak, valamint a luddi repülőtéri vámhivatali alkalmazottainak sztrájkját. A főtitkár kiemelte, hogy a sztrájkot a Hiszladrut és az állami alkalmazottak szakszervezetének jóváhagyása nélkül proklamálták és így nyilvánvaló, hogy annak nem is lesz semmiféle eredménye.

Ludd, (Az Uj Kelet tudósítója). — A vámtisztviselők üres ellenőrző asztalai mellett mosolygva vonultak el tegnap a külföldi érkező izraeliek és akok a vámosok sztrájkja miatt.

az év talán legnagyobb forgalmi napján minden ellenőrzés nélkül létezik be az országba. Repülőgépek a világ számos vonaláról félóránként érkeztek, a többi között a Tarom román légi forgalmi társulat gépe is, amelyen számos turista érkezett. Az érkezők egy része kijelentette, hogy külföldi laptudósításokból és az izraeli rádió híreiből értesültek a vámosok sztrájkjáról. A sztrájk ma péntek reggel megszűnik.

ARTHUR GOLDBERG:

A BIZTONSÁGI TANÁCS NEM KÖTELEZTE TELJES VISSZAVONULÁSRA IZRAELT

A Szovjetunió is átszólított területeket Finnországtól mondta az Egyesült Államok volt UNO-megbízottja

London, (Reuter). — A Biztonsági Tanács 1967 novemberi határozata nem kötelezi Izraelt, hogy az összes elfoglalt területről visszavonuljon — mondta tegnap Arthur Goldberg, az Egyesült Államok UNO küldöttségének volt vezetője az angol fővárosban tartott sajtófogadáson. Goldberg rámutatott arra, hogy ő és az amerikai UNO küldöttség többi tagja vezetőszerepet vittek a határozat megfogalmazásában. A határozat azt mondja, hogy Izraelnek vissza kell vonulni területekről, amelyek legutóbbi vizsály során meghódított. Ebből a mondatból kihagyták az „összes” szót, valamint a határozott névelőt és ez azt jelenti, hogy Izraeltől nem követelték azt, hogy mondjon le a hatnapos háború alatt elfoglalt minden területről.

További bizonyítékként Goldberg megelejtette azt a tényt, hogy az előző szovjet határozati javaslatot, amely azt követelte, hogy Izrael vonuljon vissza a hatnapos háború előtti határokhöz.

az UNO fórumai visszautasították annak világos ismeretében, hogy ennek mi az értelmezése. Goldberg kijelentette, hogy elvben helyesli az elvet, amely szerint nem szabad területeket erőszakkal elfoglalni, de megelejtette, hogy a Szovjetunió is átszólította Finnországot egy részét a második világháború idején, ami tanúsítja, hogy ezt az elvet nem mindig tartják tiszteletben.

Kérdésekre válaszolva Goldberg azt is mondta, hogy ellenzi amerikai és szovjet csapatok részvételét a közelkeleti rendfenn tartó haderőben, mert ez fokozza

a szembekerülés veszélyét a nagyhatalmak között. Goldberg finoman kétségbevetta George Brown volt angol külügyminiszter állítását, amely szerint az 1967 évi határozat megfogalmazói közé tartozott. A vég-ső határozat jobban hasonlít az amerikai szöveghez, amelyet két nappal az angol javaslat előtt nyújtottak be.

A nagykövet elleni merénylet miatt STOCKHOLMBA ERKEZT JUGOSZLAVIA HELYETTES KÜLÜGYMINISZTERE

Rolovic nagykövet állapota életveszélyes — Göteborgban agyonszúrták egy jugoszláv emigránst

Stockholm, (Reuter, IFP). — Milorad Pasic, Jugoszlávia helyettes külügyminisztere, magasrangú hivatalnokok kíséretében a tegnapi virradó éjjel a svéd fővárosba érkezett és tegnap Torsten Nilson svéd külügyminiszterrel tárgyalt a jugoszláv nagykövet elleni merényletről, amely válságot idézett elő a két ország kapcsolataiban. A jugoszláv kormány már szerdán élehangú tiltakozójegyzéket juttatott el a svéd kormányhoz.

VI. Gustav Olaf svéd király, aki magánlátogatáson van Olaszországban, onnan küldött sürgönyt amelyben sajnálkozását fejezi ki a jugoszláv nagykövet el-

Ismét működésbe hozzák a Lunochodot

Moszkva, (IFP). — A kéthetes hold-éjszaka letelével a szovjet kutatók tudósok tegnap ismét működésbe hozzák a nyolckerekű Lunochod holdjárót, amely november 17-e óta van a Holdon.

A jármű, a műszerek jelentése szerint rendben van és ismét megkezdheti működését. A Lunochod az előző alkalommal 200 és 500 méter közötti átmérőjű krátereket kutatót ki és ezzel bebizonyította, hogy nagyobb feladatok elvégzésére képes, mint az asztronauták.

len elkövetett merényletéről. A távollévő király helyettesét Bertil főherceg is hasonló sürgönyt menesztett a jugoszláv elnökhöz.

A stockholmi kórházban követték, hogy Vladimir Rolovic nagy követ állapota életveszélyes. Titkárja Mira Stempicari, aki gyomrösvét kapott, az orvosok szerint „kielégítő állapotban van”.

A Svédországban élő 40 ezer jugoszláv emigráns körében tart a forrongás és tegnap újabb össze- csapásra került sor szerbek és horvát utasak között egy göteborgi vendéglő előtt. Egy 28 éves fiatal embert kézzel erővel megöl-

tek. AmerIKA 45 MILLIÓ DOLLARRA NÖVELI JORDÁNIA KATONAI SEGÉLYÉT

Modern tankokat és gyalogsági puskákat kap Huszejn hadserege

Washington (Reuter, UPI). — Amerika a július 1-én kezdődő új pénzügyi évben kereken 50 százalékkal növeli a Jordániának nyújtott fegyverkezési segélyt, amely így 45 millió dollára emelkedik — közölték amerikai kormánykörök.

Uj járásbíró Cfátón Cfár (Az Uj Kelet tudósítója). — A cfái bíróságon tegnap reggel ünnepélyes külsőségek között bícsúztatták a távozó Amnon Karmi járásbíró, ugyanakkor ünnepélyesen köszöntöttek utódát, Jicchák Almogort. A szertartást Jákob Bár-Zeév tibériasi járásbíró elnök vezette le. Az északi körzet ügyésze, Cfát polgármestere, a cfái járás főnöke, az ügyvédi kamara képviselője, a cfái munkástanács titkára és a helyi járásbírósg titkára üdvözölték a két járásbíró.

Tűzet okád az Etna Catania, (UPI). — Az Etna, Európa legnagyobb működésben lévő tűzhányója tegnap ismét kitört, kőveket, hamut és hatalmas füstfelhőben vetve a magasba, miközben lávafolyam indult meg a lejtőin. Az ijesztő de egyelőre nem veszélyes kitérés közel fél-millió olasz és 5 ezer turista figyelté tisztas távolból. A 3232 méter magas tűzhányó időnként 200 méter magasságban vetette a tüzes lávát. A kitérés 30 kilométer távolságból is látták.

Az Etna utolsó nagy kitérését 1928-ban jegyezték fel, amikor a láva eltemette Nascali falut és a környező utakat, valamint vasutvonalakat egy részét.

LÉTREJÖTT A MEGALLAPODÁS A TANÁROK ÉS A KORMÁNY KÖZÖTT

A tanárok átlag 22,7 százalékos emelést kapnak

Jigál Alon közoktatásügyi miniszter tel-avivi hivatalában magásra emelték a poharakat, amikor aláírták az új megállapodást a kormány és a tanárok közös képviselői között.

Az új béremegállapodás ünnepélyes aláírási szertartásán felszólalt Aharon Jedlin alminiszter is, aki elmagyarázta, hogy az egyezmény 22,7 százalékos emelkedést biztosít a tanároknak az

alappizetésből. Gondoskodva arról, hogy a tanárok különböző fizetési osztályban lévő csoportjai között megmarad a viszonylagosság. Salom Levin képviselő, a tanítószövetség főtitkára és R. Aviram, a tanárok szervezetének elnöke azt mondták, hogy az új egyezmény megállapodást képez a tanárokkal, ami látható a közönség rokonszenvező, pozitív reakciójából is.

A HITACHDUT OLE HUNGARIA KÖZPONTJA ÉS A MAX NORDAU DIJBIZOTTSÁG mélyen gyszolja REICHENTHAL FERENC a kiváló festőművész és a Nordau bizottság nagy patronusa családja és őszinte részvételt tolmácsolja az elárvult családnak.

Görögország feloszlatta a fogolytáborokat

Athén (UPI). — Georgisz Papadopoluz görög miniszterelnök betartotta régebbi ígértét és bezáratta Görögország két utolsó fogolytáborát, szabadonbocsátva azokat többszáz foglyát. Ennek ellenére még 500 személy maradt börtönben politikai vétségek vádjával.

A kommunisták jelvényét, vörös székfűt viselő családtagok és rokonok nagy tömege várta azt a 191 állítólagos kommunistát, akit tegnap hajón hoztak Pyreusba Lerosz szigetéről, a hírhedt Partheni fogolytáborból, amelyet tegnap bezártak.

A „FEKETE PÁRDUOK” EGYESÜLTEK A „MÁSODIK IZRAEL” MOZGALMÁVAL

A „Fekete párdúok” szervezete és a „Második Izrael” (Izrael Hásniá) nevű mozgalom egyesült és erre vonatkozólag tegnap Jeruzsálemben már jogi lépéseket is tettek. A keleti néptörzsek „diszkriminációja” ellen küzdő két

Nem emelik az autóbustarifákat 1972-ig

A gazdasági miniszterek bizottsága úgy határozott, hogy az autóbustok viteldíját nem emelik 1972-ig. Mint hivatalosan közölték, továbbra is érvényben van a gazdasági miniszterek bizottságának döntése, miszerint az autóbustkooperatívák nem emelhetik a viteldíját 1972 januárjáig.

DAN SACHS UJ-SÁGIRO KAPTA MEG A DR. KASZTNER REZSŐ ÖSZTÖNDIJÁT

Dan Sachs 40 éves, régen üzi az országias mesterségét, mégis megkapta a néhai dr. Kasztner

Rezső nevét viselő egyetemi ösztöndíját. Dan Sachs öregdiák, szociológiai és államtudományokat tanul a tel-avivi egyetemen. Estét az Al Hamisim szerkesztésében tölti, nappal jár egyetemre, s ha akar még szabad ideje, az három lányának szenteli.

A kiütött öregdiák hét éves korában alijázott szüleiével Németországból, azaz majdnem szábre. Az újságírói pályát 15 évvel ezelőtt kezdte, dolgozott az ITIM távirati irodánál is. „Körut Japánban” címen jelent meg egy könyve és most a Schoken könyvkiadó gondozásában lát napvilágot japán klasszikus írók műveiből általa fordított gyűjtemény.

„Kol Rinat” impresszário örömmel mutatja be egyetlen fellépés keretében pészach felünnepén, 1971 április 13-án, kedden este 8.30-kor a HEJCHÁL HATÁRBTUNBAN, a FELEJTHETETLEN FOLKLOR, HUMOR ÉS CHASZID DALESTET

Dávid Bagli, Eljáhu Grünblatt és P. A. Rabinovitz kántorok közreműködésével

- * Férfikórus, vezényel J. Serbernik
* Cemed Réim együttés
* Ráfael Klatskin színművész, zsidó folklór
* Zenei vezetés: dr. Chánán Winternitz
* Konferál: Mordechaj Priman

Jegyek „Kánát”, Allenby 83 és a többi jegyirodáknban Tel-Avivban és környékén, továbbá az előadás estjén a pénztárnál.

PAKISZTAN REPULŐGEPEKET VET BE A BENGALI FELKELŐK ELLEN

Disszidált egy pakisztáni tengeraltjáró nyolc bengáli tengerészre

Kalkutta (UPI, Reuter). — A bengáli szabadságharcosok egyik vezetője azt állítja, hogy csapatai elfoglalták Radzsahai körzeti fővárosát. A harcokban 22 pakisztáni katonát öltek meg. A város az indiai határ közelében fekszik. A felkelők elfoglalták a helyi rendőrállomást is.

A pakisztáni rádió tegnap beismerte, hogy repülőgépeket használnak a lázadás letörésére, de tagadta az indiai jelentést, mely szerint napalm-bombákat használnak a polgári lakosság ellen.

Karacsiból származó jelentés szerint a pakisztáni kormány az azzal a tervvel foglalkozik, hogy betiltja területének átrepülését Indiába tartó repülőgépek számára, ami megszakítaná a szovjet Aeroflot Indiába vezető vonalát. Ez retorzio lenne azért, hogy India már hosszabb ideje nem engedélyezi pakisztáni repülőgépek átrepülését és ezért a pakisztáni légihaderő gépei csak Ceylonon keresztül tudnak eljutni Nyugat-Pakisztánból Kelet-Pakisztánba.

Róma (UPI). — A pakisztáni tengeraltjáró flotta nyolc tengeres, aki bengáli származású, Spanyolországban dezertált hajójárol, de Európában nem kapott politikai menedéket. Tegnap Róma keresztül Indiába indultak, amely közölte, hogy befogadja a nyolc bengálit.

Advertisement for S. FARKAS, featuring various electronic and household appliances like televisions, radios, and cars, along with contact information for branches in Tel-Aviv, Jerusalem, Haifa, and Be'er-Séva.

Advertisement for Longines watches, featuring a large image of a watch and text describing the brand's quality and availability.

Advertisement for Hitachdut Ole Hungaria Központja and Max Nordau Dibbizottság, promoting a collection of works by Reichenthal Ferenc.

Advertisement for Uj Kelet lottery, listing various prize amounts and providing contact details for the organizing committee.

A felszabadulás éjszakájának himnusza

Irtá: Dr. TOMASCHOFF BARUCH

Tavaszdik. Ugy a természet, mint az emberi lélek elevenebbé válik. Nem csak az időjárás, hanem a szívek is melegebbek, forróbbak. A forradalom ideje is a tavasz.

Az egyiptomi rabszolgásgásban selymőző Izrael népe is Niszán, „Tavaszhó” 15-ik napján ráta le magáról a jármot. Ennek a szabad fellelegzésnek, a nemzeti függetlenségnek az évfordulóját ünnepli a zsidó nép három és fél évezred óta. Elénk színeben — mintegy reflektorral rávilágítva — feleveníti a ködös multba visszanyúló nagy eseményt — hálaírával, Istenhez fel-fel-szálló énekkel. Ennek a kitörő örömeinek a megnyitója az aranyszínű szederest, az isteni Örökös éjszakája. Azon nevezetes éjjelen ugyanis az Isten önmaga őrtáit, hogy a kiszabadulás teljes legyen. És a zsidó népet a csodás élményt azóta újból és újból valószínűsíti, mintha az minden évben szemel előtt megismétlődne. A liturgia is nem „szederest”-ről, hanem „lél szeder”-ről, szeder-éjszakáról beszél — és a szigorú ortodox ember hajnali kettő-három előtt nem fejezi be az „egyiptomi kivándorlásról való elbeszélést”. A nagy Rabbi Akiba is olyan soká ünnepelt, hogy tanítványai a reggeli ima idejére figyelmeztették.

A szederest liturgiája a Hagáda. A mai formája körülbelül 1800 évvel ezelőtt kezdett kialakulni. Az akkor kodifikált Misna „Peszachim” traktátusa ugyanis az első, amely a Hagádanak néhány passzusát tartalmazza. — Ez nem jelenti, hogy azelőtt is nem lett volna szederest, csak éppen nem tudjuk, hogy annak mi volt a formája évszázadokkal korábban. Hiszen az Egyiptomból való kiszabadulás körülbelül 3400 évvel ezelőtt volt és már a Tóra előírja, hogy: „Ha majd későbbi nemzedékekben a gyermek kérdési töred, „Miért ünnepeljétek peszachot?” beszéld el neki, hogy „azon éjjel kiszabadultunk az egyiptomi rabszolgásgából, hogy szabad földön, szabad élelet élhessünk”. Az a szó, hogy „beszéld el” háberül úgy szól, „vöhgáda”, és ebből származik a „Hagáda” szó. „Elbeszélés” nem volna a helyes fordítása a szónak, mert az mesét jelentene. Talán „elmondás” a helyes, az eseménynek felelevenítése a zsenge gyermeki lélek előtt.

Egyébként már Philó, a körülbelül két-ezer évvel ezelőtt élt egyiptomi, alexandriai görög zsidó filozófus is történés is beszél „nemzeti lakomáról”, amelyen „szentélyé válik a zsidó ház és papi rangra emelkedik a családfe”.

Bámulatos, hogy ugy a Tóra, mint a Hagáda, nem azt mondja, hogy „őseink” szabadultak föl, hanem önmagunk, „mind-együnk lett akkor szabadok”. A gyermek tehát úgy kell hogy érezze, hogy a szederest az ő saját felszabadulásának az öröme. A Hagáda meg is mondja, hogy — „Ha őseink nem szabadultak volna föl, — ugy a későbbi nemzedékek is rabszolgák maradtak volna, és így nemzetileg elkallódtunk volna”. Ha peszach az egész nép ünnepe, ugy a szeder a gyermek estéje. Hiszen a család legfiatalabb gyermeke kérdési a „Má-nistáná” négy kérdését, és az estnek a vacsoráig szóló fele neki szól, vagyis az apa főleg az ünnepi asztal körül ülő gyermekeknek címeve kezdi a Hagádat — azzal, hogy „Fárho rabszolgái voltunk” satöbbi.

A szederestén négyzer emeljük föl a pohár bort. A négyzer poháremelés a Tóra azon négy kifejezésének szól, amellyel az Isten a rabszolgásgásban selymőző népnek a közelgő megváltást hirdeti — „kiveztelek, kiszabadítalak, megváltalak, és népemmé teszlek benneteket” — A tóra ugyan meg egy ötdik kifejezést is használ — „és elhozlak benneteket az Igéret földjére”, — de a zsidóság erre nem emeli poharát, azzal az indoklással, hogy az csak akkor lesz aktuális, amikor a megváltott nép tiszteleg az országba visszatér. Addig is ott diszleg az erre a reményre utaló legdiszesebb pohár, az „Eljájhu proféta pohara”.

A Hagáda első passzusa is így szól, hogy „Ezidén más népek szolgái vagyunk meg, jövőre szabad emberek leszünk — ezidén itt,

jövőre majd Jeruzsálemben”. A szederest is azzal fejezzük be, hogy „a jövő évben Jeruzsálemben”. Tény, hogy a szederest emelt hangulata kétezer év minden szünetese dacára, fenntartotta a népben a lelket — az eltelt reményt. — A nagy szederest mellett szól, hogy a zsidóság kedvenc Hagádját sokhelyütt művészi illusztrációkkal díszítette.

Nem csoda, hogy már a peszachra való készülődés is elüt a többi ünneptől. Heine az ő meleg, fényt-sugárzó „Der Rabbi von Bachrach”-jában kiemeli a chámecnek az erev peszachot megelőző esten történő ünneplés eltakarítását. — Peszachra a gyermekek új kalapot, ruhát, cipőt kapnak, más az evőeszköz, más a konyha. Az egész ház fel van fordítva a nagy nagytakarítástól, — mert hiszen a ház ritka „nagy vendéget” vár, a vendéget, amelynek jöttét már a niszán hó elsejét megelőző szabatkor a templomokban hirdették. Niszán hónapját a Tóra is így vezeti be, hogy: „Éz a hónap a hónapok élén álljon, ez legyen az első az év hónapjai közül. És az ünnepet megelőző szombat neve is „szábát hágadoi”, a „nagy szombat”.

Nem lesz érdektelen megemlíteni az afi-

koman-„ellopást”, amely a gyermekeknek olyan örömet okoz a szederesteken. Az „afikoman” szó görög eredetű, és „deszert”, a vacsora után szokásos torkosságfélélt jelenti. Hogy a gyermekeknek az „ellopást” szándékosan megkönnyítsük, az már csak a szederest gyermek-tréfája. Ez is egy ok, hogy a gyermekek előre örülnek a szederestnek.

Az Egyiptomból való kiszabadulás az emberiség történelmében az első népfelszabadulás a rabszolgásgás jármából, és a drámai lefolyás, amellyel a Tóra utmutatásul szolgál, erőt adott az elnyomott népeknek arra, hogy ők is lerázhassák a rájuk nehezedő igát. — Így üzent hadat Konstantin a pogány, a rabszolgásgásra alapított Rómának, így törte meg Luther az emberiséget egyiptomi sötétségben tartó pápai hatalmat.

Még sok az elnyomás, az erőszak, az öldöklés a világon, — de már vannak századok a Földön, akiknek az ideálja az emberiség, az igazság, akiknek fenkölt a gondolkodása, akik egy jobb és szebb világot ábrázolnak, — olyan időtört, amely az egész emberiség megváltását megvalósítja. — Ez a jesszajsi aranyszínű álom egyszer meg fog valósulni, — amikor a kis gyerek által pórtázon vezetett oroszlan a gödöllyel együtt fog legelészni, amikor a csecsemő játszadoni fog a vipera udujában. Ez az a folyamat, amelyet a Biblia három és fél évezreddel ezelőtt megindított.

MÁROR, A KESERŰ GYÖKÉR

A peszachi hágáda, részletesen meséli el népünk eredetét és viszontagságait. De nem csak szavak, hanem a szeder szimbolumai is népünk kezdeti nehézségeire és keserűségére utal. A hágáda az étel-ital eszközét veszi igénybe, hogy tanításait érthetővé tegye és közelebb hozza hozzánk. A peszach ünnepének jelentősége talán éppen abban rejlik, hogy a történelmi igazságot annyira világosan tárja elénk, hogy azt lehetetlenség nem észrevenni; azt a szó szoros értelmében meg kell ennünk, meg kell éreztetnünk.

És vajon hogyan néznek ki ezek a konzekvenciák?

A Szentírás erről számos példával szolgál. A miunkt keserű tapasztalata figyelmeztessen bennünket, hogy népünk az Örökkévaló jósága nélkül megsemmisült volna, vagy legalábbis örökre rabszolga maradt volna. — Vagy, mivel átértékelt a szolgaságot, legyenek szolgálóikkal szemben megértőek. Mivel tudjátok, hogy mit jelent a rabszolgahajcsárak korbácsa alatt selymődni, fogadjátok meg, hogy felebarátaitokat ne bántásátok.

Máca a sanyaruság kenyere. A sósvíz az elejtett zsidó könnyekre emlékeztet, a chároszet az építkezéshez szükséges malterre utal és márör, a keserű gyökér a mult idők keserű élményeit eleveníti fel.

A Tóra tehát arra tanít bennünket, hogy a keserűséget, a gyűlöletet és a szenvedést az emberi életből közzsítsük ki.

Természetesen létezik a márörnek egy másik reakciója is: Köpjük ki a keserű gyökert, dobjuk titokban az asztal alá, amikor senki sem látja. „Mert elég volt belőle! Igaz, hogy selymődtünk Fáraótól, de sikerült kiharcolnunk, hogy életünket szabadságban építsük ujja. Dájénu! Ne emlékeztessetek többé a keserű multra! Hagyjatok békén!”

De vajon békén hagytak és békén hagy-

nak-e bennünket? Mert a zsidó történelemhez nem csak Ábrahám és Mózes, Dávid és Jesájá, Akiba és Májonidész tartoznak. Népünk történetében szerepeltek olyan nevek is, mint Fáraó, Antiochus, Hámán, — Torquemada, Chmielitzky és Hitler Hány-szor hallottuk nemzedékünk nagy zsidó katasztrófája után, hogy „atyáink és mesterünk jámbor istenfélő zsidók voltak, mégis elpusztultak. Nem érdekel bennünket többé a zsidóság, amely csak szenvedést okozott és a legjobb megoldás eltávolodni attól, amennyire csak lehetséges”. De sikerült-e vajon ez az eltávolodás? A Szovjetunióban és az arab országokban selymőző testvéreink kalváriája megéngedi-e a feledést és a multtal való szakítást?

A Szentírás nem „máror”-t hanem a kifejezés többszámú formáját „mórorim”-ot használ, mintegy rámutatva arra, hogy nem csak Egyiptomban volt keserű az életünk, hanem minden zsidó korban meg van a maga keserűsége és azt sohasem szabad elfelednünk. A mi célunk nem a feledés, hanem a mult keserű tapasztalataiból való megfelelő okulás. Hogy emlékezzünk és megörizük a gyönyörű családi ünnepeket hagyományait, ahogyan atyáink házában láttuk. Kit nem hat meg könnyűség, ha ilyen gondolatokkal ül le a szederasztalhoz? Hány izraeli házból emlékeznek meg egy üresen hagyott helyen a szederasztalánál, egy családtagról, aki fiatal életét áldozta zsidó hazájáért? Elképzelhető, hogy milyen hangulat uralkodik egy ilyen házból.

Ha pedig ilyen gondolatokkal ülünk le az ünnepi asztalhoz, akkor nem válik-e a felszabadulás örömeünnepe a keserű emlékek ünnepevé? De éppen erre tanít bennünket a peszach, hogy az édes és a keserű, az öröm és a szenvedés, a könny és a mosoly is hozzá tartozik az emberi élethez.

Adja a Mindenható, hogy a keserű gyökér a jövőben kizárólag szimbolumként és tanulságul szolgáljon és mindig csak szeretetben, örömben és békében legyen része a zsidóságnak.

Graeber Eszter

Askenázi Ervin

Peszach a régi Munkácsón

Ott kezdem, hogyan nézett nálunk otthon ki peszach előtt:

A purimi sütésekhez elhasználtuk az összes liszt-készleteket, üresen maradt a nagy konyhaszekrény. Ezt a szekrényt purim után kitétték az udvarra, hogy az eső jól átjárja napokig, sőt hetekig, amíg úgy megdagadt az esőtől, hogy a mamám szerint kóser sel peszach lett minden fiókja. —

A lakás igazi egyiptomi kivonulás szintere volt. Minden darab butor tisztára sikálva. Aztán festés és meszelés következett, majd minden mindent egyedül végeztünk. Se függöny, se szőnyeg — napokig. Állva, székekben, ablakpárkányon ettünk, „itt már peszachig, peszachig” — egyebet sem hallottunk.

A záró eseménye a munkának az ünnepi edény lehozatala volt a padlásról. Jó apám, anyám a padlásra ténykedik. A gyermekek fel-az rohagaszának, míg lent a nagymama parancsnokol. Az apám leadja az edényeket, a nagymamám a nyolc gyermek minden használati edényét reklamálja, poharakat, tányérokat. Az edényekkel ő is átéli a mult hűsvét-jait.

Minden darabnál: ez a Baruché, ez a Jánkelé és így tovább, a végén ugy tele van a konyha, hogy nincs hely megmozdulni. Erev peszachkor egész nap éhezünk. Szederest nem ehetünk peszacht. Estefelé megtértették a szeder-asztalt. Mi, a gyermekek, új ruháinkban, új cipőben vártuk apánkat a templomból és mindannyian maradéktalanul boldogok voltunk, eieget tettünk a valási előírásoknak és élveztük a szép, tiszta szobákban az ünnepet.

A Fő-utacérol balra a hid után kezdődött a Latorca-utca, ennek a folytatása a Töltés-utca egyik mellékutcaja, a Dankó-utca, ez volt a munkácsi zsidóságnak a magacinálta gettója. Volt ott még egy pár zsidó utca, de egy sem viselte magán az igazi zsidó jelleget. A nagytemplom főbejárata a Fő-utcán volt, de a zsidók inkább a másik bejáratot, kaput használták, ami a zsidó utcából nyílt. A templom-udvarban volt a Bét-Din és ki csinált valamit is peszach előtt, hogy meg ne kérdezzék a Bét-Dint? Egyedül nem határozott senki. Peszach előtt a templom-udvar különösen forgalmas volt. Gazdag és szegény itt fizette a pászka illetéket az adóval együtt, s itt kapták a szegény emberek az ünnepi

segélyeket. Az udvaron óriási kádak, amelyben káserolták az edényeket. Nem mindenkinek volt külön peszachi edénye. Ünnepe előtti nap délelőtt a chomec-égetéskor minden család külön egy kis csomagot hozott, amiben — jelképesen — benne volt a ház chomece. Az égetést a böcherek végezték. Ez is micve volt.

A templom után kezdődött a nagy zsidó utca. Majdnem minden udvar dombon fekk. Ez nagyon célszerű volt, a sok esővíz mind szépen lefolyt az utra. Nyolc-tíz lakás volt minden udvarban, egy szoba-konyhás, két szoba alig volt. Ebben a kis lakásban volt a műhely is. Suszter, szabó, fehérmű varrók, kaftán szabók műhelyei. Külön foglalkozás volt a libamészárszék, kizárólagos aszszonyi parnószé.

Mindegyik boltosné mellett 6-8 gyermek. Peszach hetében ezek a lakások mind üresen álltak: de mintha csoda történt volna, erev peszachkor minden lakás felsmerbetlenül megszépült. Ajtóik, ablakok ujra festve, új függönyök, általában ami újat akartak beszerezni, azt kizárólag peszachra szereztek be.

A gyermekek szépek voltak az új ruháikban. A zsidó utcai gyermekek általában sokkal szebbek voltak, mint a többi zsidó gyermek.

Ez az élet az első világháborúig tartott. A cseh megszállás a sok építkezésével egész más helyzetet, a szép lakásokkal egész más lakáskultúrát teremtett. Van már Munkácsnak gyönyörű kertvárosa „Zachoradni Mesto”, ahol a zsidó utcai unokák gyönyörű villakásokban laknak, de a vallást oda is magukkal vitték és a régi tradíciót ezekben a gyönyörű lakásokban is gyakorolják.

A pászkasütés külön élménye volt minden családnak. A pászkaért duplán fizettek, hogy a szegény emberek ingyen kaphassák, amire szükségük van. Nagy kosárban, folyóvízben mosott abroszokban hozták haza a kézzel süttöt pászkat, minden családnak volt egy péksége, ahol, ugy gondolta, hogy az a legkisebb. A pászka-sütésnél asszonyok, kis böcherek, hitközségi emberek segítettek. Megkeresték, amire szükségük volt az ünnepre.

Volt Munkácsón egy régi antik bolt, a

A NAGYÖREG VÉGLEG HAZATÉRT ÖNSZÁMKIVETÉSÉBŐL

— Elmékedések a szabadság ünnepén —

Irta: FRIED MIKSA

Ben Gurionról, pályafutásáról, a rávonatkozó fontosabb élet-meghatározásokról megemlékezni nem kevesebbet és nem többet jelent, mint a legbonyolultabb feladatra vállalkozni. Ahhoz, hogy erről bárki meggyőződhesse, talán hetekre kellene kikapcsolódni a nap-napi munkájából, hogy aztán teljes odaadással elmerülhessen a róla és az általa összeírt foliánsokba.

A 84 ÉVES LABONJÁRO TÖRTÉNELEM

Ha pedig ezt tenni, tanulságos felismerésekre jutna. Hogy átvághassa magát az óriási anyagon, előre meg nem állapítható időre volna szüksége. De ez esetben sem lehetne biztos a dolgában. Csakugyan urajaja-e a szinte felmérhetetlen, hegynek is beillő adattömkelet, cselekményt és eseményt, ami szervesen hozzátartozik ehhez a labonjáró, valóságos élő-történelmet megszemlélő — a 85-ik életévét taposó emberóriáshoz.

A nagy fordulatot, a kiengesztelődést, ami most már befejezett tényként könyvelhető el, úgy látszik hosszabb idő előzte meg. Csakugyan ez a békúti folyamat, — mert hiszen erről van szó —, diszkrétan ment végbe. Ezért már a héber Tisri hónap 17-ike, ami az elmúlt év október 17-re esett, amikor a Nagyöreg 84-ik születésnapját ünnepelte, váratlanul olyan kiemelkedő eseményt hozott ki magából, hogy politikai és társadalmi életünknek a legüzböbber-traktált beszédtemájája lett.

AZ 5-6 ÉVRE TERJEDŐ INTERMEZZO

Ezzével vonultak fel Szdë Bokéra. Ezek sorában a tanítványok, a hívők, a tegnapi ellenfelek is, a kormány legközelebbi tagjával és Zalmán Sázárral, az államelnökkel az élen, hogy ünnepeljék Ben Guriont. Főleg a nagy eseményt, hogy az ország már maga mögött tudhatja azt az 5-6 évre terjedő bengurion-i időszakot, amely sokunknak nem sok örömet, de annál több álmatlan éjszakát okozott.

Csak természetes következménye volt ennek az ünnepeletésnek, hogy az elmúlt hónapok során több kiemelkedő közéleti szerepkörbe próbálták bevonni az ősz vezért. Mind ennek a betetőzése a Munkapárt első nagygyűlésére való meghívása és ottani megjelenése. Feltételezhető, hogy ezután új szakaszba lépett a Nagyöreg életútja.

A DRÁMA ELSŐ JELENETE

A mindig harcakész, fáradhatatlan Ben Gurion 1964-1965-ben, — hiszen még emlékeztünkben él, — a korát meghazudoló, 30-40 éves titán erejével állott ki az arénába. Az izraeli politikai élet teljes felborításával fenyegetőzött. Szembeszállt sokezerre tehető hívével, követőjével, az általa teremtetett pártjával, az akkori Mápájjal és az egész országgal.

Ben Gurionnak ezt a kiállását nem koronázta siker. Sőt... Tudatára kellett ébrednie, hogy a Rafi néven történt pártkezdeménye alul maradt a versenyben. Az ország nem akarta követni az általa kijelölt utakon. Még akkor sem, ha a bálványozott Ben Gurion, az országalapító ragadta kezébe a forradalmi zászlót. A dráma zárófejezetétől szolgált, amikor a hatnapos háború után, a hozzá legközelebb álló Simon Peresz javaslatára a Rafi kimondta — az önfelozslatás veridiktjét. Békéjébbot nyújtott az ócsárolt és a Rafi által kimúlásra ítélt Mápájnak. Igaz, ezzel szemben, hogy ez a lépés volt az alapja a mai Munkapárt létrejöttének.

BEN GURION LEGYÖZI — BEN GURIONT!

Ahhoz, hogy véglegesen és utóljára meggyőződhesse, miszerint az általa kijelölt koncepciót az ország közvéleménye nem hajlandó magáévá tenni, újabb kudarcbafulló kísérlet árán jutott el. Erre a legutolsó, a hetedik Kneszet-választások alkalmával került sor. Most már új, kevésbé ismert fiatal gárdának adta oda nevét. Létrehozta az Állampárt-listát. A Raffival 1965-ben elért tíz mandátummal szemben, a legutolsó választásokon négyre csökkent képviselőinek a száma.

Ezek után Ben Gurion is elfuthatott a végzetes konkluzióhoz. Ha így folytatja, harmadik kísérlet esetén, talán már magának sem biztosíthatja a mandátumot. Lehet, Ben Gurionnak, a politikusnak mély csalódást okozhatott ez a felismerés. De ugyanakkor feltételezhető, hogy Ben Gurion, az állampártot, a tanító mestert megnyugvással töltötte el az ország politikai állásfoglalásának az értésége.

Hiszen ez azt jelentette, hogy Izrael társadalma nem vállalja a felesleges kockázatot. Nem próbálkozik új rendszerekkel. Nem tér le a kitaposott útról, amely az elmúlt több mint két évtizeden keresztül biztosított

ta állami létét és a demokráciára alapozott önállóságát. A népek ebben a magatartásában az állampalítás előtt és utána, 15 éves miniszterelnöksége alatt, szóban és írásban hirdetett közéleti tanításainak gyümölcsét láthatta. Az ő kettős kudarcra, volta-keppen, erkölcsi intelmé és bölcselété áttűtő győzelmének bizonyult. Ben Gurion, a politikust kétvállra fektette — Ben Gurion, a nép tanító mestere.

AZ AM SZÖGULÁ!... A KIVÁLTSÁGOS NÉP!...

A nagy cél, amelynek szolgálatába állott — új szemlélete volt. Ezért hát fordított multjának, kiméletlen párvialdaba bocsátkozott sokezer tanítványával, még több hívével és fegyvertársával. Ugy érezte, az ő vállára nehezedik, az ő küldetésének hatáskörébe tartozik az am szögulá... a magas erkölcsi, a kiváltságos nép életrehívásának korszakalkotó műve. Meg volt győződve, hogy ezt a feladatot éppen olyan eredményesen töltheti be, mint amilyen siker koronázta töretlen hitét, az állampalítás megvalósításának hősi periódusát.

DÁVID, A ZSOLTÁROS KIRÁLY PELDÁJA

Akaratlanul is Dávidnak, a zsoltáros királynak az útjára lépett. Nomen est omen! Magában a tényben, hogy ő is a Dávid név viselője, előjelet látott elhivatóságában. Hiszen nagy elődje is, amikor látta, hogy befejezte az országalapítás gondderény feladatának első és legfontosabb fázisát, amikor elhallgattatta veszélyes ellenségeit, névénél, alkotásának és szellemének a megörökítése — az örökkévalóság nyugtalanította.

Ekkor mondta a zsoltáros király az Ég küldöttjének, Nátánnak példázó képzettségével. Nem lakhatik ő, a halandó, a husból-vérből való király cédruspalotában, miközben a Királyok-Királya által a kiválasztott nép birtokában letébe helyezett parancsolatok, az örökös szövetség szimbóluma számára egyszerű, szegényes sátor jut hájlékaul. A próféta megértette Ujást és megadta a hozzájárulását a Szentély felépítésére. Csakugyan az égi kegy elfordult Dávidtól és nem aranyozta be az országalapító homlokát. Megtagadta tőle, hogy a nemes ércből készült, tapintható királyi aranykorona mellett fejére tehesse a Szentély szellem-koronáját is.

AZ APÁK ÉS FIUK ÖRÖKLÉSI RENDEJE

Dávidnak háborukat kellett viselnie ahhoz, hogy országának az első, valamennyire való biztos határát meghuzhassa. Vér tapadt kezéhez. Korának kormányzói ténykedésében és magánéletében is voltak bírálatra rászolgáló cselekedetek. Ezért nem lehetett a földi salaktól megtisztult, a magas erkölcsi és szellemi élet szimbólumát visszasugárzó Szentély építője. A következő nemzedék képviselőit, fiát, Salamon királyra mosolygott rá az égi kegy és ő hozta tető alá a nagy művet.

Ehhez a drámához a tanok buvárija hozzáfűzik, hogy az adott esetben az égi parancs meghuzta a földönjáró élőlény végeségének határát. Az ember és a hozzátartozó nemzedéke nem lehet semmilyen nagy alkotásnak a maradéknélküli kivétel-zője. Az élet rendjének a törvényei előírják, hogy az apák fiaikra hagyományozzák örökségként, az egy emberöltő alatt be nem fejezhető művek folytatását.

Ezzel szemben Dávidnak nagy lelki és szellemi kárpótlásban volt része. A zsoltáros utánozhatatlan alkotásai révén örök időkre hódította meg a Szentélyt. Amit nem építhetett fel. Mert az ő zsoltáros fohászai, énekei, siralmi tolmácsolták akkor és továbbra is, annyi ezer év után a legkifejezhetőbb nyelven az emberek millióinak esztétikáját és emelkedettségét egyaránt. Akkor, amikor az égi trónus számolyára kívánják helyezni hálaimáikat és könyörgéseiket.

A FELFEDEZETT SZDÉ BOKÉR

Vannak véletlenek, amelyek az emberi lét útjában messze kiható lelki és fizikai változásokat idéznek elő. Valamikor, az ötvenes évek elején, amikor Ben Gurion hadügyminiszeri minőségben ellenőrizte a Negev különböző katonai állomásait, eljutott az akkor kezdettleges állapotában lévő Szdë Bokérbe is. Több írásban emlékszik meg erről a felfedezéséről és arról hogy az első pillanattól érezte, ezzel a negevi településsel elválaszthatatlanul összekapcsolódik életének utolsó, nagy fejezete.

Valóban, amikor 1953-ban, első ízben hagyta ott egyidőre, súlyos lelki válság közepette, csalódottan a kormányfői posztot, már Szdë Bokérben ültette fel lakóhelyének sátorát illetőleg zöld erjéjét. Ezzel ösztönzerűen de lehet tudatosan tapogatózó lépéseket tett a maga Pantheonjának, örökkévalósága emléksznokának a felépítésére. Hiszen, amikor 1955-ben a szomoruemlékű pírásá

miatt valósággal visszakönyörögték a hadügyi tárca élére, majd ezüstállcán újból felejtették neki a kormányelnöki méltóságot, érezte, hogy meg kell tartania negevi otthonát. Az elkövetkező nehéz idők fellegvárát. Ezután már nemcsak fizikai lakóhelyét, hanem a lelki felszabadulás és a szellemi emelkedettség csarnokát biztosította a számára.

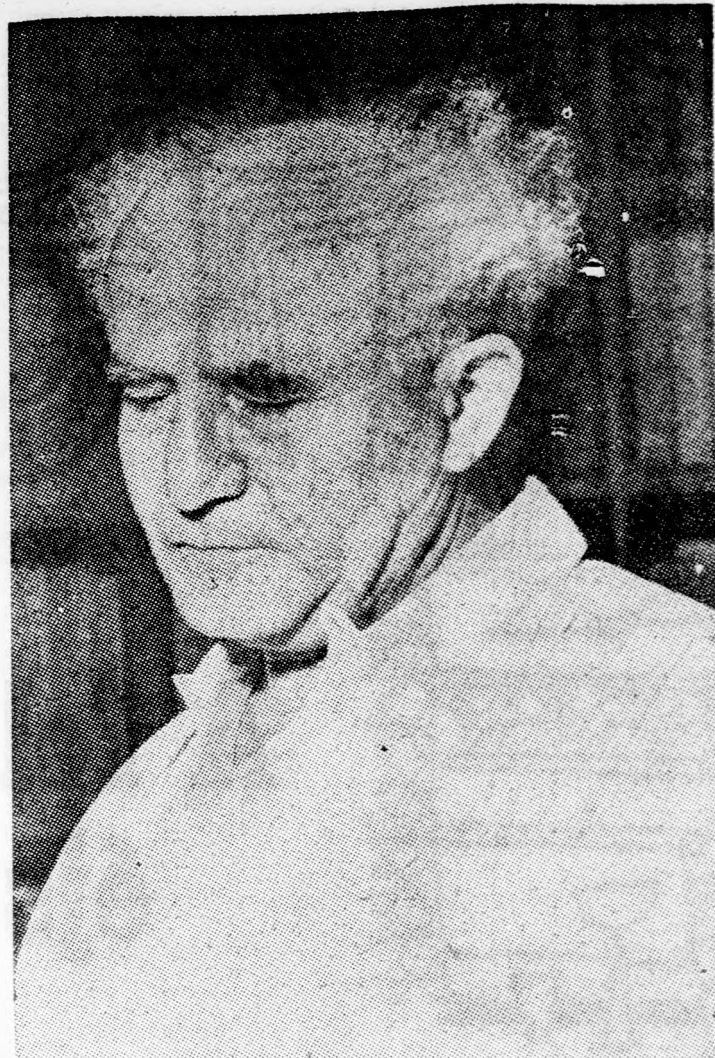
A KISZABOTT KÜLDETÉS VEGE...

A szívéhez nőtt Szdë Bokéra nagy szük-sége volt. Különösen életének válságos időszakában, az 1963-ban történt drámai lemondásának periódusában. Amikor fellázadt a körülötte kialakult életkeret és eszmei tartalom ellen. Ugy érezte, elég erős, hogy az am szögulá... a kiváltságos nép alapjait megvesse, a pozdorjává zuzható tegnapi világ romjain. Tévedett! Szembekerült a fél világgal. Tanait nem fogadták el. Idejétmult prófétának bélyegezték meg, akinek lejárt történelmi küldetése. Ráfogták, hogy veszélyes utakon tévelyeg. Voltak olyan idők, amikor legodaadóbb hívei kétségbeesve tördelték ujjukat. Miatta...

A Nagyöreg az utolsó pillanatban ébredt tudatára annak, hogy túllépte a számára kijelölt aktivitás területét. Nem értik meg próféciáit. Mert már nem rá tartozik a küldetés, hogy az új világ hajlékát felépítse és meg is töltsé szellemi értékekkel. Jött az újabb bizonyíték. A hatnapos háború, amely arról is meggyőzte, hogy népe akkor is megállja helyét, ha nem ő áll az élen. Ez a felismerés, nyilván, nagyon fájhatott neki, de ugyanakkor büszkévé is tehetette. Feleslegessé vált ugyan, de munkássága nem ment veszendőbe. Az általa elvetett mag kalásza érett. Előléptek az új, bátorlelkű, keményizmu ivadékok, akik az ő és nemzedéke helyébe álltak.

A BEKE UTJÁN

Megbékült önmagával és az élet megváltoztatatlan rendjével. Ennek tudható be, hogy a hatnapos háború lélekemelő perceiben összeleplezett Menachem Beginnel, aki ugyanekkor megbocsátotta neki az „Általéna” hajódrámát. Lelke mélyén, bizonyára, már régen igazat adott az ősz vezérnek, aki az Általénán keresztül, tulajdonképpen, likvidálta akkor, a különben legendásírt Ecelt. Az egykori Áchudt Háávával is megtalálta a kiengesztelődés útját. Azért, mert a Cánhál életrehívásának felemelő napjában megszűntette a másik katonai egységet — a Pálmácho. Pedig ez a bravuros különítmény nagyon közelállott hozzá.

De nem állott meg a feleuton. Golda Meír jönnek és a mai időknek megfelelő nek deklarálta a miniszterelnöki posztban. Hozzáfüzte, hogy ő sem láthatná el jobban és különbül a kormányfői teendőket. Ez, nyilván, a legnagyobb elismerésnek számít a Nagyöreg részéről.

Egy másik alkalommal elismerően emlékezett meg Pinchász Lávonnak, a pírásá tragikus hősének le nem tagadható alkotó ténykedéséről. De a legnagyobb meglepetést az váltotta ki, amikor magához kértette Jákob Simson Sápírá igazságügyminisztert és kibékült vele. Mint emlékeztet, a fővédője volt azon a pártbírósi tárgyaláson, amely az ősz vezérnek, az általa alapított Mápájból való kirekesztésével végződött.

De ennél is tovább ment, amikor röviddel ezelőtt kijelentette, hogy a teljes kiengesztelődés szellemétől áthatva, minden haragtól távol áll. Békességet érez az élőkkel és a holtakkal szemben. Ez „üzenet” lehetett egykori legbizalmasabb híve, odaadó követője, Lévi Eskol számára, akit ő emelt a miniszterelnöki székbe és akivel, annak bekövetkezett haláláig, őt éven keresztül a legadázabb harcot vívta. Hiszen, az Eskol megérthette volna!...

AZ ÖRÖKSÉG!

Nem könnyű felbecsülni azt az óriási lel-

kierőt, amit az ősz vezér felhozott az egykori viharzó kedélyek lecsillapítására és a nagy békeakció lefolytatására. Sok időre és még több tapintatra volt szüksége, hogy egyengesse az utat barátaihoz, híveihez és egykori fegyvertársaihoz, akiktől ő és akik tőle fel sem mérhető eszmei és szellemi távolságra kerültek.

De ugyanekkor, vagy talán éppen a változó béke gondolatának a jegyében, építette hévvel és lelkesedéssel a Midrását. A Negev Szellem-Csarnokát. A bengurion-i koncepcióknak megfelelően ebben a csarnokban hirdetik az am szögulá igéjét. Mint ahogy hirdetni fogják ezután is, mindaddig, amíg a nagy gondolatból, egykor-valamikor, valóság lesz.

Ben Guriont ünneplik. Az ősz vezér sugárzik az örömtől. Jól esik neki, hogy híveinek, barátainak, tanítványainak, fegyvertársainak és az egész népnek az őszinte szeretete veszi körül. Az elvesztett fiatalosság és az ezzel együttjáró hatalom fejtében, kárpótját ragaszkodással és szívvel jövő elismeréssel az általa, a maga idejében végrehajtott, szinte példátlan, nagy alkotásokért. Ebben a meleg légkörben megnyugodva, a Nagyöreg végleg hazatért, az évekig tartó, magára kényszerített számkivetéséből.

AZ ARAB KISEBBSÉG HÁROM KÖLTŐJE

Irta: NASCHITZ FRIGYES

megalázás, nyomor és szükség ellenére?

Mahmud Darvis (33) az „Al-Mirsad” című Mápam-párti hetilapnak dolgozott, majd a Rakach-hoz csatlakozott. Egyéves moszkvai „tanulmányutja” végeztével egyenesen Kairóba repült, amiért az izraeli új-kommunistapárt kizárta tagjai sorából. Utolsó, számszerint hatodik verskötetéből veszem a következő hetike és aggálytalan, érzelmi önmutatgatásban képelgő giccsét:

Egy zsidó lánynak ajánlvá Szemem és Rita között

fegyverem lóg.
Akik ismerik Ritát
meghajolnak és
hódolnak
égi-méz-színü szemének.
Megőletem
mikor még zsenge volt és
magamhoz szorítottam.
Visszaidezem...
Haja befedte karomat.
Emlékszem Ritára
mint madár az eredetére.

Ó Rita
millió látomás
millió madár
millió találkozás
semmisült meg a fegyver által.
Rita neve ünnep a számban
Rita teste: frigy a véremben.

Két évig elvesztem benne
Két évig dajkáltam a karomban
ajkaink tüzeben egybeforrva
kétszer keltünk fel a halálból.

Ó Rita
ki tudta szétbogarzni a pillantásunkat
mielőtt a fegyver közénk került?
Ó, hallgass éj!
Egyszer az életben...

Hajnalkor a hold messze lebukik
mészínű szemében
és a város elúzi az énekeseket és Ritát...
Szemem és Rita között
fegyver lóg.

Számi El-Kasszem (32) a nazareti Terra-Santa kollégiumban nevelkedett. Tíz könyv szerzője. Rakach-lapokba ír. Haifa lakosa, de a várost csak hatóságai engedéllyel hagyhatja el. A következő verssel közelíti meg az arab Helikont:

Ha megölnék
karózzatok testetát a sziklának,
szegyeztek aromat a szelnek;
hagyjátok a hajnalot illatos fűben
az esti felbök alatt
meghálni.

Ha álomban halnék meg
földeljete el mezelenül
hazám egyik dombján.
Felejtettek el,
vagy emlékeztetek
ünnepi bankett folyamán
reám.

A hősi gesztusokkal hadonászó Don Quihote versének két utolsó sora feltűnően hasonlít az angol Rosetti egyik megkapó román-cának epilógusára. Annyi baj legyen!

ÁRNÁKÉJ FEINER

TEL-AVIV ✕ DIZENGOFF 167 ✕
TELEFON 23 16 07

Nagy választékban készítsük hüllőbőrökből (krokodil) és skyből, kizárólag exkluzív modellek, úti felszerelések, kesztyűk és ajándéktárgyak. Mindezt csak régi, megbízható üzletben találja.

Kívánunk t. vevőinknek és barátainknak

M. GÁSPÁR diplomás kertész

és neje Rámát-Joszf, P.O. B. 529.

ROKONAIKNAK, AZ ÜGYFELEKNEK ÉS BARATAIK-
NAK KELLEMES PÉSZACHI ÜNNEPEKET KIVANNAK

A ZSIDÓ GÉNIUSZ

NEM-ZSIDÓ SZEMMEL NÉZVE

Irtá: Dr. MARTON GIZELLA

Szociológusok, társadalmi kutatók, történészek filozófusok a többi években sokszor foglalkoznak az egész világon a zsidóknak a szellemi életben való jelen részvételével.

A kutatók nagy része azonban nem nyilvánítja véleményét, szívesen elhallgatják kutatásuk eredményeit. Hiszen érthető is: a kétezres év óta minden fejlődő országba „betaláló” idegen, földönfutó népség, amely szorgalmával, életfeligérlésével, az egyszerű gazdamegérrel szembe fordított, irigységet és gyűlöletet kelte, most — vagy két emberöltő óta — feltűnő módon, a számarányát magasan felülmúlva, veszi ki részét a modern szellemi megmozdulásokból is.

Ezzel a ténnyel — így gondolkoznak az „objektív” kutatók — a zsidók árnyékot vetnek a kultúrállamok saját fiainak szellemi értékeire.

A modern demokráta államok azonban kiemelték már olyan tisztelettel szemléldésre képes tudósokat, kutatókat — ha kis számban is — akik szemléletükben valóban objektívek tudnak lenni. Ezek faszinte csodálatlalt viselkedés a husz évszázadon át üldözött, hazatlan nép magas szellemi képességeivel szemben.

Ez utóbbiak közé tartozik Lord C.P. Snow, a világhírű angol író és fizikus, akinek nagy felhívást keltő elméletéről, hogy a zsidók világsikerének titka egy bizonyos örökös fel-sőbbrendűség, két évvel ezelőtt lapunk is megemlékezett.

„Vizsgáljuk meg a zsidók eszteljesítményeit” — mondotta Lord Snow egy előadásában — „matematikában, irodalomban, zenében, vagy a közéletben, ezek nemcsak aránytalanok, de nevelésben aránytalanok. Az utóbbi 25 év Nobel-díjasainak egyegyede zsidó. Léténie kell tehát egy ugynevezett zsidó gén-alapnak, amely valamilyen speciális elemet tartalmaz, s annak segítségével sokkal fokozottabb mértékben termeli a tehetségeket, mint mondjuk az angolszász gén-alap”.

Két francia irodalmár és tudós néhány héttel ezelőtt tanulmányt jelentetett meg erről a kényes témáról (Dicsőség zsidóknak lenni. Párizs, Laffont kiadó), hosszú évek kutatásának eredményét.

A szerzők: Thierry Maulnier és Gilbert Prouteau, hogy kifogják a szót a vitorlából, már a könyv elején, az előszóban szükségesnek tartották kinyilatkoztatni, hogy mindketten öskeresztények.

„Feltételezzük — írják —, hogy rosszul informált olvasók azt fogják hinni, hogy a könyv szerzői zsidók, vagy zsidókkal állnak rokonságban, esetleg zsidók által le vannak fizetve... Ezért adjuk tehát már a könyv elején a néhány szükséges etnikai precizitást”.

A szerzők nem tévedtek, könyvük nagy vihart vert fel. Mindenütt, ahol már olvasták, vagy éles támadásban részesítették, vagy — más oldalon, a legnagyobb elismeréssel fogadták szinte hangfajért és tudományos precizitásáért.

„A könyvet a meglepetés szülte — olvassuk az előszóban — a lelki szükséglet, hogy beszélni kell. Vannak nyilvánvaló tények, amelyeket nem szabad tovább elhallgatni... Mindennek ugyanis, ami modern planétánk fejlődésére, megváltoztatására irányul, zsidók az előmozdítói, vagy alkotói: a relativitás elmélete, a marxizmus, a művészetben a kubizmus, a dadaizmus, az absztrakt irányzat, az elektronikus zene, a pszichoanalízis, a szovjet forradalom, a nukleáris fizika, mind a zsidó géniusz születésénél”.

„Egy igazságtalanságot akarunk helyrehozni. A legegyszerűbben elhallgatták ugyanis a nyugati civilizációban a zsidók részét napjaink nagy szellemi forradalmaiban, vagy legjobban esetében a nagy zsidók jelenlétét csak szerencsés véletlennek tekintették. Könyvünk a világ hátlaját akarja kimutatni a zsidó géniusszal szemben, mert a zsidóknak joguk van a világ hátlajára. Igaz, könnyű ellenünk hosszú listáját felsorakoztatni azoknak a géniuszoknak, akik nem zsidók; de a mi válaszuk erre az, hogy korunk nem-zsidó nagyjai három milliárd ember kvintesszenciája, míg Izrael fiai összesen 15 milliót számlálnak. Könyvünk igyekszik szisztematikussá lenni, de semmi esetre sem tendenciózus”.

A szerzők világosan látják a zsidó géniusz halgatásának okait az elmúlt hosszú századok alatt.

Az elnyomatás, a gyűlölet a zsidók iránt, amelyben a katolikus egyház, élén a pápák, a királyok, a fejedelmek, a kereskedők szövetségének a zsidók ellen. Kelet és Nyugat népei örökségben adták generációkon keresztül népeiknek a zsidók elleni gyűlöletet.

„Ne bízzatok a Mi Urunk hóhéraiban!” — adta ki a jelszót a katolikus egyház. Ha a nép fellázadt a nyomorúság miatt, a fejedelmek a zsidót dobták oda csalétkül.

A zsidó géniusz ragyogó feltörése a múlt század végén kezdődött, írják a szerzők, amikor a Dreyfus-ügygel kapcsolatban Zola, Laborie és Clemenceau felemelték hangjukat az üldözés és az elnyomatás ellen.

Igaz, az előző századokban is feltört itt-ott a zsidó géniusz, de csak szóróvályósan, ott, ahol rést üthetett az elszigetelés falain. Philon, Maimonidesz, Montaigne, Spinoza, Greco, Heine neveit sorolják fel, mint világ-sikert elért zsidó szellemőrásokat az évszázadok folyamán.

Hosszasan időzik a könyv a zsidóság négyezer éves múltjánál. Az ismert tériót taglalja, amely szerint a zsidó

nép részben ellenségeinek köszönheti fennmaradását. Különben beolvadt volna a környezetbe. Az ellenség segítette az elkülönüléshez, a magabizarkozáshoz. Ez volt a kényszer, hogy fenntartsa nemzeti jellegét.

Egy nép, amelynek nincs történelme, aláveti magát az eseményeknek. Egy nép, amelynek van történelme, alakítja az eseményeket. A zsidók mindig megmaradtak népnek, amelynek van történelme, mert mindig cselekvők voltak és nem csupán passzív szemlélők. A modern idők sem kivételék ez alól a szabály alól. Ellenkezőleg, a zsidók pozitíven hozzájárultak a történelem formálásához, részben azért, hogy ideológiákat teremtenek és egy korszakban, amely a legnagyobb technikai fejlődést mutatja, népiükre jellemző intuitív és kutató munkásságukkal viszik előre a történelmet.

Összehasonlítva a könyv a zsidó népet az ó-görög néppel, amely talán több értéket nyújtott a világnak, de ezek az értékek ma már csak a múlté. Míg a zsidó értékek élő, dinamikus, alkotó erőt képeznek.

A zsidóság fogalmát vizsgálva, megállapítják a szerzők, hogy az egy nehezen meghatározható, komplex valami.

„Nincs szó egy földterületről, mert a zsidók szét vannak szórva a világ minden tájára, sem egy vérségről, mert a zsidó kevert faj, — bár kevésbé kevert, mint a legtöbb más faj; nincs szó egyszóval társadalmi egységről sem, mert a zsidók részben asszimilálódtak számos más nemzethez, a nyelvük is különböző, a hitük is, a tradícióik is. S mégis a zsidó-valóság evidens, élő, hihetetlenül dinamikus, de majdnem lehetetlen egy keretbe fogni. Talán egy szóval lehetne jelmezni, amely az egyén, a nép mély erőforrásaiban jelentkezik, s a szó a géniusz. Van egy zsidó géniusz”.

A szerzők tehát arra a konklúzióra jutnak a zsidó szellem elemzésében, mint a fent említett Lord Snow.

Ettől kezdve a szerzők egyik csodálatból a másikba vezetik az olvasót. A kitünően dokumentált, széles sikra állított tanulmány áttekinti a zsidók történetét, helyüket a történelem folyamán a különböző nemzetek között, üldözöttségüket, szenvedéseiket, tehetségük ragyogó feltörését, részvétüket a népek szellemi alkotásaiban. Külön és részletesen foglalkozik a könyv világvilágszónyalaban is nagy zsidó géniuszokkal: Marx-szal, Einsteinnel, Freuddal.

Részletesen kitér a diaszpóra zsidóságára is, amely a szerzők felfogása szerint, még akkor is folytatja majd mai életét, amikor a zsidók „nemzeti államának” — nemcsakára — nyugodt és békés egzisztenciája biztosítva lesz.

Mint ahogy azonban ezek az elméletek egészükben és részleteikben nem új számunkra, a továbbiakban a könyv gazdag tárházából csak „csemegekert” közlünk, amelyek ismeretlenek és érdeklődést keltenek.

Annak az állításnak az ellensúlyozására, hogy a zsidóknak nem fejlődhetett ki a képzőművészet, mert a vallás tiltotta, főleg az ókorban, a szerzők a következő érdekes esetet hozzák fel:

1932-ben az Eufraates folyó partján archeológusok kisták a Doura-Europas zsinagógát, melyet rekonstruáltak a rendes időszerűségi utáni harmadik században. Bibliai jeleketek ábrázoló színes freskókkal díszített falakat találtak ott. A freskók alól pedig több festmény került felszínre, egymás fölé helyezve, érthetően régebbi korokból. A specialisták szerint, a művészek színes bibliai kéziratakból merítették ihletüket. Ezek a képek jeleneteket ábrázolnak az Ótestamentumból, mint például az egyiptomi kivonulást, Mordechái és Eszter történetét, s mindegyik jelenet több, filmszerűen egymás mellé állított képből áll, ami arra a feltevésre készítette az ásatásban résztvevő tudósokat, hogy a héberék már ebben a korban felfedezték a lényeges elemeket, amelyek sokkal később a filmművészet megszületéséhez vezettek.

Hasonló dekorációt találtak más zsidó műemlékeken is ugyanabból a korból, mint például a Bét Alfa templom padlózatát képező mozaikban, amely Ábrahámot ábrázolja késsel a kezében. Izsák megkötözve az oltáron és Isten keze megjelenik az égen.

Feltételezhető, hogy a héber képzőművészeknek eljutott a hírek Rómába is, mert ebben a korban egy Zoogrophos nevű zsidó művész a római katakombában dolgozott. Cicero feltette a kérdést, vajon ne hozzanak be az országba héber dekorátorokat, „akiknek különös érzékük van a színkeveréshez, amit a római művészek még nem sajátítottak el”.

A zenét — írja André Malraux, az ismert francia műtörténész, regényíró és közművelődési miniszter —, a zsidók a beszéd szükséges kiegészítőjének tartották, amely az ókor óta náluk fontosabb helyet foglalt el, mint bármely más országban. Az Ótestamentumban gyakran van szó hangszerokról, táncról és énekekről. Különben a héberék a zenének majdnem isteni eredetet tulajdonítottak, hiszen az emberiség kezdetén, Adám után már néhány generációval, Juvál feltalálta a furulyát és a hegedűt, mielőtt zenekart alapított.

A Bibliában szó van a zene és az imádság, s az extázis közötti kapcsolatról. Ismert

tény, hogy az ifjú Dávid hegedűn játszott, hogy Saul király delíriumát lecsillapítsa és mikor király lett maga is, Dávid táncolt és énekel a szivarvány előtt... Mert a zsidó nép zeneérett nép volt.

Bizonyára kevesen tudják, hogy a XIII. századbeli német Minnesingerek között számos zsidó is volt.

A XV. században a zsidó Guglielmo l'Ebreo rendkívül tehetséges balettmester volt. Hátrahagyott egy részletesen kidolgozott Entréchat-t, amelyet Nizsinszky a XX. században nagy sikerrel használt fel. Guglielmo l'Ebreo kéziratát különben a párizsi és a firenzei Nemzeti Könyvtárakban őrzik.

Sokan, akik közelről láttuk a Montmartre művésznegyedét s ismertünk számos „francia” művészt is, meglepetéssel halljuk most, hogy ezek a művészek csaknem mind zsidók. Hogy a Montmartre-t a múlt század végén és a század elején — utána a Montparnasse-t — elárasztott idegen művészek, vagy kalandkereső fiatalok, akik felvirágoztatták a negyedet, s a bohémek és a művészek mehelh központjává tették, csaknem mind külföldi zsidó fiatalok voltak.

Mit hoztak tarsolyukban ezek a főleg Közép-Európából és Oroszországból jött fiatal zsidó tehetségek? — kérdik a szerzők. — A gyökértelenség és a nyugtalanság érzését — és valami különös emberséget.

Hogy Chagall, Pascin, Lipschitz is zsidók, az köztudomású. De kevesen tudják, hogy Modigliani, Brancusi, Kisling, Max Jacob, Paul Eluard zsidó volt.

S hogy Picasso is anyja révén hitsorsosunk, az a legnagyobb meglepetés. Hogyan lehetett „lealacsonyítani” ennek a kolportálásával a világhírű „francia” művészt? ...

Ki hitte volna, hogy Rouget de Lisle, a francia himnusz, a Marseillaise szerzője zsidó volt, s hogy a partizánok dalát (Le chant des partisans) szintén két zsidó szerzte, Joseph Kessel írta és Maurice Douon zenésítette meg?

Arról szintén hallgattok az irodalmi plety-

karovat, hogy Chateaubriand nagy szerelmé, az irodalmi szalonjáról is híres Mme Récamier is zsidó volt. Ki tudta, hogy Pauline de Villenoix, Balzac szerelmé, a Völgy lilioma című híres regény hősnéje, szintén a mi fajtánkól származott?

Sokat időzik a könyv, s érdekes, de ismert részleteket nyújt a félszidó Proustról.

Kafkáról így ír: 1924-ben halt meg, de már előreveti a német koncentrációs táborok hangulatát a hitleri időkben. Az emberek rájöttek arra, hogy világ, amiben élnek, a gyötrelmes és az abszurdum világa, s ez volt Kafka saját világa már jó husz évvel ezelőtt...

Kafka zsidó árnyéka kísérti a német irodalmat: merész provokátorok, súlyos proféták, mint a Mann fivérek, Hermann Hesse, Nelly Sachs, Peter Weiss, — s mindnyájan zsidók. (Hogy a Mann-fivérek is zsidó eredetűek, kétkedéssel fogadjuk. — a szerk.)

Németország nem az első ország, amely miután kiűzte zsidóit, vidéki szellemi hívóra süllyesztette az országot. Walter Yens thübingeni egyetemi tanár „A mai német irodalom” című tanulmányában így panaszodik:

Istenem, a német költőknek soha nem volt annyira szükségük a külföld elismerésére, mint most, amikor leghűbb barátait, védőit és ugyanakkor ellenfeleit, a zsidó intellektueket eltávolították... Egy modern irodalom elképzelhetetlen, ha hiányzik belőle Izrael keresztje.

Az amerikai irodalomban a zsidó mítosz röviden „A mítosz” lett, mondta a zsidó Clifford Odets színpadi szerző, mert a zsidó mítosz kapcsolódik minden ország irodalmához és tragédiájához. A pokoli üldözéseknek legkelatásabb illusztrációja egy napi hír:

1943-ban Stephan Zweig a Rio-i karnevál kellős közepén a szambá ritmúsára lett öngyilkos. Hogy ez a magányos és nemes vér ráfröccsenjen egy ünnepi világ konfettijára, amely ignorálta a zsidókat és egy háborúban levő világra, amely agyonkinozta őket!

Talán a „mazsolákhöz” sorolható Freud vallási credója is, amelyet 1934-ben írt egy zürichi zsidó folyóiratnak:

„Az mondhatom, hogy mindig éppoly távol tartottam magamat a zsidó vallástól, mint a többi vallástól. Vagyis nagy fontosságuk van számomra, mint tudományos kutatási témák, de nem osztom a vallások érzéseit.

Einstein professzor, a zsidó géniusz szimbóluma

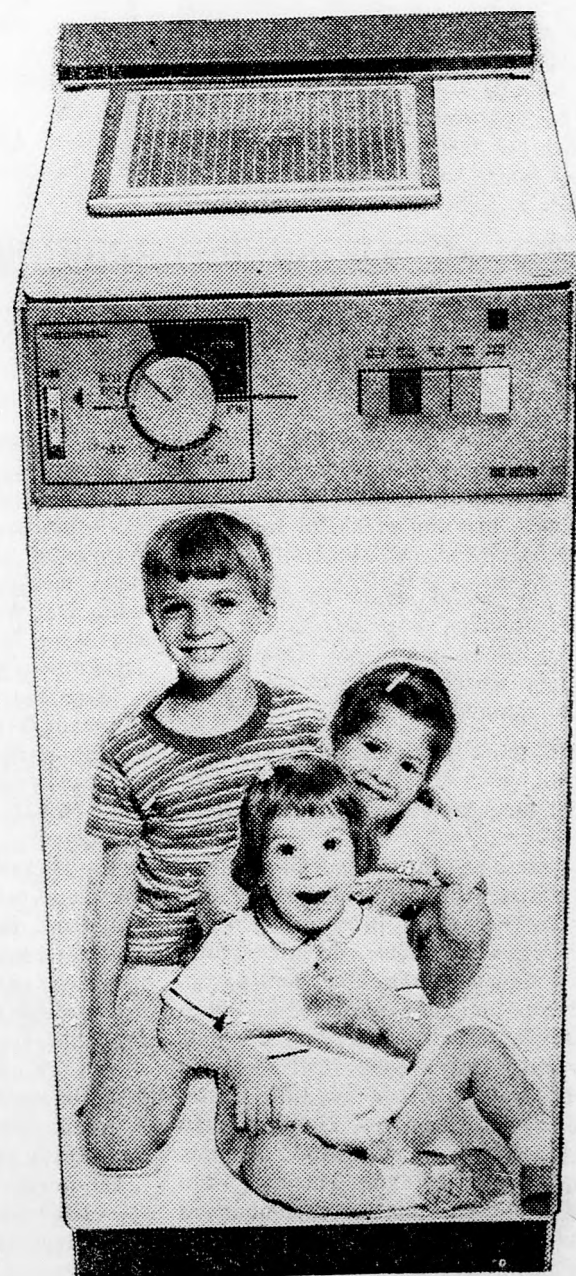
Ellenben mindig szolidárisnak éreztem magam a néppemmel, s mindig bátorítottam gyermekeimet, hogy ugyanazt tegyék. Mindnyájan megőriztük zsidó jellegünket...”

H a nem is bizalmatlansággal, de szorongó érzéssel fejeztem be ezt a kitérőn összeállított és felépített könyvet. Igaz-e tehát, hogy vannak a nem-zsidók között is, akik ilyen világosan látják sorsukat, multunkat?

Es talán jelenünket is? Ha igen, akkor azt is látniuk kell mai szorongatott, komor helyzetünkben, hogy a zsidó nép és a zsidó géniusz számára az egyetlen megoldás Izrael állama, a szabad, ősi földön.

Ez az egyetlen hely, ahol — az áhitott békében — a zsidó géniusz a maga feljében kivirágozhat. Anélkül, hogy más „gazdaneptől” függjön, amelynek szemében sikerei a féltékenység és a gyűlölet lángját gyújtják fel.

3 JÓ OK AMCOR MOSÓGÉP VÁSÁRLÁSÁRA

Gyermekei vannak? Rengeg mosnivalója is van. Erdemes mosógépet vásárolni. Ime három ok (jó ok) arra, hogy Amcor mosógépet vásároljon.

1. Négy modell választására
 2. Kompakt, csak két balatnit foglal el (40 cm)
 3. Konkurenciamentes ár 1295 IL-től 1724 IL-ig.
- További nagy előnye — az Ampa service

Terjesztők: AMPA és a megbízott kereskedők

A kiváló készítmény 1971

AMCOR

Mielőtt örökre lehunyta a szemét, azt mondta Jákóknak: El kell jutnod az Országba, édes fiam! Itt csak egy kis pont vagy, elveszel az idegen emberek tengerében, ott teljes ember lehetsz, hited, lelkiismereted szerint. El kell jutnod az Országba! Hiszen én is erről álmodoztam, de ha meg is jönne a válasz a kérvényemre, elkésett már. De te ne sírj, édes fiam, és ne csüggedj. Tudom, hogy nem lesz könnyű dolgod, hiszen árva vagy és még árvaiból leszel, ha én már nem lehetek veled. De el kell oda jutnod, édes fiam, az aranyvárosba, aminek a neve Jeruzsálem.

Mikor is volt ez? Nem egészen egy hete. És ma már tényleg árva, s egy óra múlva ezt a rozzant viskót is elhagyja, amiről pedig azt hitte, egész életére otthona lesz. De talán jobb is így. Nincs semmi, ami idekösse Inge alatt vászonzacskóban egy kis pénz, nagyapa összekuporgatott rubeljeit, amit az Ultra gyűjtött össze. Kevés holmija egy tarisznyában elfért, egy kis elemózsiát, s forró teával megtöltött kulacsát is odadughatta a rongyai közé, talán megörzök egy ideig annak melegét. Csak a szomszédasszonytól búcsúzott el, a jó asszony meg is siratta, s még egyszer megkísérelte lebeszélni arról, hogy ne kivágyjon a világnak. Hiszen a Szovjethatáron majdasak gondoskodik róla. De Jákó csak mosolygott és arra a még nagyobb hatalomra gondolt, ami most elindítja az Ország felé, ahonnan valaha ősei szétszórtakat a világra. Terve persze nem volt, csak annyit tudott, hogy Igarkába kell jutnia, ahol sok zsidó lakik, mert nagyapa mindig ezt a helyet jelölte meg, mint az okosok központját, ahol mindenre tudnak jó tanácsot adni. De ha semmi nem sikerül, akkor sem ijed meg, akár gyalogszerrel is nekiindul...

Vékony kis legényke volt Jákó, nemrég töltötte be a tizenkettedik évét, Kolejovban, abban az istenhátamögötti kis faluban, ahol eddig élt, s ahonnan a legközelebbi nagyobb helyiség is jó néhány verszinyre volt, nem sok fogalma lehetett a világról. Csak azt tudta, hogy itt neki senkije sincs, Kolejovban, ha ő elmegy, egyetlen zsidó sem marad. Szinte természetesen vélte, hogy senki sem fog megakadályozni egy ilyen szürke, jelentéktelen kisfiút, mint ő, hogy elmenjen innen. Hiszen ilyen gyerekek talán még utólevél se kell, s ha kell, majd szerez ő egyet, csak Igarkába jusson el.

De Igarka bizony messzi van, előbb el kell gyalogolnia Tarába, a szomszéd faluba. Ez se kis út, legalább négy óra gyaloglás. Onnan már autóbussz indul Igarka felé. De ha most, korán nekifut, dél előtt ott lehet. Ha szerencséje van, még szerket is talál és felkerekedhet rá.

Az Irtisz felett, ebben a kora reggeli órában hideg pára lebegett. A partját szegélyező nyír és fenyőerdők a tejfehérre sűrűsödött köd fátályán át a deréztől csillogtak. Az éjszakai havazás megszűnt, de az egyre erősödő szél a gyorsanmúló nyár után, már az igazi kegyetlenül támadó telet jelezte, amely csak annyi időt hagyott az ősznek, hogy sebtében átnyargalva a tájon, elmenekülhesse magát.

Jákó az Irtisz partján, a vasutovonallal párhuzamosan húzódo országútán indult el. Hideg, de száraz volt az idő. Jól beburkolódzott elnyúlt, de még jó meleg adó bundájába, s kucsmája fülvédőjét is lehuzta egészen a nyakáig, úgy hogy csak a két fényes szem csillogott elő mögüle. A tegnap leestől hó vigan ropogott lábai alatt, a fehérül, szürkészavru táj, amely csak egyetlen színben fejezte ki magát, bizakodóan, reménykedővé tette. Arra gondolt, hogy abban a csodálatos országban, ahová most igyekszik, talán most is minden csupa napsütés és a tenger olyan kék, akárcsak a felette ragyogó égboltozat. Soha nem látott virágok és madarak, télen is zöldelő mezők, napsütötten dombokkal és hegyekkel váltakoztak. És minden, amit a bibliában olvasott, minden, amit nagyapa mesélt neki, ott szinte ma is élő, ma sem megszűnő csoda, mint ahogy az is biztosan igaz, hogy a hatnapos háborúban, — aminek a híre még az ő kis falujába is eljutott — Izrael seregét maga Mózes, Józsuá, Sámson és Dávid irányította s felettük angyalok, lángpallással kezükben, suhogtatták szárnyaikat.

Ha egyszer elér Jeruzsálembe, ő is jelentkezik katonának, vagy legalább is pionirnak, vagy ahogy hívják ottan azt a lelkes fiatal sereget, amely majd a háború hőseinek nyomába lép. S velük együtt fog énekelni, hiszen nagyapa is mindig díszítte, milyen szép erős hangja van.

Zinte előtt alatta az út, nem érzett se hideget, sem éhséget, gondolatai annyira körülzárták, elszigetelték a világtól. S meg sem lepődött, amikor megpillantotta, még jó messzire ugyan, Tára templomának gombaalku fatornyát. Még gyorsabban nekiindult, s szerencséjére egyszerre szerkeszték bukkantak fel, s az egyik paraszt felintotta maga mellé, a bakra.

A faluban azonban rossz hír fogadta. Az autóbussz már elindult Igarkába, s csak este megy a következő.

Jákóknak bele kellett ebbe nyugodnia. Majdasak elmulik valahogy az idő estig. Már nemsokára dél van, kicsit körülnéz a faluban, azután keres valami nyugodt helyet, ahol megebédelhet, ebéd és vacsora még kitelik az iszákából, Igarkában pedig már vendégül látja valamelyik családot, vagy veszmagának valamit. Itt nem szívesen térne be a kereskedésbe, vagy korcsmába, valahogy idegennek, ellenségnek érezte ezt a helyet. Abba is hagyta a bámészkodást s kiballagott a falu szélére, ahol az erdő kezdődött, még egy kis padot is talált ott. Lesöpörte róla a havat, s rátelepedett, kibontotta tarisznyáját. Bár hideg volt még most délelőtt is, a siető felhők közül néha-néha kibukkant

LADÁNYI LÁSZLÓ:

A kék autóbussz legendája

A „NÉMA ZSIDÓSÁG”-NAK AJANLOM

a nap s ilyenkor a havas táj felragyogott. Jákó jóízűen evett, boldogan élvezte a melegen maradt tea üdítő hatását s jólesően nyújtotta ki tagjait.

Evés közben vette észre, hogy az erdő szélén gyerekek labdáznak. Frissen csendül zsvajtuk megnyugtatta. Mégsem érezte magát annyira egyedül. Egyszerre az egyik gyerek észrevette őt, valamint monddt a többieknek, s néhány perc múlva már mindnyájan Jákó körül gyülekeztek. A fiu kissé zavarba jött, de evett tovább. S lopva a gyerekekre pillantott. Végül az egyik barátságos arccal lépett hozzá és megszólította:

— Hová való vagy?

— Ide a szomszédba, Kolejovba. Ma reggel jöttem el onnan.

— Vendégségbe jöttetek? Kihez?

— Csak én magam jöttem, egyedül.

— Elengedtek?

— Nincs aki elengedjen. Csak nagyapám volt, de az meghalt. Egy hete.

— Akkor ez árva — mondta az egyik fiu a többiekhez fordulva.

Az előző fiu, akit Pjotrnak hívtak, folytatta a faggatást.

— Itt laknak a rokonaid, Tarában?

— Nincsenek rokonaim.

— Akkor mit keresel itt?

— Igarkába akarok eljutni. De lekéstem a reggeli buszt.

— Ugy, kid lakik Igarkában?

— Nagypapának sok barátja lakik ott. Hozzájuk igyekszem.

megy kereskedni a Rothschildokhoz. Ehhez mit szóltok?

— De hiszen akkor ez zsidó! És még sajnálatja magát, hogy árva, — kiáltotta felháborodva az egyik nyurga, vörös legény. Olyan szelíd, jámbor képed van, mintha orosz lennél. Hova tetted a horgas orodat? Levágtad?

Jákó egy szót sem válaszolt. Felállt. Arra gondolt, hogy megérdemelte a leckét a feleségért. Most az a fontos, hogy mielőbb elkerüljön innen.

— Nemem kell már — mondta csendesen — lekéstem a buszt. Igazgatta vállán a tarisznyát s indulni akart. De ahogy megmozdult, a banda körülállta.

— Mehetsz, mehetsz — mondta a vörös — senki nem tart vissza. Legalább tiszta lesz a levegő, te áru! De előbb kapsz tőlünk egy kis utra valót.

És már ült is. A másik hátulról ment neki, tarkón találta. Jákó megszédült. S akkor már zuhogtak rá az ütések. A gyerekek kéjjel, kegyetlenül támadtak, érthetetlen düh szállta meg őket, melyet nem magyarázott meg a pillanatnyi helyzet, csak az az öröklött gyűlölet, amely nemzedékek óta bennük lappangott.

Csak amikor Jákó előtt minden elsötétedt s vérző sebekkel borítva hangtalanul összeesett, rémültek meg s vették nyakukba a lábukat. Egy pillanat múlva már nyomuk sem maradt. Ujra elesésdüllet a táj, egy lélek sem volt látható. S az alkony lassan eresztette le egyre sűrűbb és sűrűbb fátylát a hidegtől dermedező földre.

Sötét este volt már, mire Jákó magához tért. Arra eszmélt, hogy rettenetesen fáradt. Felült, nagykeservesen. Minden tagját, mint-ha kések járták volna keresztül. Elémlekedett m. A fiúk! Jóságos Isten! A pénz! Odatkapott a melléhez. Érezte a nyakába kötött zacskót. Nem viték el! Tapogatózó keze tarisznyáját is meglelte. Istenek hála! Alaposan ellátta a baját, de él és épek a csontjai. Most csak el innen! Nem is megy vissza a faluba, hanem megkerüli. Inkább egy állomást gyalog meg, csak hogy ne kelljen senkivel találkoznia. Veszedelemes kaland volt ez, de legalább tanult belőle. Ez a kis fájdalom mise számít. Majd begyógyítja sebeit a jeruzsálemi nap.

Hirtelen rádöbönt arra, hogy nagyon késő lehet már. Édes Istenem, talán már el is ment az autóbussz! Akkor mi lesz? Minden tagja fájt, de mégis nekiiramodott, valóság-gal körünyargalta a falut. Végre elérte az országutat. Most már nyílt terepen haladt, rövidesen el kell, hogy érje a busz állomást. Halálös csend volt körülötte, még kutyaugatóst sem hallott. Bár este volt, a tájat fehér derengéssel világította be a hó. Kilométerekre el lehetett látni így. Még ez is jó, menni a fehér havon, messzi az embe-rektől, a távoli cél felé, oda, ahol télen is süt a nap, és arany város ragyog a hegytetőn. Ahó senki sem bántja azért, mert zsidónak született.

— Talán Amerikába? — álmétkodott Pjotr.

— Ugyan dehogy. Izraelbe megyek, egyenesen Jeruzsálembe, ahol mindig süt a nap. Ott várnak engem igazán.

— Ne hülyéskedj! Össze-vissza hazudozol.

— Pedig így van. (Jaj, Istenem, ebből baj lesz). Már régen beadtuk a kérvényt... Most jött meg az utlevél, — tette hozzá gyorsan, hogy törvényes, hivatalos szint ádjón az ügynek. — A szovjetkormány beleegyezett.

— Gyertek csak ide fiúk! Gyertek gyorsan!

A fiuk, nem tudva, mit akarhat tőlük a társuk, valami szenciációt sejtve odafutottak.

— Mi történt, — kérdezte az egyik — Ég a ház? Megvesztetek?

— En nem — felelte Pjotr — de ez igen. Jól néztek meg, ha még nem láttatok egy élő cionistát. Izraelbe utazik a fiatal ur. El-

— Akarsz játszani velünk? — kérdezte Jákó. Ő, de milyen szívesen futott volna követük, hiszen annyira vágyott rá, hogy játszhasson, de félt. Félt, hogy közben ellopják az iszákját, kishet a pénze is játék közben. Szomorúan rázta a fejét.

— Nem, nem, köszönöm. Nemsokára men-nem kell.

— Olyan nagyon várnak téged Igarkában?

— Nem, nem ott várnak. Sokkal mesze-zőbb várnak engem.

— No lám, csak nem Moszkvában?

Már rá is akart bólogatni, hogy igen, ott, hiszen nem okos dolog feleségni idegenek előtt, de mégis csak kisgyerek volt s a rá váró kaland titka annyira feszítette, hogy ki-bőkölt.

— Még sokkal, sokkal messzebbre. Tul a tengeren.

— Talán Amerikába? — álmétkodott Pjotr.

— Ugyan dehogy. Izraelbe megyek, egyenesen Jeruzsálembe, ahol mindig süt a nap. Ott várnak engem igazán.

— Ne hülyéskedj! Össze-vissza hazudozol.

— Pedig így van. (Jaj, Istenem, ebből baj lesz). Már régen beadtuk a kérvényt... Most jött meg az utlevél, — tette hozzá gyorsan, hogy törvényes, hivatalos szint ádjón az ügynek. — A szovjetkormány beleegyezett.

— Gyertek csak ide fiúk! Gyertek gyorsan!

A fiuk, nem tudva, mit akarhat tőlük a társuk, valami szenciációt sejtve odafutottak.

— Mi történt, — kérdezte az egyik — Ég a ház? Megvesztetek?

— En nem — felelte Pjotr — de ez igen. Jól néztek meg, ha még nem láttatok egy élő cionistát. Izraelbe utazik a fiatal ur. El-

De addig még... Most az a fontos, hogy elérje az állomást. Semmi mással nem kell törődnie. Nagypapa kioktatta őt, hogy a vég-ső célhoz mindig apró állomások vezetnek. És az út végére csak úgy érkehet el, ha mindig arra gyűjti össze erejét, hogy egymás-után elérje ezeket az állomásokat. Sok sok kis állomás végül is a célhoz vezet. Erre törekedjen. És Jákó most szinte szószerint értette meg nagyapó igazát. Nem gondolt semmire, elfojtotta kétségét, féltelmeit, nem érezte a fokozódó hideget, csak ment. S egy-szerre meglátta a megálló piros oszlopát. Leült egy havas fatöncsre, hogy kifújja magát. Most már minden simán fog menni. Csak tudná hány óra lehet? Majd ott, az Ország-ban neki is lesz órája, talán aranyból. Kell, hogy jöjjen az a busz, még nem lehet olyan késő. A gyárkörtök szirénáit sem hallotta még, pedig azok ilyen hideg időben sok sok verszinyre elhallatszanak.

Eshéget érzett. Minek takarékoskodni. Leg-alább a felét megessi a készletének. Bármilyen történik is, neki erőnek kell lennie. Eszeget-tett hát lassan, jól megrágva minden falatot. A tea még épp hogy langyos volt, de mégis érezte hogy jóleső meleg árad szét benne.

Szél támadt, apró halmokat formált a ha-vas mezőkön. Még jó, hogy csak tél eleje van. Egy hónap múlva már Isten irtalmazó-an annak, aki kimozdul éjnek idején. Haj, azok a szibériai éjszakák! Milyen más lesz OTT az élet. Az ég télen is teli van szikrázó csillagokkal. Csak már ott lehetne! És ha nem? Jaj, erre gondolni sem szabad, egy pillanatra sem, hiszen itt van, elérte a meg-állót, aztán a várost is elérte, a vonatot, a kikötőt, az Országot. Hiszen várják ott, min-ta hazatérő testvérét várnak. Már az aszta-lon lesz a párolgó meleg leves, amikor meg-érkezik. És a teavíz forr a szamovárbán. Zászlók lengenek a kikötőben, gyerekek éne-kelnek. Micsoda nap lesz ez! Istenkém, csak nagyapa vele lehetne. És a szülei? Alig is-merete őket. De nagyapa szinte teljesen pó-talotta őket. És most ő is elhagyta.

Egyszerre hullani kezdtek a könnyei, a szí-ve összeszorult. Rettenetesen kicsinek és el-hagyottan érezte magát ebben a végtelen fehérségben. Felnézett az égre. Súlyos fekete felhők függtek felette, alacsonyán, fenyege-tően. De mintha a távolban valami felra-gyogott volna. Talán a busz? Nem, egészen magasan látta, mintha egy csillag lenne. Min-ta üzenet. Eszébe jutott az ima a „Tchelat Haderech”, amire nagyapa tanította. Az ut-tas imája volt az, az utasé aki hosszú utra indúl s kéri Isten, vigyázzon rá, vezesse el céljához minden baj nélkül.

Ahogy elmondta, szíve megkönnyebült. Szé-gyen, hogy nem gondolt előbb erre, ő, aki az Országba készül. Most már rövidesen itt lesz a busz. Egész biztosan tudja. Könnye fel-száradtak, mosolygott. Fő, hogy ne vesztse el a fejét. Egy kis mozgás jót fog tenni. Még csak az kell, hogy megfázzon és beteg legyen. Szakadálni kezdett ide oda, csap-

— Hány kopjeka?

De a sofőr csak némán rázta a fejét és hátra mutatott, hogy üljön le valahová. Már be is csukódott az ajtó és robotogtak tovább. Jákó volt az egyetlen utas. Szinte önkívületben, rogyott le az egyik ülésre. Az ablakon át látta a végtelen szibériai tájat, de vad, szél-korbácsolta hőmézőket. De itt benn a koc-siban enyhe meleg terjengett. S Jákó már nem is gondolkodott, csak halkán mormolta az utas imáját. Egy idő múlva a busz újra megállt. Új utasok szálltak fel, öregek, fiatal-ok, asszony gyerekek, lányok, fiúk. Szó nélkül létek le a padokra, lerakták motyé-ikat, meghatott arccal meredtek előtérbe, szem-kükben könny csillogott. S már rohantak is tovább, olyan sebesen, mintha nem is a földön haladnának. Még néhány állomás és a busz szüntül meg. S folytatódott a su-hanva száguldás, elmaradtak a hőmézők, vá-rosokon rohantak át, magas házak, gyátpé-letek között nesztelenül, észrevétlenül, majd újra mezők és újra városok, aztán hegyek és mély szakadékos völgyek, hidek viaduktok, széles folyók és végül a tenger, sötét, hara-gos tenger, a közeledő hajnal szürke deren-gésében fűrödvé.

A Fekete tenger — gondolta Jákó vujongva, — mire megvirrad, hazaérünk. Való-ban, világosodott már, tarka város tünt fel, mecsetek tornyai, kupolái. Aztán újra tenger, már szelidebben hullámzó, egy villanás és már át is suhantak rajta s utána magasha kapaszkodó uton robotogtak, mely völgy te-rült el alattuk. Oh, ezek a hegyek...és lenn a völgyben...megérezte...ezek már hazai tájak...ott küzdött Sámson a filiszteusokkal...ott röp-pent ki Dávid parittyaköve, hogy elpusztítsa Izrael ellenségét...

Végetért a reggeli szürkület, nagy sár-gatányú nap emelkedett fel a hegyekből, s mindent elárasztott fényel és melegel. Fel-ragyogtak a zöldelő vetések, a fehérfalú fal-vak, városok. Nyájak legeltek mindenfelés és a gyárak kéményéből, mint valami áldozati oltárról, magasha szállt a füst.

És amikor megegyt kanyarodtak: évezre-des emlékeivel, új, diadalmas épületeivel „ott” teiült el a szeme előtt imában, fényben, mun-kában, dalban, hősiességében tündőrlőve az arany város, a rézséreg elvezetett és újra megtalált otthon: Jeruzsálem.

Az autóbussz megállt ajtajai, kinyiták. Ha-talmas téren voltak, szemben a Fallal. Kék-fehér zászlók lobogtak, az ünneplő tömeg el-árasztotta az egész teret. Gyerekek éneke cse-n-dült fel a tiszta levegőben. Jákó volt az első, aki az ajtóhoz lépett. Szíve a torkában dobogott.

— Hazaértem! — kiáltotta — Ez az én népem! És én egy város a nép közül. Istennek hála!

Mintha mindenki feléje fordulna s inte-getne. Kendők lobogtak, ismerős, régi, ked-ves, elfelejtett arcok néztek rá a tömegből. Aztán mindent elborított a ragyogás...

VAJDA ALBERT:

APÁRÓL FIÚRA SZÁLL

Mr. X-et egy londoni „pub”-ban, kocsmá-ban ismertem meg. A tulajdonos mutatott be egymásnak bennünket, ezekkel a szavakkal: „Maga újságíró, biztosan érdekelni fogja, hogy Mr. X foglalkozására nézve zsebtolvaj”.

Leültünk egy asztal mellé és beszélgetni kezdtünk. Megtudtam, hogy Mr. X ősi angol zsebtolvaj családból származik, felmenői a törvénytelenesség mezején szereztek maguknak babért és eltilajdonított értékeket.

— Meddig tudja visszavezetni családfáját? — kérdeztem.

Egy lordot meghazudtoló könnyedséggel feleli:

— A XV. századig vannak adataim. Egyik ősom, Theodor, the Slippery (Sikamlós Tibor) a piros rózsá-fehér rózsá háború idején há-romszor is halálra volt ítélve, de mindig meg tudott szökni. Innen a neve. 1470-ben, ugyan-abban az évben, amikor a piros rózsák elker-gették IV. Edwardot, Theodort is elfogták. Akkor már hiányzott a jobb fiúle, mert azt egyik korábbi rajtacsipéskor levágták. Birtó-komban van egy írás, amelyet kivégzése után szegyeztek ki a házra, ahol elfogták. Az írás azt mondja, hogy többet volt Theodor ősom keze mások zsebében, mint a sajátjában és emiatt akasztották fel.

Büszke oldalpillantással néz rám.

— Tudja, ha van egy kis időm, családom történetét foglalkozom. Talán egyszer meg-írom a család teljes történetét. Hallott vétele-

nül a Watton-féle tolvajiskoláról?

Kicsit szégyenkezve vallom be, hogy én real-iskolába jártam.

— Ezt az iskolát 1585-ben alapították. Ez a Watton nem volt szakmabeli — folytatja némi megvetéssel a hangjában. — Kocsmája volt. De William nevű ősom, aki Theodor egyenesági leszármazottja volt, vezette az iskolát. Látta az „Oliver” című musicalt?

Megnyugtatom, hogy láttam, sőt valamikor olvastam is Dickens „Twist Oliver” című regényét, amelyből a musicalt írták.

Elégedetten bólint.

— Nohát, ott az a Fagin...az a Fagin-féle tolvajiskola. Eredetileg Watton iskolájából vette Dickens az ötletet. William nagyon sok fiatal beutózt meg képzett ki, köztük saját fiát, Bent. Bentől nem tudok sokat, elég ma-gány ember lehetett, bár hat gyermeke volt, igaz, hogy hat különböző nőtől.

— Mindegyik gyerek az apa mesterségét folytatta?

— Csak legidőseabb fiu, Nichols. A többi öt közül kettő lány volt, ezekről nincs adatom. A másik három fiu is a szakmában maradt, de börtörök, meg utállták.

Elfintorítja az arcát.

— Ezt nem szeretem. Rossz fényt vet a családi hagyományokra. A mi családnk híres arról, hogy a zsebtolvajlást választotta élet-hivatásul.

Evszámok repkednek a levegőben, 1723, s szomorú év, amikor a család három tag-

ját egyszerre fogták el és zárták börtönbe, és mire Henry bácsi, a család akkori feje, kiszabadult, hült helyét találta annak a 9 a-naryórnának és 70 arany tubákos-szeleccének, amelyet letétbe helyezett egy „megbízható” orgazdánál.

— Akkor is voltak becselen emberek! — mondja szomorú mosollyal Mr. X és ránc korármára. — Bocsnat, de sietnem kell. Meg-ígertem a feleségemnek, hogy nem maradok sokáig.

— Megenged egy személyi kérdést?

— Hogyne, tessék?

— Ön most a családíró?

— Nem. Az apám.

— Él még?

— Igen. Hatéves börtönbüntetést tölti.

— És ön?

— Én szabadlábban vagyok.

— Igen... de úgy értem... ön is folytatja a családi mesterséget?

— Uram, — mondja olyan fagyosan, ahogy csak egy angol tud beszélni, ha mélyen meg-sértették — én egész estén át beszéltem ön-nek családomról...Ha ezután ilyen kérdést tesz fel, akkor...akkor nincs több mondanivalóm. Good night!

Kis szégyenérzettel iszom ki maradék whisky-met. Igaza volt Mr. X-nek. Az ember nem kérde meg egy angol lord elsőszülött fiától, hogy örökl-e a lordi címet? Ez ugyanis ter-mészetes. Az ilyesmi apáról fiúra száll...

KI IGY KÜRTÖL, KI UGY...

kodott a karjával, teste átmelegedett, de csak ugrabugrált, addig amíg bele nem fáradt. Ujra leült a tönkre. Tekintetét a messzeség-be furta és várt, várt.

De a fehér fémhálygát nem hatotta át sem-mi fény. A táj közömbösen hallgatott kör-ülötte, nem nyujtva semmi biztatást. Annýira belefáradt már a merev nézésbe, hogy le kellett hunynia a szemét. Abban a pillana-tban elaludt. Mikor újra felriadt, mintha ezer orgona szólna. Zugott a szél.

Uram, Istenem! Elaludtam! Mennyi idő mulhatott el? És a busz? Talán már régen elment. Vagy most száguldott el mellette, mi-alatt valót. Nem, nem, ilyen rettenetes dolog nem történhet meg egy gyerekkel. Talán nem is erre jár a busz. Eltevétt és ez egy régi, megszüntetett megálló. Vagy el se jött a vá-rosról a busz, megállította valamely hófúvás. Nem várhat itt reggelizni. Az lehetetlen. A hu-deg egyre erősödik, s a szél is megvadult. Tára közel van, de hát az emberek ott... És Kolejov? Nem lenne ereje visszamenni oda... Várni kell. Dehát mire?

Miért is áltatja magát? Hiszen vége min-dennek. Elárvult...véresre verték...nagyapa el-hagyta...az Isten is elhagyta. Kár küzdeni tovább. A busz már régen elment. Csak a szél, az egyre növekvő hideg, s a fagy halá-os álma közeledik feléje. Soha nem fogja meglátni a Várost, soha nem fogja hallani az izraeli gyerekek énekeit. Legjobb, ha le-fekszik ide a hóba, hisz olyan fáradt és álmos és nincs remény...nincs remény...

De ott messzi valami megvillant...ott a kanyarnál...mintha két kicsi fény...egészen pa-rányi, mint a tü hegye átszúrja a homályt. Istenem, édes Istenem!...jaj, eltűnt...nem, uj-ra ott van, növekszik...és mintha valami távoli zug...Jón, jön a busz! Barchuch Há-sám! Megmenekültem! Megyek Igarkába...Az-tán tovább, tovább! Már látni lehetett a busz két sárgán izzó reflektorát, ahogy meleg fényében fúrozta a havas utat maga körül.

De milyen különös színe van ennek a busz-nak. Kék és fehér. Valami új gyártmány le-het, mert eddig csak piros, vagy sárga autó-bussz járt erre. Ez meg olyan kék, mint a nyári ég egy darabja. Már a tábláját is lá-tni lehet, csak a feliratát nem tudja még kibetűzni. Azt látja, hogy az első betű „J”, Talán J helyett jrt irtak? Előfordul az ilyes-mi. De ez sem lehet. Mert „R a következő betű...Talán Irkuck. Ugyan, hol van az in-nen. De mindegy ez mostmár. Fő, hogy nem kell itt megdermednie a hidegtől. Egy-szerre szeméhez kapott. Káprázat lenne? Hi-szen ezek a betűk...Sómá Jiszrael! Már egész tisztán elolvasható szent héber betűkkel!

Csak egy pillanatra látta, mert aztán szem-mét elfátyolozta a könny, a hála és az öröm könnye. S már meg is állt az autóbussz, bent kigyulladt néhány lámpa, s felnyílt az auto-mata ajtó. Fialat sofőr ült a kormányánál, s fintogt feléje. Jákó felkapaszkodott, remegő kézzel nyelte a zsebébe és megkérdezte:

— Hány kopjeka?

De a sofőr csak némán rázta a fejét és hátra mutatott, hogy üljön le valahová. Már be is csukódott az ajtó és robotogtak tovább. Jákó volt az egyetlen utas. Szinte önkívületben, rogyott le az egyik ülésre. Az ablakon át látta a végtelen szibériai tájat, de vad, szél-korbácsolta hőmézőket. De itt benn a koc-siban enyhe meleg terjengett. S Jákó már nem is gondolkodott, csak halkán mormolta az utas imáját. Egy idő múlva a busz újra megállt. Új utasok szálltak fel, öregek, fiatal-ok, asszony gyerekek, lányok, fiúk. Szó nélkül létek le a padokra, lerakták motyé-ikat, meghatott arccal meredtek előtérbe, szem-kükben könny csillogott. S már rohantak is tovább, olyan sebesen, mintha nem is a földön haladnának. Még néhány állomás és a busz szüntül meg. S folytatódott a su-hanva száguldás, elmaradtak a hőmézők, vá-rosokon rohantak át, magas házak, gyátpé-letek között nesztelenül, észrevétlenül, majd újra mezők és újra városok, aztán hegyek és mély szakadékos völgyek, hidek viaduktok, széles folyók és végül a tenger, sötét, hara-gos tenger, a közeledő hajnal szürke deren-gésében fűrödvé.

A Fekete tenger — gondolta Jákó vujongva, — mire megvirrad, hazaérünk. Való-ban, világosodott már, tarka város tünt fel, mecsetek tornyai, kupolái. Aztán újra tenger, már szelidebben hullámzó, egy villanás és már át is suhantak rajta s utána magasha kapaszkodó uton robotogtak, mely völgy te-rült el alattuk. Oh, ezek a hegyek...és lenn a völgyben...megérezte...ezek már hazai tájak...ott küzdött Sámson a filiszteusokkal...ott röp-pent ki Dávid parittyaköve, hogy elpusztítsa Izrael ellenségét...

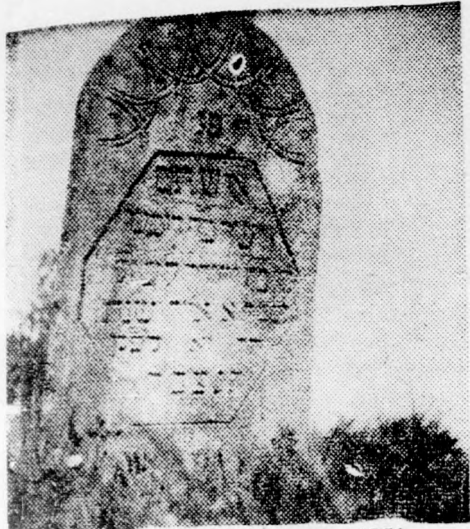
Végetért a reggeli szürkület, nagy sár-gatányú nap emelkedett fel a hegyekből, s mindent elárasztott fényel és melegel. Fel-ragyogtak a zöldelő vetések, a fehérfalú fal-vak, városok. Nyájak legeltek mindenfelés és a gyárak kéményéből, mint valami áldozati oltárról, magasha szállt a füst.

És amikor megegyt kanyarodtak: évezre-des emlékeivel, új, diadalmas épületeivel „ott” teiült el a szeme előtt imában, fényben, mun-kában, dalban, hősiességében tündőrlőve az arany város, a rézséreg elvezetett és újra megtalált otthon: Jeruzsálem.

Az autóbussz megállt ajtajai, kinyiták. Ha-talmas téren voltak, szemben a Fallal. Kék-fehér zászlók lobogtak, az ünneplő tömeg el-árasztotta az egész teret. Gyerekek éneke cse-n-dült fel a tiszta levegőben. Jákó volt az első, aki az ajtóhoz lépett. Szíve a torkában dobogott.

— Hazaértem! — kiáltotta — Ez az én népem! És én egy város a nép közül. Istennek hála!

Mintha mindenki feléje fordulna s inte-getne. Kendők lobogtak, ismerős, régi, ked-ves, elfelejtett arcok néztek rá a tömegből. Aztán mindent elborított a ragyogás...

Közepkori lisztész menő, 1851. (Raszlávca, Dov-Bar sarköve)

ZSIDÓ SIRKŐ-MŰVÉSZET FELSŐ-MAGYARORSZÁGON

Írta: Dr. ATLASZ MIKLÓS

Az 1938-1940-es években látva Hitler embertelenségeit, barbarizmusát, a zsidó értékek pusztítását, elhatároztam a legközelebbi zsidó értékek megmentését, a sárosi zsidó temető nevezetesebb sarköveinek fotográfiában való megörökítését. Később sikerült még a Bartfai muzeumba vitetni a zsidó templomok pusztulásra ítélt többszáz éves templomi gyertyatartóit. A temetőbe a Rolleiflex mellett kis baltát is vittem a bozotos helyek megtisztítására, hogy kiszabadítsam és az utókor számára az évszázados köveket megörökíthessem. Akkor láttam, hogy milyen csodás — magában való világ ez és milyen művészi értékeket rejtenek ezek a primitíven elkészített sarkövek.

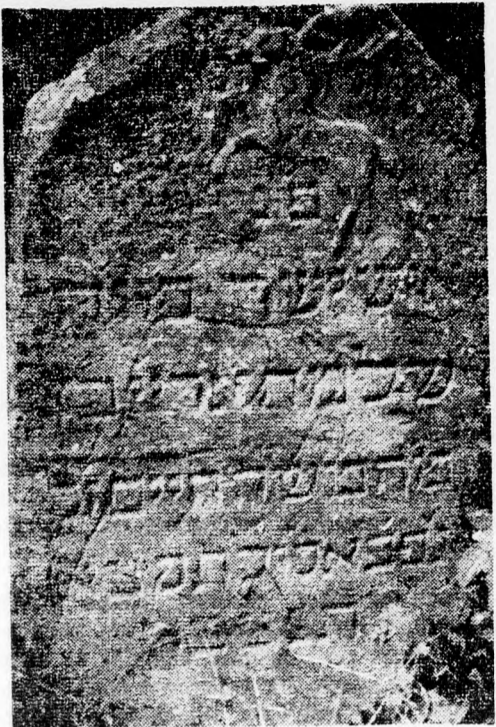
Szomoruan látták azután, hogy a keleti országokban a hasonló művészi értékű temetőket Hitler pribékjei feldúlták, köveiket utak építésére használták fel, így Kievből, Marienbadban, stb. Ugyanakkor felégették a pótolhatatlan, nagy művészi értéket képviselő fatemplomokat és lerombolták a renaissance stílusú közsinagógákat is.

Milyen kilátásaink lehetnek nekünk Szlovákiában, ahol ugyancsak ki voltunk szolgáltatva Hitler kénye-kedvének?

Emlékezzünk azért ezekre a még megmaradt temetőkre, ahol esetleg elődeink az Auschwitz előtti időből fekszenek, de amelyeket nem őriz most már senki és csak ritkán jön ide egy-egy volt családtag — Izráelből, vagy a tengeren túlról, hogy a keverő-árvot micváját lerója.

Kik voltak és milyen művészek faragták ezeket a sarköveket? Sarkömetszők, egyszerű zsidó mesterek, zsidó szívvel és tudással, zsidó szellemmel és lélekkel, akik tudósok is voltak egyúttal, jártasak a Talmudban és Kabbalában is — jámbor zsidók, akik a kövek feliratait maguk írták, köbe vésték, díszítették és sokszor ki is festették. Érezzük itt szeretetüket a zsidó betű írást, ezekből száll feljűk a szent legenda, melyet a Szentírás és sokszor a Kabbala hangja szólaltat meg. A sarkövek díszítésekor szimbolomokat látnak, amelyeket a Biblia sugalmazott nekik. Az ember élete eszébe juttatja a kiegészít gye-

tya lángját és e mondatot: „Nér Elokim nismát adám” — Isten lángja az ember lelke, ezért vési a köbe a kettőtört, vagy a kialvó gyertyát, lámpát, amely a kialvó életet jelenti. A zsoltáros Dávid király a viruló életet — a sudár magas pálmához hasonlítja, a libanoni cédrushoz, „Cádik kátámár jifrách

Ugrásra kész perzsa szarvas. (1831). (Mlyniskón, Bartfa mellett)

kővez bávevanon Jiszgeh” (92.13). És ha le-tört a pálma, a lombos fa, a zsidó sarkökészítő mester, törött fatörzset, ágat vési a sarkőre. Az elvirított virág, a lecsüngő ágak és levelek szimbolizálják a gyászt. A szomorúfűzet is köbe vési, hogy a fájdalomnak ezzel is kifejezést adjon.

A nők sarköveire felvési a három és több águ gyertyatartót, amely így egyedül maradt és árvaságra jutott, nincs már aki meggyujtsa a gyertyát benne és nincs már aki kinyujtsa feléje az imádkozó összekulcsolt kezeket. Két galamb leeresztett szárnyakkal szomoruan állt őrt a gyertyatartó mellett, — sirtatják az istenfő zsidó anyát, aki eddig hűen betartotta a gyertyagyújtás micváját, a három fontos micvák egyikét, mert a meghalt asszony istenfő volt. „Isá jirát Hásem” (30, 31) (Salamon példabeszédei). Vagy: Szomoruan ül a madár a fészekben és néz kicsinyei után, amelyek a meghalt gyereket tovaszállt lelkét szimbolizálják.

A sarkövön látjuk a kohanita áldást osztó kezét, a kohanita zsidó még halála után is áldást ad híveinek. A levita meg szolgálja a kohanitát, és végzi, mint régen életében a kézmosást a köbévésést korszóval.

Ezeket a szimbólumokat látta a temető sarkövein és ezek kísérték mindig a látogatót és a keverő-árvot micváját végző zsidó hívőt, bárhová tekintett a temetőben, amelyben így a szépségen kívül kifejezést talált hite, mely összekapcsolta a Szentírással és a Bibliával is. De összekötötte meg az itt tekvő jámbor rabbik sírjai által is, melyek rendszeren zatándokhelyé váltak, így Bartfán a szani Divré-Chájjm, a Halberstam fiainak, unokáinak a sírjai.

Bartfán a mellékelt sarkövek képein látjuk meg a Mágén Dávid mellett a szárnyas griffet, cherubot, vagy az oroszánt, a pelikán madarat, szarvasokat, az osztrák cimert a kétéfű sással, a keret irányába lefelé néző leveleket, rácsozatot, barokk oszlopokat, vagy klasszikus gyöngyoszkoszort. Különösen megható a kohanita sarköve, melynek egyetlen dísz a fél követ elfoglaló áldást osztó hatalmas méretű két kéz, melyek így faszínűen meggyőzően hatnak, dacára a kő primitív, bár művészi kivitelezésének.

A Bartfától nyugatra eső falvaknak egészen Szepes megye határáig külön temetőjük volt, Mlyniskón, az országút mellett fekvő dombon, lombos bükkfaerdőtől körülveve. A temető oltéltétkor tele volt virággal, virágozó bokrokkal, amelyek mintegy körülölelték a sarköveket. Nagy csönd vett körül, csak az elhunyt ösők emléke, köztük az enyémé is emlékeztettek és a kövek művésze beszélt hozzámm. Meglepett egy 1852-ből való alacsony kő, egyetlen felső háromszögével, melynek hosszabb oldalába szimbólumnak fa levágott, lehajló nagy ágát véste be a sarkömetsző. Művészi munkát mutat az ugrásra kész szarvas kivésés alakja. „Könnyű, mint a sas, gyors, mint a szarvas: Kál Káneser, rác kácsi...” (Atyák mondásai, 5.2.)

A másik ugrásra kész szárnyas cherubot ábrázol. Itt látjuk a napkorongot kivésve. Vörös színt van festve egy asszony sarköve, amely messziről világit felénk, három águ gyertyatartóval, melyet két oroszán tart. Egy másik asszony sarkövén a gyertyatartó mellett nem oroszán, hanem két galamb áll szárnyszeggetten. Látjuk itt még a szimbóluskusan hűsleges két pelikánt is. Az Énekek Énekében a galamb a szeretetet, a szépséget szimbolizálja. „Achoiti, ráájáti, jonáti”. 5.2. Az Eperjes és Bartfa közötti országúttól talovább a falu egyik dombján fekszik Raszlávca régi temetője. Itt is ugyanazok a mesterek dolgoztak. Két halálmadár a tökéletes szobrászati munkát képviselik. Meglep az

egyik szépvalu barokk. Egy másik kővön vázából kinőtt tulipánok vannak kivésve. Dov-Bar 1851-ből való kőve kétvonalas lambrequin formájú dísz mutat, amelynek fölfelé haladó 8 kettősvonalú félkör alakú íve stilizált menőráit alkot.

Ez a kétvonalas díszítés a 9-11-ik századbeli vándorépek primitív dekorációja. Jól ismerjük őket, a pesti Nemzeti Múzeum ietelei között is láthatók, a délorsos szkiták használták ezeket. A Bartfai és mlyniskói temetőben előforduló szárnyas griff-állatokat is megtaláljuk ezeknél a 9-11-ik századbeli vándor népeknél: fegyvertáskájuk díszítésén láthatók, de a szilágysomlyói, a nagyszentmiklósi, most a bécsi múzeumban lévő arany leleteken is, — sőt már a hunok övcsatjain is az 5-ik századból. A szárnyas griffeket a keleti népeknél díszítésként általában használták, de a zsidó bibliai ókori művészetében és a szent frígládán, Salamon vízmedencéjében is ott voltak a cherubok, sőt még Jehozekiel látomásában is, 1. 5-10 fejezetben olvassuk róluik. A szavak griff, a krub, vagy a cherubbal egyező fogalmak. (Kohn-Wiener, Juedische Kunst, 44. oldal)

A zsidó sarkömetszést, amely Felső-Magyarországra is keletről jött, magával hozta tehát az ókori motívumokat is — és művésziessen alkalmazta a sarkömetszők őket a kisvárosi, falusi temetőben is. Érdekes, hogy ez a hatás csak a kis városokig és falvakig jutott el, tovább az innen nyugatra eső városokban nem terjedt el. Pozsony, Bécs, Prága, Eisenstadt temetőiben a stílus európai, azaz a korok stílusa. Ezért találunk ezekben

Szombati gyertyatartó két oroszánnal (Mlyniskón Bartfa mellett)

a temetőben barokk, empire, vagy klasszikus stílusú sarköveket.

Egyes kivételekről emlékezzünk meg itt: egy-két helyen ugyanis emberi figurát találunk, így a sárosi, pécsújfalusi zsidó temetőben egy sarkövön Jákob almát ábrázolja a sarkömetsző, — Arva megyében Námestovóban két férfit látunk egy kővön, amint a halottat viszik és Galántán, Komárom megyében, Adam és Evát az almával és kigóval véste köbe az ottani népművészt mestere.

Meg kell említenünk még, hogy kivételesen nagy művészzel, emberi alakok ábrázolásával, bibliai történeteket vésték a sarkövekre Hollandiába és a német Hansa városokba, Altonába vándorolt spanyol sarkömetszők.

A sarkömetszést két formája, a népi folklorisztikus ősi elemekkel vegyesen díszített és az európai stílusú, is csak a huszadik század elejéig maradt fenn, mert ezután mindegyik teljesen megszűnt a sarkömetszést. Ezután már csak gyárilag csiszolt köveket állítanak elő.

Veszélyben az izraeli kutya-export

Az izraeli kutyaexport szerveséhez — amely tagja a Brüsszelben székelő nemzetközi kutyaexportációs federációnak — panaszok érkeznek az utóbbi időben amerikai kutyaexportőröktől, akik izraeli származású, úgynevezett káánánita kutyákat vásároltak Izraelben. Az amerikai tenyésztők arról panaszkodnak, hogy az amerikai kutyaexportációs federáció nem hajlandó bejegyezni az említett fajta pedigréjét. A káánánita fajta kutya utonnan kitenyésztett típus, amelyet az amerikai kutyaexportációs szervezete csak abban az esetben ismer el fajtisztának, ha

a tulajdonosok legalább öt nemzedékre visszamenő pedigrét tudnak felmutatni.

Izraelben nem egészen tisztázott a káánánita kutya fajta származása. Dov Amir, az országos kutyaexportációs bizottság elnöke és Harry Inbar, az izraeli kutyaexportációs könyv jegyzője, úgy vélekednek, hogy annak idején, amikor megkezdődött a káánánita fajta tenyésztése, a tenyésztők kőbor kutyákat szedtek össze, néha arab falvakból is, osztályozták típusok szerint, azzal a kimondott céllal, hogy különleges feladatok elvégzésére idomítják azokat. Lehetőség, hogy tényleg jószágok vezette őket — mondják a kutyaexportációs képviselői — de rendszerint nem és megfelelő szaktudás nélküli dolgoztak. Ennek következtében számos káánánita kutya van bejegyezve a kutyaexportációs könyvekben, amelyek származása ismeretlen és éppen ezért pedigréjük nem rendelkezhetnek.

A kutyaexportációs szervezete már két évvel ezelőtt eleget tett a nemzetközi kutyaexportációs federáció követeléseinek és megtiltotta a pedigré nélküli kutyaexportációt tenyésztés és árusítását a fajkutyatenyésztés keretében. A jelenlegi bejegyzések szolgálnak majd a későbbi előre megtervezett tenyésztés alapjául és már két éve az izraeli kutyaexportációs szervezete pedigrével látja el azokat a kutyaexportálókat, amelyek a kutyaexportációs könyvekben bejegyzett szülőktől származnak.

A kutyaexportációs szervezete viszont aggodalommal látja, hogy Amerikában rossz nevet szerez magának az izraeli kutyaexportáció. Sajnálatos jelenség az is, hogy a szervezeten kívüli ténylezők is foglalkoznak „partizán” kutyaexportációval, amely egyrészt sérti a szervezet tagjainak érdekeit, másrészt pedig elősegíti a kereskedelmi célzatu kutyaexportációs esetek elszaporodását. A szervezet szakértőinek véleménye szerint, minden tizedik izraeli „fajkutyá” képes értéki pedigrével ellátni, lopott állat. Amennyiben nem sikerül urrá lenni ezeken a problémákon, figyelmeztetnek a kutyaexportációs szakemberek, — súlyos veszély fenyegeti az izraeli fajkutyá exportot.

(Jiszchárov)

Ugyancsak exportra kerülnek ezek az egyhónapos fajtiszt boxer kölykök

Fajtiszt boxer-szuka és exportra szánt kölykei

KOMMUNISTA KÉRDÉSEK VIDÁM FELELETEK

Kérdés: Mi a véleménye a kommunista vezetőről?

Felelet: Egy társaságban az özönvízről beszélnek.

— Erdekes — mondja az egyik —, Noé bárkájában többszáz állat volt és alig néhány ember.

— Sajnos — jegyzi meg valaki —, az arany azóta is megmaradt.

Kérdés: Mi jut az ember eszébe arról az állításról, hogy a kommunista gazdasági reformok megoldják a súlyos problémákat.

Felelet: Még a régi rossz világban Krepcsák találkozik barátjával, Brebcsákkal, aki rendkívül gonderhes arccal bámul a világra.

— Mi bajod? — érdeklődik Krepcsák.

— Ne is kérdezd! A lányom két évvel ezelőtt férjhez ment.

— Gratulálók.

— Az esükő után kiderült, hogy a vőnnek van egy súlyos hibája.

— Micsoda?

— Nem tud kártyázni.

— Na hallod, hiszen ez nem hiba, hanem erény.

— Igen, igen — legyint Brebcsák —, csak-hogy ő mégis éjjel-nappal kártyázik.

Kérdés: Hogyan lehet az, hogy a Kremli urai még mindig azt állítják, hogy nem avatkoznak be a népidemokráta államok belső ügyeibe?

Felelet: Az elmeegógyintézet ápolója az országúton megszólítja az utmestert:

— Egy megszökött bolondot keresek. Nem látta erre felé?

— Hogyan nézett ki? — kérdi az utmester.

— Az illető alacsony — mondja az ápoló —, nagyon sovány és 150 kilót nyom.

— Ezt nem értem, kérem.

— Mit nem ért?

— Hogyan nyomhat egy alacsony, nagyon sovány ember 150 kilót?

— Ember! Hát nem mondtam magának, hogy az illető bolond!

Kérdés: Hogyan lehet az, hogy a Kremli urai még mindig azt állítják, hogy nem avatkoznak be a népidemokráta államok belső ügyeibe?

Felelet: Egy paraszt karácsony előtt bűnbánó arccal győnja meg a bűnét:

— Hat öl tüzfát loptam az egyház erdejéből — vallja lesütött szemmel.

— Hat őt? — ugrik fel a pap. — De hiszen csak kettő hiányzik! ...

— Igen, de a maradék négyet holnap akarom elvinni.

Kérdés: Mikor nem olyan nagyon hülye egy magyar kommunista rendőr?

Felelet: Fél egykor.

— Miért?

— Mert egyre hülyőbb lesz.

Kérdés: Mikor jó a kommunizmus?

Felelet: Elelmes színházi jegyszédőnő látcsövet kínál az elsősorban ülőknek.

— Minek ide látszó? — kérdi kíváncsian egy férfi.

— Ha fordítva látszó tartani, alig lát valamit a darabból.

Közi: (h. t.)

AZ ÖRÖK PÉSZÁCH

LAMPEL-LAPID TAMÁS:

MESÉLD EL FIADNAK...

Írta: SALAMON MIHALY

Valamelyik hajnalban furcsa dolgra ébredtem. A nyitott ablakon át a frissen sült pászka meleg illatát hozta be a szobába a szél. A közelünkben nincs mácsész-gyár, mindjárt tudtam tehát, hogy másról van szó. Mint minden évben ilyenkor, most is a zilahi alszegről, a paták partján álló sütőházból érkezik el hozzám a pászka meleg illata. Hogy olyan messziről jön, azon már régen nem csodálkozom, de hogy ropogós ízű, meleg szagát 60 évnél távolabbi évek óta, meglepő valóságossággal tudom magam elé varázsolni, az már igazán csoda. Amikor sokszor olyan nehéz — emlékeztem vissza a tavalyi, vagy tavalyelőtti dolgokra is.

Még meglepőbb, hogy a friss mácsészal együtt az egész gyermekkor színtere is nyomban a maga teljes mozgalmasságával megjelenik előttem, minden apró részletével együtt. Tiszán magam előtt látom a vörös szakállas Lusztig bácsit is, aki a kemence előtti gödörben állva szedi ki a pátával a pörkölt szélű mácsézsokat. Az oromban érzem a száraz széna perzselő szagát is, amire a meleg pászkaakat rakják rá. Bent a nagyszobában a gyalult deszkákon csatoltak az aszonnyok kezében a nyújtókat, s kint az udvaron ugrándozás közben minden gyerek friss mácsész-törmelékkel játszott.

Látom a kétfülvű új nagy fonott kosarat, amelyben a lepedővel letakart friss mácsész szállított haza. Végig az alszegen, a Vas utcán, a főtéren át, ahol báró Wesselényi Miklós szobra áll, s az ártézi kut kis kőangyalai hangos csobogással csurgatják a vizet a nagy medencébe. Felfelé baktatok már a grádicos Nagytúcsán öreg román családokkal, a Nánival a templom udvar felé. Közben emlékeztem az ismert házakat és dolgokat sorjában, — mint régi lim-lomok közül újból előkerült színes játékokra darabjait — is mind kirakom magam előtt.

A fautca hídjá alatt csörgedező patakot azokkal a lapos fehér kövekkel, s a zöld bozóttal a szélén, a hid mellett a Bari-féle fűszerezővel. Aztán a „Zsell-kastély” kővetkezik, fehérre festett előkelő ablakrácsaival, a Goldglancék udvara és szemben a Schneiderék piroskerítéses portája, a nagy vadászutával, majd feljebb a Jakabfiék emeletes háza, a piac felé menő a Bródké palinkamérsé, a Tiszavári üzlet friss szövetzságvál — az öt fiúnak ott vette meg apánk az ünnepe az új ruhát. Aztán meg a fűtési impozáns vármegyeház, meg a kollégium bukkan elém, ahogy most visszanezdek, s végre a grádicos utca elején a Spéter ház nagykapuja a „Dreher sörgyár lelakata” feliratu sárga táblával.

S persze hogy a templom is mindjárt elem kerül, este a kárbild-lámpák fényével megvilágítva, reggel pedig a kereszttel a padok során, meg a falakon a szivárvány színeiben végigömlenek. Látom magam a templom udvar zajongó gyermek-tömegében. Az új ruha keményített matrógallérija ugyan kicsit kényelmetlen még és az új cipő is nyomja a lábamat, — de hát 6-8 éves életem ujjongó ünnepi szímfőniáját az ilyesmik igazán nem zavarhatja meg. S mindez 60 év távlatából, — ha kissé fájdalmas alafestéssel is — olyan tapinthatóan, elevenen él bennem, hogy a közben eltelt évek „apró-cseprő” eseményei hirtelen mind elhalványulnak mellette.

Nem csoda, hogy tavaly, amikor a nálunk járt Rozen romániai főrabbinál Zilah után érdeklődtem, az ünnepi templom udvar olyan eleven jelent meg előttem, hogy szinte kedvem támadt megkérdezni a főrabbitól, vajon Turner Bubit, vagy Herskovits Sanyit, esetleg Spéter Mucit, vagy Dávidovits Bóskét, nem látta-e véletlenül a zilahi templom udvarán, ugrándozni? Hogy merre vannak, azt józan állapotomban egészen pontosan tudom, de a multat visszavárasztó emlékezetemben ők mindig azok a nyolc éves apró emberek maradnak, akik akkor voltak. A templom udvart betöltő ünnepi ruhás 6-8 éves hajdani kicsi dámák cérnahanagu kacagása most is élénken a fülembe cseng.

De az ünnepeket más gyönyörű dolgok is visszahozzák az emlékezetünkbe. Például az imák szövege, a templomjáró embereknél és a gyerekeknél

is. Az izráeli imarendből kihagyott püjotok, amelyek a „nemzedékek pészachjáról” a „Jövő Pészachjáról”, a csodálatos, boldog, jövőt jelképező „Pészach Leátid”-ről szöveget, — mind a régi ünnepi ízet, illatát, hangulatát hozzák vissza az életünkbe. Semmi sem mult el, nem tűnt el örökre, hiszen az ünnepek, a többi ünneppel együtt, minden évben — más körülmények, más korok, esetleg egészen másmilyen alakult világ közepette is — elmaradhatatlanul visszahozzák hozzánk. A mácsész meleg szaga a mi új életünkben, legfeljebb a narancsvirág illatával vegyül el. Sok turistát, sajnos bevallása szerint, ez a narancsvirág illata hozza el hozzánk pészach idején.

Tény, hogy az ünnepek, prózai napjaink zenés betoldásai szintén egyik jogfolytonosságuk az életünknek. Egy nép vagyunk, amely testileg öregszik csak, de a lelkében a visszatérő ünnepek emlékeivel mindig fiatal marad. A gálutbeli pészach második estjének az „Or Jom Henef” ima költői szövege jut most eszembe. Az Omer számlálás kezdetét eleventi fel, de úgy, hogy a jeruzsálemi domboldalokon a sarlók pengését a munkások kezében is tisztán hallom, amelyekkel az Omer áldozatra szánt első érett kalászatokat aratják le. S vizik a Templom-hegyre, mint ahogyan vinni fogják — az ima szövege szerint, — majd egykor meginnt a felépült város mozgalmal utcáinak vígadó tömegei között.

Azt hiszem, a kibucokban és jisivukban az Omer ünnepeikhez hasonlóan a pászka sültét is fel kellene ujitani, főleg a gyermekek miatt. A friss pászka illata, a sütőház körüli sürgős-forgás több élményt, emléket és hangulatot adna utravalóul nekik az életre, mint minden „tódáá jehudit” — minden szavakban előadott „zsidó öntudat”.

A napokban Zwig könyve, „Bucsa a Tegnaptól” került a kezembe. Furcsa módon arra az oldalra nyitottam

rá, amelyen az író a prófétai kínzést Herzl Tivadarral való megható találkozását írja le. Milyen fájdalom és kár, hogy a gyermek Zweig az igazi zsidó házat sohasem ismerte meg, s hogy Herzl gondolata iránt sem tudott felmelegedni. Mert ha igen, a tegnap világába való fájó visszavágakozása miatt biztosan nem tett volna önkéntes pontot az életére. Mert akkor tudta volna, hogy a zsidó ember számára a tegnap mindig visszajön. Emlékeink, reményeink, hangulatunk alakjában, különösen az ünnepek jövetelével. Mert a világ megváltozhat, új alakot ölthet, de a „Nemzedékek Pészachja”, amely a föld nap-sütött tájait a zsidóság reményességében élő „Pészach Leátid”-ja boldog tömegeivel fogja egykor benépesíteni, — nem tűnik el a lelkünkben. A világ minden oktondi zűravarva elmúlik, hogy valami más, szintén múló, figurának adja át a helyét, de a 3-4 ezer év tanúsága szerint ez örökké megmarad. Kár, hogy Stephan Zweig erről semmit sem tudott. Mert ha igen, nem sóvárogta volna vissza olyan nagyon a tegnapi világot.

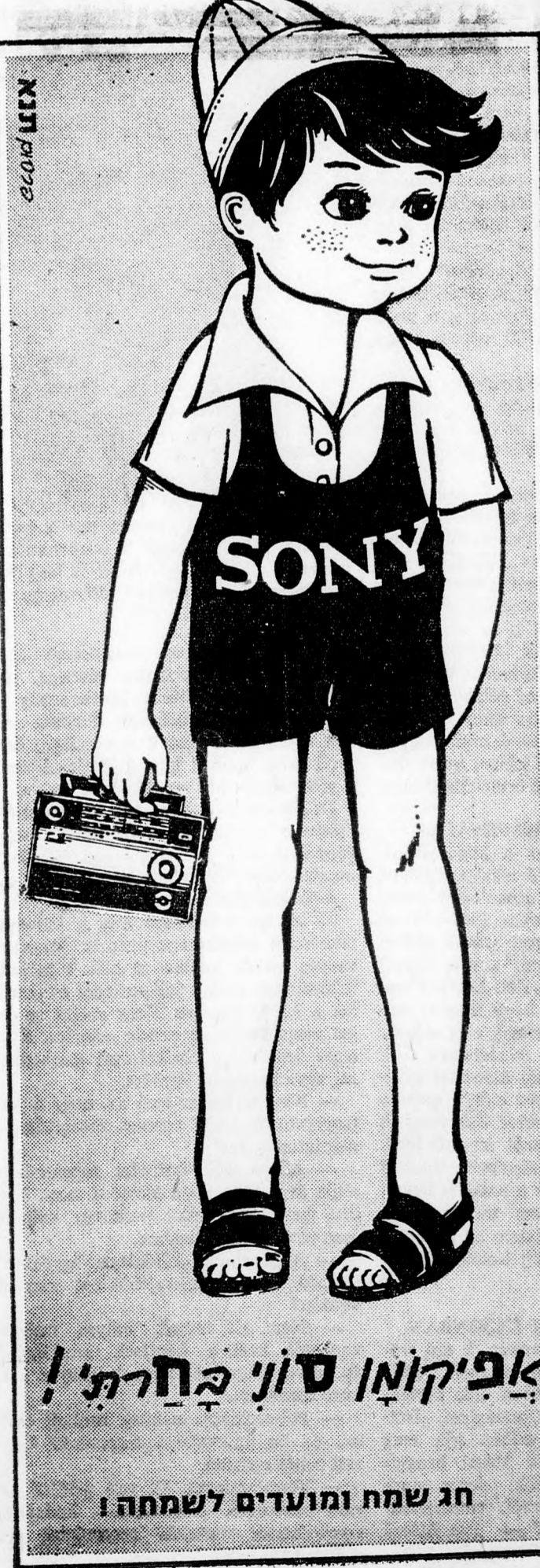
A régi világot pedig nekünk zsidóknak, annál kevésbé kell visszavárogni, mert hisz az a maga teljes épségében előttünk áll. Akarnokaival, erőszakos despotáival és Fáraóival is. És a Fáraók mindig Fáraók maradnak, még ha időnként mosolyognak is. Vannak bösz Fáraók, s vannak vállveregetők, de bennünket mindannyian ugyanabba a csapdába szeretnének belekényszeríteni. Haragszanak ránk, mert — mint valaki e héten megírta, — nem vagyunk hajlandók az ő saját érdekükben reánk kiosztott szerepet eljátszani. Ezuttal nem az otthagyt szolgátság fáj nekik, nincs önkik miránk már szükségük, hanem a létezésünk, fáj, amellyel a körüket zavarjuk. Azt hitték, egy pusztá országot „adtak” nekünk, ahol szerényen meghuzva magunkat éldegélni fogunk és mi a földdel, sőt a garázda szomszédokkal is birokra keltünk. A régi földön az ősapáknak a szomszédokkal való legtöbb harca a kutak miatt volt. Az újabb kut bőségesebb vizet és életet jelentett, ők pedig ezt nem akarták. Nem akarják ma sem. De még annál is jobban irritálja őket, — s velük együtt az újkor Fáraókat is, — hogy a szent olajutaknak is egészen a közelébe kerfűltünk. Hiába, ahol a zsidó letelepszik, mindenütt galibát okoz, mert maga körül életet teremt.

De a szomszédoknak és külön a Nagyoknak, — a bösz arcuaknak, akik nyíltan szerelmeskednek velük, s a mosolygóknak, akik csak a hátsó ajtókon betérve fölöttük velük és adnak el nekik bennünket, — a megváltás ünnepeinek idején különös hangszíval kell megmondjuk: Ezt a földet a rajta kivirágzott szabadsággal együtt nem az ő kezükből kaptuk, magunk szereztük meg magunknak. És ez jól van így. A szabadság csak akkor szabadság, ha egyedül harcoltunk meg érte. S ezért olyan becses is nekünk. Sajnos mi még a tengeren sem száraz lábbal keltünk

át, mint annakidején az őseink. Hat millió testvér vérén gázoltunk keresztül, míg ideig jutottunk, s mindezt a vesztőlősen szemlélő nagyok jóvoltából. Kérjük tehát őket, maradjanak továbbra is meg ebben a vesztőlő állapotukban. Vonogassák tovább is egyedvü nemtörődömséggel a vállukat pontosan úgy, mint mikor az egyiptomi tiránus a Tiránt előlünk elzárta.

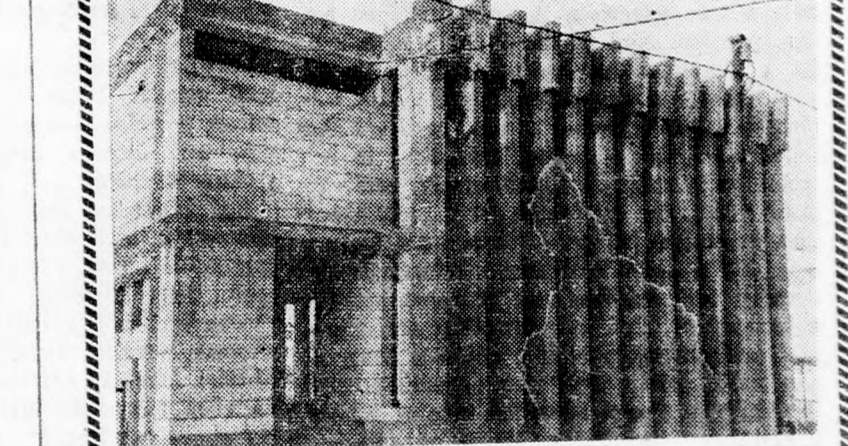
Vakságukban még mindig nem jötték rá arra, hogy bárgyu aktivitásuk — és persze a dacos zsidó fiúk fegyverre — nyomán milyen csodák teremtek meg ismét a régi zsidó földön? Arab barátjaik nagy kárára és fájdalomra. Csak vegyék a megbénuult Szezi-csatornát, a világ népeinek „nélkülözhetetlen” közlekedési vonalát, amelynek lezárása négy év alatt egy millió dollárt vett ki Egyiptom zsebéből. Vagy a színáji olajutakat, amelyeknek több millió tonnányi petróleumja furcsa bibliai csodákat most visszafelé, a mi irányunkba ömlik. S nézzék meg a Kineret zsidó halászeit, akik most vigan fűtőörészve vetik ki hálójukat félelem nélkül a halban gazdag keleti partokon is. Már csak a Jordán vízének kellene — a zsoláros költő elgondolása szerint — visszafelé folytania, hogy a felszabadulás csodája számunkra teljes legyen. Valódi messiási idők, hiven a megváltást hirdető pészach ünnepekhez. Nagyon jó, ha ezeket a csodákat pészachkor magunk is számbavesszük.

És ezért üzenjük a hatalmasoknak: Itt állunk, s egyelőre itt maradunk. Egy eddig nem látott képmutató, bornirt és erőszakos világ vezetőinek a szorongatása ellenére is. Ha így megy tovább — szakértők mondják, — nemsokára „fegyvert követelőlni sem kell már nekünk a filiszteusokhoz levonulni”. Ugy látszik a bibliai idők kezdetén is hasonló problémával küzdött a zsidó nép. A csodákat termő zsidó föld a fegyvereket is megtermi majd nekünk. Szükségünk van rájuk, mert a gyermekkorból visszajáró ünnepi emlékek mellett a gálutbeli sanjaryuság kenyérének keserű ízéről sem szabad, hogy megfeledkezzünk sohasem. Ezek a tavaszi ünnepek, a megváltás és szabadság napjai, nem az erőszakos és lealjasodott világ számára, hanem a zsidó nép számára hirdetik mostanában a feltámadást.

— Nemsokára itt a pészach, gyerekek — Jáir, hagyj már a futball-labdát! —, s elmegyünk a Dávid nagypapához szédere. Nagyon nem szeretném, ha szegyént hoznátok a fejemre, drága gyermekeim.
— Mindenek előtt, Jáir, meg kell tanulnod nagyon jól a „Má nistáná”-t. Nem, fiám, ezek nem új kérdések, ezekre minden évben visszatérünk. Méjráv, tudod-e, miket kerdeznük a széder-asztalnál? Nem tudod? No, nem baj, majd a nővéred, Michál megmagyarozza neked.
— Jáir, ne dobáld az építőköveket a nővéredre, megértted?
— Michál, ezt jól megkaptad, meg is érdemelted. Hogy mondhat olyat egy rendes kislány az öccsének, hogy mindig a család leghülyébb tagja teszi fel a kérdéseket...
— Te nagyon jól tudod, hogy miért Jáir kerdezi a „Má nistáná”-t. Nem azért, mert valamennyien őt kényeztetjük, hanem azért, mert ő a fiugyermek ebben a családban.
— Természetes. Az Isten is fiú. Hogy honnan tudom? Ezt igazán mindenki tudja. Vegyük elő a Bibliát. „Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet”. Látod, kislányom? Himmemben van írva, nem nomenyom? Himmemben van írva, De ezen kívül nem írta az Isten, az Isten csak akar. Hát akkor miért akarna éppen asszony lenni?
— Most pedig azt akarom kérdezni tőletek — Jáir, azonnal rugd el a labdát! —, hogy miért hívjuk Mózeszt így: „Mose rábénú”, — vagyis Mózes, a tanítónk?
— No, dele ide, Méjráv, idazad van, hát persze hod azért, mert ez a neve. De én azt szeretném megkérdezni, hogy miért hívják így?
— Nem Jáir, ebben tévedsz. Nem arról a bizonyos halajtáról kapta a nevét.
— Így van, Michál, azért, mert a vizből huzták ki, ezen az alapon képezték a héber nevet. Nem, Jáir, amikor kishaba volt, akkor még csak Mosenak hívták, a „rábénú” később került a neve mellé. Igen, egy kicsit dadogott.
— Nem, én magam nem ismertem őt személyesen, de tudom róla, hogy dadogott. A Cáchik apukája szintén

KIRJÁT NODRAU TEMPLOMAT BE KELL FEJEZNI
FELAJANLÁSOKAT KÉR AZ ELŐJÁRÓSÁG
Bölcsseink szerint „minden a szerencsétől függ — még a frigszekerényben levő tóratekeres sorsa is”. Ez a megállapítás nemsokára a tóratekeresre, hanem annak természetes hajlékára — a templomra is vonatkozik. Lám, Izráelnek haterzet templomja van, jórészt az elmúlt 23 évben, illetve az államalakulás után épült fel. Sokan fáradtak a templomépítés ügyében: derék közéleti férfiak, akik „hűséggel és odaadással foglalkoznak a köz ügyeivel” és akik nyilvános elismerést kapnak, mert tiszteletükre a szombati imarendben külön „Mi seberách” imát íktattunk be. A templomlátogató közönségen kívül hozzájárultak természetesen az építkezésekhez a municipális hatóságok és a vallásügyi minisztérium, amelynek költségvetésében komoly összegek szerepelnek erre a célra. De akadtak szép számmal mecénások, akiknek nagy lelki elégtétel a templomépítésben való részvétel. Ezek között is első helyen áll Sir Isaac Wolfson, aki több mint 200 izráeli templom felépítéséhez járult hozzá.

S ha minden szerencse dolga, — a natanjai Kirját Nordaiban levő templomnak nem kedvezett a szerencse. Mert a csupas falak állnak ugyan — és már jó régen állnak! —, de a befejezéshez szükséges összeg hiányzik. Kirját Nordau-negyed lakosai — körülbelül 200 család — szinte kivétel nélkül a vézskorszak menekültjei, akik végigjárták a kínok útját. Amikor elhatározták, hogy Erec Jiszráél megszentelt földjén új életet kezdenek, sok utánajárással és nagy anyagi áldozatokkal hozzáfogtak a templomépítéshez. De miután eljutottak a tetőhöz, megakadtak a munkával. A maguk anyagi erejéből képtelenek a templomot befejezni.
A templom előjárót — jórészt magyar ajkú zsidók — elhatározták, hogy az Új Kelet útján felhívással fordulnak azokhoz, akik ebben a nagy mícvában részt akarnak venni. Keresnek egy adakozót, aki jelentősebb összeggel támogathatja a további munkát, és ennek fejében hajlandók a templomot az adakozóról, vagy annak hozzátartozójáról elnevezni. Hajlandók továbbá emléktáblákat elhelyezni a templom falán azok számára és megbízással, akik elküldik felajánlásukat az előjárósághoz. A cím: Váád Bét-Háknesz (Krausz Lázár), Natanja, Kirját Nordau, 262/3. szám.

ATTENTION! ATTENTION!
UJ OLÉ — használja ki a lehetőséget!
3 EVIG BEHOZHAT VAMMENTES ARON (katonáknak, diákoknak 3 év után is). Ujonnán érkeznek 6 hónapig nagyobb kedvezmények. • Világmárkás TELEVIZIÓ, rádió-patefont, mixer, MOSGÉPEKEI, DIOLEN FÜGGÖNYT, eredeti perzszönyeget, gázkályhát. • GYORS SZALLITAS. R.M. Aser — Diamantstein Z. • Tel. 62-49-45
SHARON T. ALLENBY-92
1971. IV. 9 UJ KELET 15

KORA REGGEL házhoz kapja
az **UJ KELET**
ha előfizet megbízottunknál,
HESZKEL Beer-Séván
Sikun Dálet 294/11

VÁMOS LEO

ÖTVEN ÉVE ALIJJÁZOTT a magyarországi chaluc-mérnökcsoporthoz

— Beszélgetés Vámos Leóval az u. n. „mérnökkooperatíva” utolsó mohikánjával —

Irta: SZEKELY ISTVÁN

A Szochnut mérnökét néhány évvel ezelőtt tragikus hirtelenséggel elragadta a halál. Dani fia, az aranykezü asztalos konstruktor, egy hadirokkant számára tervezett különleges autótörésvédelmi találmánnyal, országos hírnévre tett szert.

— A hetven főnyi chaluc-csoporttal érkező magyar „mérnök-kooperatíva” — Tolnai Árpád idealista elgondolása — a gyakorlatban sohasem valósult meg — meséli Vámos Leo, haifai építész-mérnök, a gárda utolsó mohikánja, aki készségesen eleveníti fel a múltat, kellemes légkörű karmeli otthonában. „Akkoriban, Budapestben nem értemet, mi fán terem a kooperatíva, s ösztönös szóval ma sem értem” mondja mosolyogva. A hat, akik keményebb fából voltak faragva, megállták a sarat. Nem alakították meg a kooperatívát, de külön-külön derekasan kivették részüket az országépítés kemény munkájából.

Kik voltak azok? Vámos Leo, a testben-lélekben fiatal, 76 éves gentleman, hátradról a karosszékben és emlékezőn kezd. Tolnai Árpádon kívül, akinek külön fejezetet szenteltünk, s önmagán kívül, kire később visszatérünk, ott volt Grossmann mérnök, a názáreti közművek mérnöke; a kis Deutsch, a bányamérnök, aki magával hozta szerszámait; Palotai Ármán gépészmérnök, a jeruzsálemi vízművek szakembere; és Koch Andor gépészmérnök, a Déli-vasut volt főmérnöke, aki a jeruzsálemi vízművek igazgatója lett.

A szegedi származású Koch Andor — a jellegzetes magyar „gentry” zsidó-együtt raboskodott Tolnaival és együtt szabadultak a krasnojarszki Gorodok táborból. Szabadulását, 21 tavaszán, hajnalig tartó bankettel ünnepelte meg a József-körúti Simplon kávéházban. Erősen „spices” állapotban, hazafelé indult a köruton, amikor egy ébredő bandába botlott, akik „kijönzönitették”. Kékre-zöldekre verve, bepölyvázott fejét állított be másnap reggel a cionista szervezet Király utca 36. szám alatti irodájába, ahol csatlakozott a „mérnök-kooperatívához” és azonnal feliratkozott alijjára. Kézelfogható okokból — mondotta, sebeit tapogatta.

— Kochnak főúri fizetése volt a vízműveknél — meséli Vámos mérnök. „Havi ötven egyiptomi font, melynek árfolyama — precízi-

rozza — néhány piaszterral magasabb volt, mint a palesztinai fonté... Arab sofőrje volt, aki aktafáskáját vitte és kinyitotta a kocsit ajtaját... Később ő hozta be Palotait a vízművekhez, ami főleg azért említésre-méltó, mert akkoriban küzdeni kellett az állásokért...”

Vámos Leó 1919-ben, a budapesti József műegyetemen nyerte el építész-mérnöki diplomáját, mely gondosan berámázva, ott függ előszobája falán. Mellette egy másik oklevél, amelyet a mandátum idején szerzett, hitelteljes becsüléstől tanusodik. Az izraeli svéd követéség utján, a budapesti Műszaki Egyetem nemrég eljuttatta hozzá 50 éves aranydiplomáját. Vámos egyike veszes korunk ritka magyar-zsidó sorskegyeltjeinek,

TOLNAI

ÁRPAD

1921 —

Jeruzsálem

kinek megadották, hogy sértetlenül megőrhessené multjának minden emléktárgyát. S ezt meg is teszi egy porosz-jéke mérnöknek is dicseretére való akurattussággal.

Albumából elősárgult levelezőlapot mutat, amelyet 1913-ban írt „egy drága kislánynak”. A címzett, Rotter Vilma, — akkori menyasszonya s immár több, mint ötven éve felesége — most ott áll mellette a finom, hangulatvilágítású achuzai stúdióban s a boldog évtizedek emlékeitől fiatalon, áhitattal

lesi-vigyázza minden szavát. Tíz hónappal azután érkezett az országba, hogy férjét „véglegesítették”, magával hozva zongoráját, butorait, melyeknek egy része még ma is töretlenül tanúsítja egy nyugalmasabb világ izlését.

A fiatal Vámos mérnök, a vasbeton szakértő, diplomájának elnyerése után, a budapesti Betonnav konzernnél kezdte karrierjét. Cion szeretőt még gyermekkorában, ungvári születésű nagyanyja csepegtette belé, aki jómaga a herzi eszmék hatása alatt nevelkedett fel. Amikor Vámos értesült a magyar „mérnök-kooperatíva” alijja-tervéről, melynek számára Beregi Oszkár és Fürst „Csoszi” próbálták tagokat verbuválni a Cionista Szövetségben, „mi sem volt természetesebb”, hogy csatlakozott a csoporthoz. A cégnél megdöbbenéssel fogadták lemondását. „Az hiték, hogy megbolondultam...”

sa után, Vámos, „a gemachter Mensch”, kihozathatja feleségét. Haifán telepedik le mert megkezdődik Emek Jezrael felépítése. Részt vesz Náhál első mezőgazdasági épületeinek felépítésében. Emlékszik 1921 decemberének egyik éjszakájára, amikor „holdfény mellett” öntötték az első oszlopot. Huszonöt munkás dolgozott a keze alatt, közöttük Smuel Dáján, zichrono löbrácha, Náhál egyik őstelepe, Mose Dáján hadügyminiszter édesapja. Aztán az épülő kibucok és a mosávk sora következett. Kfár Jechezkiel, Balfouria, Tel Adásim, Gevá, Cuitin.

1927-től kezdve, Vámos Leo önálló építész Haifán, ahol a magánházak, villák, középületek hosszu sora fűződik nevéhez. A második világháború kitörése után, mint polgári alkalmazott a brit hadsereg szolgálatába lép, „garrison engineer”, műszaki vezetése alatt harmincegyháromezer katonai tábort építenek az ország különböző pontjain. Ő tervezte a parabolaszéri (fordított kötélgörbe) barakkokat, amelyeket az angolok később az 6 nevérről hivatalosan „Vámos-hut”-nak neveztek el. Az angolok nagybecsülték és szépen javadalmazták munkásságát, de 1947 májusában, azon a napon, amikor Grüner Dov Bétát, a mártírhálalt halt Erel-hóst felakasztották, Vámos leköszön állásáról. Az állam megalakulása után, egészen nyugdíjaztatásig, mint a Fejlesztési Hivatal (Resut Hapituach) későbbi nevével Minhá Mekarkáe Jiszrael) tervezőmérnöke dolgozik.

Jóllehet ő volt 1935-ben a haifai HOH alapító elnöke, Vámos régóta eltávolodott a magyar jisiv közéletétől és nevét ma már inkább csak az „ösvatikok” ismerik. Napjait, nyugdíjaztatása óta is, sokoldalú tevékenységgel tölti: mint szaktanácsadó és ingatlanbecslő mind a mai napig dolgozik, kezeli kis vagyonát, melynek egy része „sajnos” ingatlanban van, a karmeli konzervatív hitközség vezetőségének tagja, a szabadkőműves nagypáholy tagja, tehetséges amatőr festő, szenvedélyes fényképész, széleskörű levelezést folytat szerzeteskorodott öreg barátával, sokat utazik a nagyvilágban. A Vámos házaspárnak két gyermeke és négy unokája van, ez utóbbiak közül kettő már férjénél.

Vámos Leo élete, közelméleti ifjúságától kezdve, országépítő munkásságán át, deris aranykoráig, egyetlen, töretlen „siker sztori”. „Ugyiszólván mindent elertem, amire az életem tőrekedtem, megértem Izraelt, a cionista eszme beteljesülését. Eletelem szép volt, csupán az a szomorú — sőt hájja — hogy mindannak, amit sikernek könyvelnek el, a vége közeledik...”

Igen, mindennek van határa, de emléjük, Vámos Leo Mose határát még messze van. A boru csak pillanatokig tart, bucsuzáskor már ismét fiatalos fény csillog szemüveg mögül. Egyenes tartású, szép szál ember Vámos mérnök, a nyugalmazott vasbetonszakértő: Ahogy azt népies nyelven mondják, és lekopogják értefelé: „Eisen-Beton...”

TALÁLKOZÁS A DÁN HOTELBEN

Irta: MOSE HÁREL

Ha könyvben olvasom — azt hiszem, fantázia szüleménye, pedig csak az élet tud ilyen csodálatos véletleneket létrehozni. Mindaz amit elmesélek, való igaz. Megtörtént.

Valamikor régen Nagyváradon a Zöldfia utca elején volt egy híres posztó üzlet. A három tulajdonos közül Eidlitz Ignác és Róth Adolf vallásos, hithű, templomjáró ortodox zsidó, a harmadik társ, Zauderer Dani — a zsidó követ. Mindhármán sgorok. Zauderer Dani arról volt híres, hogy mindig az övé volt a primadonna és a legjobb barátja. Horváth Jóska rendőrfőkapitány volt. Zauderer Danit a városban mindenki csak így hívta: „A zsidó követ”. Mert Dani mindent és mindenkinél elintézt. Nem pénzért, emberszeretettel. Ha egy zsidó bájba került, valamit elintézt. Dani már szaladt, intervenciót és az illető órák alatt szabadlábra került. Adni kellett a színháznak — Dani volt az első. Szegény zsidó leányt férjhez adták, kellett a staffingur. — A társak gondoskodtak róla. A legjobb szövegetek árulták és amire azt mondták, hogy jó: az jó is volt. Emlékszem, mikor leértésgiztem, édesanyjammal bemenünk szöveget venni. Róth bácsi azt mondogatta:

— Hellenné drága — maguk nem olyan gazdagok, hogy olesó szöveget vegyének. Csak a legjobbat. Nincs elég pénz. Nem baj. Majd lassanként kifizetik. A fiu dolgozik. Letörleszti.

Talán tizenkét éves lehettem, amikor a Rhédey kertben, a pázsiton futballoztunk. A csósz elvette az új labdákat.

Mit csináljunk. Grosz Jumi bátyja, aki maga is sok emberen segített, azt mondotta:

— Menjetek Zauderer Danihoz. Felkerestük Danit. Elpanaszoltuk bánatunkat, Dani otthagya az üzletet és máris vitt bennünket a rendőrségre. Egyenesen Horváth Jóskaéhoz. Izgatottan várakoztunk az előszobában, alig szaladt el egy félóra és már jött egy rendőr a csószsal és a drága új labdákkal. Délután újra vigan futballoztunk...

A másik társ: Eidlitz Ignác. Ma is magam előtt látom kicsi zakálával. Fiai: Zoli és Miklós már akkor kommunisták voltak. Eidlitz bácsi sokat panaszokodott édesanyjának.

— Sirba visznek ezek a fiuk. Allandóan jön a rendőrség. Házkutatás, letartóztatás. Pedig ha akkor tudta volna...

A harmadik társ: Róth Adolf volt. Jótékonyságáról híres, népszerű ember a városban. Leányába, Duciba a fél iskola szerelmes volt. Mikor végigsétált a főtúcan — akkor ott volt a divatos korzó, a majomszigettel, de ezt a romantikát is elfújta a

szél mint annyi mindent — bizony hevesebben vertek a diákszívek. Bátyja, Imre fiatalabb volt nálunk, de szeretjük, szolgálatkés kedves pajtás volt. Az is maradt, édesapja nyomdokain halad a mai napig: vallásos érzelmű és adakozó. Felszabadulás után hamar elment Váradról. Azóta kétszer találkoztunk. Először 1956-ban a forradalom előtt Budapesten, majd most a Dán Hotelben.

Itt rendezte szük családi körben fia esküvőjét.

1944 vérgőzös napjaiban együtt voltunk a váradai gettóban. Pár hete csak, hogy hazajöttünk az ukrán pokolból és ujra, a halál torkában. Emlékszem a hosszu beszélgetésekre, feleségre, Ágnes a nyolcadik hónapban volt. Mi terveztük a gettóföldadást, ki akartunk menni. Imre okosabb volt. Kiszökött a feleségével. Csak a szemünk villant össze, amikor az utca másik oldalán figyeltem, hogyan bujlik be Ági — szíve alatt magzatával — az autó csomagtartójába és aztán elindul a taxi. Izgalmas percek. A csendőroknak nem gyanus, nyitják az iskola előtti kaput: Imre rékkel száguld az autó az életbe, a szabadságba...Másmár Romániában voltak. Antonescu ide, Antonescu oda — akkor Románia volt az igéret földje. Akik kiszöktek a gettóból, átmenekültek, életben maradtak. A csendőroknak hozták vissza a gettóba Epstein Lácit és a Kallós gyereket. A Váradai Zsigmond utcai Pece csatornán át indítottuk utnak őket. A Kápolna mellett jöttek ki. Nem tudták uralkodni idegeiken. Eljöttek az Ullmann palota elé és reflexszerűen szalutáltak a csendőroknak — ahogyan a gettóban kellett. A gyilkos kakastollas hóhérnak gyanus lett. Igazolhatta őket. Lebutkák. Auschwitzba kerültek és soha nem jöttek vissza...

Roth Imre és Ágnes fiát, Andrist 12 év múlva ismertem meg Budapesten. Csillogó szemű kedves fiúcska volt, készült a bár micovájára. Huga, Zsuzsika, három éves angyali szöke kisleány — most komoly szép dáma — már Budapesten született. Jött a forradalom: Imrék újra elmenekültek. Nyugatnémetországba kerültek. Kölnben élnek. Budapestben éppenugy, mint most Tel Avivban, lelki szemem előtt látom Ágnes — amikor az autó csomagtartójába kucorodik — bátran és hősiiesen. S András, akit akkor a szíve alatt hordott — most nős ember. Izraeli leányt vett el. Imre a régi. Szerény. Mint megboldogult édesapja. Hallani sem akar arról, hogy írjunk

róla: fényképet nem ad.

Nekem nem kell a reklám — mondja. Pedig jól tudjuk és tudják a váradiak, hogy vezető szerepet játszik a kolni zsidóság életében. A Keren Hajjeszod elnöke, az 1000 lelket — mintegy 300 családát számláló hitközség egyik vezetője. A hatnapos háború után megkapta a Keren Hajjeszod oklevelét — mint a legnagyobb adakozó. Bár Nyugatnémetországban él, ápolja a vallási hagyományokat. Csak ennyit mond:

— Ezt láttam drága megboldogult apámtól, ezt csinálták nagybátyám is. En csak az általuk mutatott uton akarok járni.

S mi lett az Eidlitz-fiukból, az illegálisban harcoló ifju kommunistákból? A kisebbik, Zoli óriási politikai karriert futott be a felszabadulás után. Már Nagyváradon, mint káderes élethalál ura volt. Később, Luca Vasile pénzügyminiszter helyetteseként: kisiszen, de utána még nagyobbat bukott.

Mikor hazajöttem a deportálásból — 1945 novemberében — Eidlitz Zolit hívatott.

— Majsikám, örvendek, hogy hazajöttél — mondotta — szükségünk van becsületes emberekre. Belépsz a kommunista pártba és nálunk szép jövő áll előtted.

— Sajnos, nem tehetem. Már beléptem a Szociáldemokrata Pártba. Kendi Pista szervezte be. A Népkarant munkatársra vagyok, már előlegeit is kaptam a lapról. Nem hagyhatom cserben sem a pártot, sem Kendi Pistát.

— Hát rendben van „Heller elvtárs” (már nem Majsi) — de azért gondolkodjál a dolgon. Az egységfronton belül még találkozunk.

Jött az első pénztáblázati. A szatlini diktatúra jó talajra talált Nagyváradon is. Elrettentő példaként embereket vasban hurcoltak végig a városban. Nyakukban kis tábla: „Igy járnak a nép ellenségei”. Letartóztatták a Szociáldemokrata Párt gazdasági osztályának egyik élen járó vezetőjét. Kendi Istvánnak jó értesülései voltak. Bejött a szerkesztőségbe és az ő ismert tömör modorában kiadta az utasítást.

— Te jól ismered Eidlitz Zolit — csak ő segíthet — mint a gazdasági bizottság titkára, felmész hozzá. Beszélj vele. Emberünket (ma Izraelben él) meg kell mentenünk. Mindenáron.

Elmentem Eidlitz Zolihoz.

— Eidlitz elvtárs! Az egységfront nevében

jövök. Gazdasági osztályunk egyik vezetőjét letartóztatták — meg akarják hurcolni. Ártatlan, kiváló ember. Kezeskedünk érte. Kérünk, meentsd meg.

A mindenható Eidlitz Zoli barátságos arca hirtelen jégé dermedt.

— Heller elvtárs! Te... interveniálni jössz — szól élesen.

— Nem interveniálni. Kérni. Apellálni igazságérzettedre. Az illető ártatlan, egyik legelkeltebb segítőnk.

A kistermetű Eidlitz majd eltűnik a hatalmas íróasztal mögött. Feláll. Jelzi, hogy nem hajlandó tovább tárgyalni. Kézfogás nélkül buszcsúzik:

— Heller elvtárs, gondolom utóljára voltál itt. Ez volt az első és utolsó kérdés. Ismerlek. Ezt még megteszem, de befejeztük.

Ezután még egyszer találkoztunk. Véletlenül. A bukaresti halókocsiban. Együtt utaztunk. Kineveztek a pénzügybe Luca László miniszter mellé. Minden hatalom az övé volt és amilyen magásra lépett, olyan nagyot zuhant. A Luca-Pauker Anna ügyben ő is le-

bukott, magával rántotta fivérét, Miklóst is. Hosszu évekig börtönben voltak.

Nicolae Ceausescu szociálista Romániája számunkra is meghozta a szabadságot és az életet.

A sors különös utjai. Unokatestvérek. Az egyik Romániában, a másik Nyugatnémetországban — a harmadik Izraelben.

És az élet megy tovább. Vajon milyen meglepetéseket tartogat még számunkra, hol keresztelődnek majd életutaink? Most a Dán Hotelben találkoztunk örömben és boldogságban, lechajmot ittunk a fiatal pár egészségére, vajon mikor és hol találkozunk újra, mert a sok évtizedes barátság nem válik vízzé.

Széder esték Kölnben. Széder esték Tel Avivban. A családi asztalnál, a szépen megtérített ünnepi asztalnál biztosan gondolkodnak egymásra és beszélnek egymásról. Azok a —sajnos — rászoruló öreg és munkaképtelen egykori váradiak, akik a szociális bizottság áldados munkásságára és Róth Imre hőkezűségére révén terített asztalnál ünnepelhetnek — minden bizonnyal fohászt küldenek az ég felé, hogy Róth Imre még sokáig, nagyon sokáig tudjon adni...

12 UJ KELET NEW-YORKBAN

REPULÉSI PÉPEN KULDJUK NAPONTA (pénteken is)

ELŐFIZETÉSI ÁR LÉGIPOSTÁN:
 minden nap 3 óra 22,- \$
 péntek, ünnepnap 6 óra 16,50 \$

Előfizetéseket és hirdetésekért az Uj Kelet részére felvesz: **KÁHÁN KÁLMÁN**

601 Ocean Ave. Brooklyn, N. Y. 11226
 munkanapokon este 6.30 után, tel.: 287 - 8976, 693 - 2331

BUCHSBAUM ENTERPRISES

1563 Second Ave (81. St. sarok) NEW YORK, N.Y. 10028, tel.: 628 - 5771

Az Uj Kelet kapható a nagyobb new-yorki újságkioszkokban.

New-yorki munkatársunk, Káhn Kálmár felvesz hirdetéseket és előfizetéseket lapunk részére, ugyanakkor szerkesztőségi ügyekben is az olvasó közönség rendelkezésére áll.

Hetven méter hosszú alagút

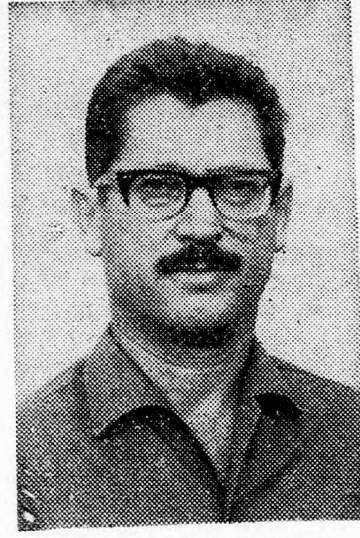
Pészach az eritreai fogolytáborban

Jisraél Ben-Amítáj (tart.) ezredes, a tüzérség volt főparancsnoka, ma a Negev-egyetem igazgatója, feleleveníti a 25 évvel ezelőtti híres szökési kísérletet, amelynek során 54 Ecel- és Lechi-vezető szökött meg az Aszmárában lévő angol internálótáborból.

Írta: BOROS GYÖRGY

Jisraél Ben-Amítáj (tart.) ezredes ma a beér-sévi egyetem adminisztratív igazgatója. Ezt megelőzően 6 éven át, 1961-től 1967 augusztusig a hadsereg tüzérségi alakulatainak volt a főtitkára. Gazdag katonai karrier áll mögötte: kivette a részt minden fontos hadjáratból, katonai akciókból, a zsidó állam létrejötté után 23 év alatt. És függetlenségünk elnyerése előtti földalatti tevékenységéből is, amikor az Ecel sorokban harcolt az angolok ellen.

berünnnek sikerült a kiásott „kis alaguton” keresztül megszökniük. Az angolok ezért egy napon áttelepítették a „fémjelzetteket” — köztük engem is — Szudánba, a Karthágó táborba. Mivel ez a tábor elhagyott helyen feküdt a sivatag szívében, úgy gondoltam, hogy onnan nem fognak kiszökni embereink. De amikor bebizonyult ennek ellenkezője, visszavitték bennünket Aszmárába.

JISZRAÉL BEN-AMITAJ

AZ ANGOLOK BETÖMETTEK AZ ALAGUTAT — DE ROSSZUL

Amikor 1945 októberében visszakerültünk, 300 zsidó raboskodott Aszmárában — folytatja Ben-Amítáj. — Akkor már az alagút használaton kívül volt. Az angolok betömették a földalatti járatot egy olasz-zsidó vállalkozóval. De csakhamar kikapasz-taluk, hogy a vállalkozó — az angolok szempontjából — csapnivaló munkát végzett: csak az alagút elejét s végét zárta el fallal és ha kibontjuk a falakat, újból használható.

Ben-Amítáj elmeséli, hogy a szökési tervek már készen álltak a kivitelezésre, — ezuttal úgy gondolták, hogy 54 Ecel és Lechi vezető ember mond bucsút illegálisan Aszmárában, — amikor váratlan fejlemény huzta keresztül számításait: az angolok a régi camp mellett felállított egy ezer-ágyas új tábort is. Itt helyezték el — az ország-ból átszállított új fogolycsoportoktól — a régi tábor lakóinak felét, — köztük öt magát is. Az összeállított 54-es csoport kettészakadt — új szökési terveket kellett kidolgozni.

Nem volt más választásunk, mint nekifogni egy alagút kiásásának az új tábor-ból is. Még pedig egy 70 méter hosszú földalatti járatra volt szükség, amelynek ki-járata a drótkerítésen túl elterülő liget-re néz. Nehéz feladatnak látszott (a régi alagút csak 24 méter hosszú volt), hiszen nem voltak megfelelő szerszámok. Még-is belevágtunk... és sikerült!

Konyhakéssel ásták és kihégyezték ágy-lábakkal. A mélységből kötéllal kihuzott konzervdobozok tartalmát, a földet, a vi-rágókat talajjal vegyítették össze. A szük alagutban, amelyben csak oldalt fekvé lehetett „kökedni”, problémát képezett a szel-letetés is. Ezt megoldották egy házi készí-tésű fújtatóval, amely a friss levegőt, egy-másba illesztett bambuszcsöveken keresztül, pumpálta be a „vájárokhoz”. Gondot okozott nekik az irány és a megfelelő mély-

ség tartása is. És a „lebukás” veszélye, az állandó és váratlan létszám-ellenőrzések. — Nem egyszer előfordult, hogy a „vészjele-re”, az alagutat ásoók hanyat-homlok menekültek vissza és sárosan, piszkosan bujtak vissza ágyaikba — sokszor csak egy pillanattal megelőzve a belépő, ellenőrzést vég-ző, ügyeltes tisztet.

EGY FELEJETHETLEN PÉSZACH...

Amikor a pészach 1945-ben ránkö-szöntött, az alagút már csaknem készen volt — emlékezik vissza. — A szökés min-den apró részletét gondosan kidolgoztuk: a két alaguton — a közben már kinyitott régi táborbeli járaton és az új 70 méteres, át, — egyszerre, egyidőben indulnak ki a csoportok. Kijutva a föld alól, az előre megbeszelt gyülekezőhelyen, egyesülnek újra, majd egy „elrekrivált” polgári autóbusszon szöknek tovább. Aszmárá határában a csoport újra kettéválik: egyik fele Mászúá ki-kötőjébe jut el, majd onnan hajóval Eljáb-ta, illetve az elrekrivált polgári autóbusszon a másik csoport az autóbusszal átme-gy a 70 kilométer távolságra fekvő Abessziniába, — majd onnan Európaiba.

Ben-Amítáj elmondja, hogy Aszmárában, a városban élő négy, külső emberükre várt a csoportok kiszöktetése Eritreából. Ok é-rintkezésbe léptek a trónjára visszakerült Né-gussal, aki megígérte, hogy politikai mened-ekül nyújt a szökevényeknek. ha átjutnak Abessziniába. Az akkori orosz követ, Ti-mosenki generális, ugyancsak kilitásba he-lyezte segítségét az angolok fogságából ki-kerülő zsidóknak.

— A pészach ünnepe, a széder-este, felejt-

hetetlen emlék maradt számunkra. Scheinbaum rabbi tartotta a szédert, utána haj-nalig énekeltek, táncoltak. Egyébként ha-zai pászánk és kóser husunk is volt, így mindenben betarthatuk a rituális előírás-okat. A szabadulás ünnepe számunkra kül-lönös jelentőséggel bírt, hiszen mi is szab-adulás előtt álltunk. És emlékezve az egyip-tomi rabszolgaságból kiszabadult őseinkre, megpróbáltatásainkból erőt, biztatást merítet-tünk. Mi azon a pészachon átéljük, meg-értettük maradványainkat, őseink sóvárgását a szabadság után...

A nehezen várt nap, a kitűzött óra el-érkezett. Közvetlenül az esti létszámenlő-rzés után indultak utnak. Az alagutakban, a kijelölt bajtársak már helyükön feküdtek, várva az indulás jelét. Ekkor egy buta in-cidens megzavarta a terveket és mint később kiderült, hozzájárult a balsikerhez. A figye-léssel megbízott bajtársuk tévedésből vészje-leket adott fel nekik, azt jelezve, hogy őrs-ég jár a kerítés közelében. A riadó alap-talan volt. De mire ez kiderült és a szö-kevények újból benyomultak az alagutak-ba, behozhatatlan idővesztés állt elő és csak késéssel jutottak ki a szabadba.

ANGOL KATONÁKNAK ÖLTÖZVE...

Chájim Klein és én, angol katonai rendőröknek voltunk öltözve — meséli Jis-zraél Ben-Amítáj. — Egyébként mindannyi-an angol katonáknak voltunk álcázva, mert akkor még kijárási tilalom volt érvényben és civilek nem járhattak, nem utazhattak besétítedés után. A késés miatt futva tet-tük meg az utat az országútig és még si-került feltartóztatnunk a tábor felől Ász-márába tartó utolsó és üres autóbusszt. A sofőrrel és a jegykezelővel megbilincsel-tük, az autóbusszt levezettük az utról, várva a baj-társak érkezését. Végre mindannyian be-futottak és elindultunk.

Aszmáránál szerencsésen átestünk két ka-tonai ellenőrzésen. Mi, a két „katonai ren-dőr”, a lépcsőn álltunk és egy hamis utá-parancsot lobogtatva megájtoltuk, hogy az őrség ellenőrzést tartson a kocsi-ban. Si-mán tovább engedtek bennünket. A város ha-tárában elvált tőlünk az a csoport, mely-lyen feladata volt eljutni Mászúába. Huszon-ketten maradtunk, köztük volt Jákob Me-ridon is. Az autóbusszal egy másodrendű mellékútra tértünk le, amely a határ felé vezetett.

Itt történt a baj. Egy szikladarab, amely az út közepén feküdt, felhasította a motor teknő alját. Az olaj kifolyt. Néhány kilo-méter után kénytelenek voltunk elhagyni az autóbusszt és gyalog vágtunk neki az ut-utaknak. Utatlan utakon, a dzsungelen ke-resztül igyekeztünk a határ felé. Hajnal volt, amikor megpillantottuk Eritrea és A-bessziniá közötti határfolyót, amelyen nap-pal komp közlekedett a két part között. Kénytelen-kelletlen várniuk kellett a reg-gelre, a komp indulására.

Ben-Amítáj elmeséli, hogy ott helyben el-audtak. De amikor felébredtek, körül volt-ak vére felmeztelen, fekete bőrű, lándzás-

emberekkel. Az angolok rádióval kereszttel el-juttatott üzenete — éjjel kettőkor fedezték fel a szökést, — „angol katonák dezertálá-sáról”, hamar eljutott a határszéli faluba. A kilitásba helyezett magas jutalom me-gtette a hatását: az egész falu aprajánagy-ja ott tolongott körülöttük, elveve lehetetlen-né téve minden ellenállást, vagy tovább-szökést.

Dr. Jozsef Frankó, csoportunk vezetője. Őrnagyi uniformisban, nagy összeget a-jánlott fel a falu sejkének, ha futni hagy-nak bennünket — emlékezik vissza Ben-Amítáj. — A főnök, hibás angolsgalgal váo-laszolta, körbe mutatva ujjával, az 500 bennszülöttre: „Tul sok tanu volna ehhez”. Láttuk, hogy mindennek vége: szökésünk meghiúsult. Nem sokkal később, miután be-kísérték bennünket a faluba megérkeztek az angol páncélos-autók és visszavitték ben-nünket a táborba. Őcsém a másik csoport-ban volt. Őrültem, hogy legalább ő kisza-badult! — (Bajtársaim csodálkozására nem akartam, hogy az én részlegemben legyen). De elképzelhető a meglepetésem, amikor visszaérkezve a táborba, felemelem egy al-vó bajtárs arcáról a takarót és az őcsé-met pillantom meg. Kiderült, hogy a másik csoportot még előbb fogták el, mint a mi-énket.

ALAGUT FORTE BANDISORE-BAN IS...

Jisraél Ben-Amítáj még elmeséli, hogy büntetésből ő szökevényeket átszállították a Forte Bandisore erődbe. Egy hónapig raboskodtak ott. Később pedig az ászmárái táborokat felszámolták az angolok és a fog-lyokat Kenyába telepítették át.

Forte Bandisoreban is ástunk alagutat. Már csaknem kész volt, amikor visszavitték bennünket Aszmárába. No és persze Kenyában sem tettünk le soha a szökésről. Ismeretes, hogy Jákob Meridornak, ma a Chérut egyik vezetője, — sikerült is me-gszöknie egy földalatti alaguton keresztül a hírhedt „Gil-Gil” táborból. Sokáig eltitkol-tuk szökését azzal, hogy bábú fektettünk helyére, az ágyába és kijátszottuk a létszám-ellenőrzést.

De ha visszatekintek a négyéves szá-műzetésem alatti szökevény és szökési kísér-letekre, a pálmát kétszázötven az 1945-ös akció viszi el mind között. A sok port fel-vert „54-es csoport” szöke. Méreteiben, jelentőségében nagy fontossággal bírt, hiszen ha sikerrel járt volna, az angolok leghe-lyesebb ellenfelét kerülnék szabadlábra és vissza az országba.

Jisraél Ben-Amítáj, befejezve visszaemlé-kezéseit még hozzátette:

Sok pészachot ünnepeltem azóta, vi-dámát s szomorút is. De az 1945-ös ászmá-rái kovászatlan kenyér ünnepe mind között emlékezetes marad számomra. Evtől-évre a Hágadá felolvasása után, három fiannak felelevenitem ezt a pészachot is, amikor az ukjori, sanyargatásban élő zsidók, saját kezükkel vágják ki a föld mélyéből azt az u-tat, amelyen keresztül reményük volt kisza-badulni elnyomók kezei közül...

Mégegyszer megnéztem a kezemben szon-gonatot apróhirdetést, összehasonlítottam a haszámmal. Egyezett minden. Beléptem a kávéházba. Legálábbis azt hittem, hogy ká-véház, de még nem volt az. A padló tele festékfoltokkal és szeméttel, az egyik fal mentén vadonatúj bárpult, rajta egy félig ki-csomagolt, csillogó kávéfőzőgép. A jókora helyiség egyik sarkában ekkor megpillantot-tam egy létra tetején meszelgető férfit, mel-lette egy józian beszélgető kövérkes fiatal-asszonyt. Sután megálltam az ajtóban. — Grüss Gott, jöjjön csak közelebb kedves, a hirdetésre jött, igen? — Ha-ans! — kiáltott az asszonyra egy lefagyózott helyiség í-rányába.

Hansot mindennek elképzeltem volna, csak nem egy bécsi, külvárosi kávéház tulajdo-nosának. Vöröshajú volt, széplős, törékeny, és valahogy finomkodó. Jól megnézett, mi-előtt kérdegetni kezdett, és az első mon-datomból kiéjtette után, enyhén lenéző mosoly-lal kérdezte: — 56-os magyar menekült, ugye?

— Igen.
— Hány éves?
— Huszonegy.
— A szüleinél lakik?
— Nem. Már régen férjnél vagyok.
— Dolgozott már kávéházban?
— Még nem. Egyetemre jártam. Csakho-g itt minden másképp van, megaztán nem is tudok még jól németül. Albréti szobában lakunk és pénz akarok keresni. Meg aztán... a hirdetésben az volt, hogy kezdőt keres-nek, ugye?

— Persze, persze. Ez ugyanis szintén kez-dő kávéház és nem tudunk sokat fizetni a felszolgálóknak — mondta ragyogó mos-sollyal Hans. — Azt viszont biztosan tud-ják, hogy Bécsben nagyon sok a borralvó. Ez általában sokkal több keresetet jelent, mint maga a fizetés. Csakho-g... valamit meg kell mondanom magának, kedves — vált komolyabbra az arca, és közben a fe-le-ségével is váltott egy kétkedő pillantást. — Mint tudja, ez ottakrangi kávéház lesz, lehet, hogy úgynevezett külvárosi alakok is megfordulnak majd, és próbálnak szemle-kenedni magával. Szóval... ne törődjön vele, ilyenkor rögtön szóljon csak nekem. És mégvalami, maga a második kerülésben lakik, igaz? Tudja, hogy az ottakrangi-eknek teljesen más a kiejtésük? Szóval még azt is meg kell nálunk tanulnia, hogy egyáltalán megértse a vendég rendelését...

Eszembe jutott a többhónapos, hiábavaló

»Café Fenstergucker«

(Elbeszélés)

Írta: JAVOR VIOLA

munkakeresés, meg az a szörnyű szobánk, a mégszörnyűbb háziasszonnyal. Fel sem fog-tam teljesen a Hans által említett nehézsé-geket, mindössze azt éreztem, hogy itt ugy-ládszik munkát akarok nekem adni, és még kedvesek is ráadásul. Gyorsan választottam: — Nem baj, nem baj... Kértem, mikor kezdhetek dolgozni? És mennyi a fizetés?

Jó alacsony fizetést mondtak, de a fene se bánta. És azt mondták, hogy jövő hé-ten kezdhetek, váltott mászkában leszek. — Hans az ajtóig kísért, és ott nagyon halkan ennyit mondott: — Szósi, tudja, hogy maga nagyon csinos?

Vegyes érzelmek kavargása közepette bal-galtam a villamosmegálló felé. Otthon Pisi-t csak ennyit kérdezett: — Na?
— Dolgozó nő vagyok — álltam meg peckesen a szoba közepén, majd szokásom szerint lelkesen és jól kiszinezve leadtam a fenti esetet. Arról, hogy „nagyon csinos” vagyok, jobbnak láttam mélyen hallgatni.

Az első héten délelőtös voltam, és az idő vagy kedélyesen, vagy unalmasan telt a bárpult mögött. Kezdetben még tetszettem is magamnak a széles tükörben. Fekete pulló-ver és szoknya, fehér, fodros kis kötény, rö-vidrevágott szőke haj „holdvilág” képm kö-rül. Hamar megtanultam a pressogép keze-lését. Ezután a többtucatnyi italféléség ár-ának megtanulása következett. Délelőtt és kora délután alig akadt vendég, egy-egy ká-vét, konyakos tejet fogyasztottak a környék-beli munkások, tisztviselők. A 30 év körüli Herr Hans és felesége, Frau Anna, továb-bra is kedvesek voltak hozzám. Mindkét mű-szakban bent tartózkodtak a kávéházban.

Hans időnként a pultra könykölt, és u-nalmában csevegett. Londonban kezdett egye-temre járni, de aztán családi okok miatt abbahagyta. Rövid ideig újságíró is volt. Mondtam, hogy ez érdekes, mert én is volt-am újságíró, legalábbis elkezdtem. Az egye-temi tanulás közben gyakornok és belső munkatárs voltam egy képes hetilapnál. — Hans érdeklődéssel kérdezgetett, miközben kényelmesen rákönykölt a bárpultra. Esz-re sem vettük, hogy közben bejött egy-egy vendég, csak mikor már ott állt mellettünk.

Rövid idő után a kolleganómet is megis-mertem, aki a másik műszakban dolgozott. Szintén szőke volt, és szintén huszonegy-hány éves. Azt mondták róla, hogy van egy gyereke, de férje nincs, és ez a tény valami „misztikumot” kölcsönzött neki sze-mében.

Két hét után kellett felváltanom Ingét a délutáni műszakban. Izgatottan léptem be aznap a kávéházba, délután 4-kor. Ejjel 12-ig kellett, hogy tartson a munkaidőm. In-gétől már előzőleg hallottam, hogy az esti munka jóval nehezebb, jóformán tele van a jókora kávéház. Az sem ritkaság, hogy egye-sék felötenek a garatra. Hat órától kezd-ve valóban, szinte csapatostul szállingóztak a bórkabátos, hangoskodó fiatalok, és a hozzájuk tartozó lányok. A lemezjátszó zenegé-pet szünt nélkül bömböltették.

Néhány nap óta még egy attrakcióval bő-vült a kávéház — egy televízió-készülékkel, ami akkoriban még Bécsben sem volt na-gyon elterjedt. A műsor megkezdése előtt, egyre csak érkeztek a vendégek. Herr Han-

sot és Frau Annát mintha kicsérélték vol-na, hajtották, ahogy csak tudtak. Az apró asztalok körül szünet nélkül hallatszottak a kiáltások:

- Freulein, egy konyakot!
- Egy kávét kérek!
- Két pár virsli és rumos tejet, Freu-lein!

A televízió miatt közben csaknem vakső-tét volt a teremben. Éreztem, hogy kiver a verejték a felelemtől: mi lesz, ha egy cso-mó vendég fizetés nélkül meglép, vagy át-éjt? A kasszirozás ugyanis szintén az én fe-ladatomhoz tartozott. A számlák egyenlíté-sénél viszont jócskán csörrentek zsebemben a borralvók. Egy középkorú munkás, aki valószínűleg kocsmából tért be ide, mert erő-sen csillogtak a szemei, vigyorogva rákö-nykölt a bárpultra: — Szabadna tudni, hogy hogy hívják a kisasszonyt?

Nem válaszoltam, de a vendég csak to-vább tolakodott. Hans, aki minden szem-pontból éberem örökösödött az új kávéház jó-hírén, szerencsésen közbelépett, és barátsá-gos dialektusban adta tudtára a pityókás bácsinak: jobban ténne, ha hazamenne és el-

tenné magát holnapra. Engem közben egy mozdulattal hátraküldött a mosdó irányába. Hallottam, hogy a pityókás még hóbörgött vagy öt percig, de végülis elhuzta a csikot.

Ujra nyílt az ajtó, szorongva lestem, ki lesz a késői érkező. Egy hiedeltől vöröslő orr, alatta hatalmas szürke télikabát. Pisti volt. Juj de jó, hogy értem jött. Tényleg volt. Már nemokára éjfélt. Negyedóra múltán ka-ronifogva baktattunk a villamos felé a hó-ban. Meg-megálltam, a borralvót raktam át egyik zseemből a másikba, közben ámul-doztunk, hogy milyen sok.

— Nyáron Olaszba megyünk nászutra — mondta diderege Pisti.

— Hehe... Küldjünk majd Pestre képe-s-lapokat, had pukkadjanak!

Hat hónapig „bírtam” a Café Fenster-guckert. Aztán egy este észrevettem, hogy nem tudok nyelni, és nem megy le a torko-mból a vacsora. A jó idegek kezdtek felmon-dani a szolgálatot. Majdnem ugyanebben az időben történt, hogy a kávéház csődbement. Herr Hans egyszerűen eltűnt, (állítólag In-gével együtt), Frau Anna pedig akárhányszor felkerestem, csak sirt egy sort, és nem tud-ta ideadni az utolsó havi fizetésemet.

Nyáron, mikor életünkben először láttuk a tengert, és az olaszországi strand finom homokján napoztunk, Pisti egyszer csak ezt mondta: — Egyvalamire azért mégiscsak kíváncsi lennék. Ugye, hogy ez a Herr Hans, — hitsorsos volt?...
A születe ban az...
A m...
abb...
ez...
nyit...
sőbb...
gyan...
évez...
v'há...
posa...
ze v...
A...
hasz...
böző...
kus...
levi...
ben...

Art Gallery »BRUNO«
T. A., Erlanger 7.
(Táchána Merkázit, az Atara kávéház mellett)
Telefon: 39629

Eredeti képek ★ Művészi rámozás
Kiván t. veivóinek
הג שמה

BÉLA SZÖRMESZALON
Tel-Aviv, Ben-Jehuda 22., Tel. 58856.

A LEGUJABB MODELLEKEL TERTEM
VISSZA AZ USA-BOL.
Kivánok t. veivóimnek, rokonaimnak és barátainak
הג שמה

Az UJ KELET-nek
és OLVASÓINAK
kellemes ünnepeket kíván

»GÁD« LTD.,
lapterjesztő ügynökség,
TEL-AVIV, Gslenov utca 13.

Telefon: 823701 — 820129

Az izráeli rabbi-kar – háttal a jövőnek?

Egy nagyjelentőségű határozat, amely azt bizonyítja, hogy elkerülhető a szakadás a vallásos és nem-vallásos táborok között – Gijur-kérdés a történelem sodrában – A zsidóság lényege nem a fajiság, hanem a szellemi-etikai tartalom – Miért nem vitatták a gijur-ügyet 20–30 évvel ezelőtt – Niszim főrabbi személye előtérbe került

Írta: SCHÖN DEZSÓ

olék problémáját. Lehatoltak a probléma gyökeréig és új horizontokat tártak fel.

Igy kiderült, hogy a prozeliták befogadása (gijur) kérdésében a zsidóság álláspontja változatos. Ahány kor — annyi álláspont. Alig van még egy kérdés, amelyben annyi kontroverzális vélemény hangzott volna el, mint ebben az esetben. Az egyik oldalon a térítés fennkölt eszme és szent parancs, míg a másik oldalon egy talmud-bölcs szélsőséges álláspontja, mely szerint „kísím gérim Pjiszráél k'szapáchát”, olyan nyűg a zsidóság számára a prozelita, mint a fekély. Ha kissé utána nézünk a dolognak, nyomban rájövünk, hogy ez a vélemény Hadrián császár idején hangzott el, amikor halálbüntetéssel sújtották a zsidó vallás gyakorlását. A hatóságoknak besugókra volt szükségük, viszont a zsidóság nem szolgáltattott ilyeneket. Ezért provokátorok látszatra felvették a zsidó vallást. A tapasztalatok tartózkodásra és gyanakvásra készítettek a zsidóságot. Ennek a csalódásnak ad hangot a talmud-bölcs, amikor a prozelitákat fékelyhez hasonlítja. De nyomban azután, ahogy változtak a körülmények, a Talmud rehabilitálta őket. Az áttérést ismét magas piedesztálra emelik és hangsúlyozzák, hogy számos kiváló zsidó tudós, mint például Rabbi Meír, Rabbi Akiba, Semájá és Ávtájljon — valamennyien prozeliták ivadékaik voltak. Ezer évvel később még Rámbám is elmondja (Misne Torá című főművéhez írt előszavában), hogy Rabbi Akiba édesapja, Jozsef, prozelita volt.

A keresztény Európában (még a 18-ik században is) máglyahalálra ítélték azt a férfit, vagy nőt, aki zsidó vallásra tért. Így például okáért 1716-ban Dubno városában kivégeztek két keresztény nőt, aki zsidó hitre tért. 1738-ban Oroszországban nyilvánosan elégették a máglyán Alexander Woznyicin tengerésztisztet, mert áttért és Báruk Lebovics zsidót, mert segédkezett neki az áttérésben. Zsidó költők megénekelték a zsidó hitre tért Valentin Potocki lengyel grófit, akit 1746-ban Vilnában égettek el. Abban az időben a térítés a zsidóság létét veszélyeztette, érthető tehát, hogy rabbik és bölcsek megtiltották a zsidóknak, hogy ilyen szertartásban résztvegyenek. Morvaországban, ahol a zsidók bizonyos hitközségi autonómiával rendelkeztek, a hitközségek a maguk részéről súlyos büntetést helyeztek kilátásba annak a zsidónak, aki a prozelitának menedéket nyújt.

AMIKOR A „MESUMED” VOLT A PROBLÉMA

Az emancipáció után módunk lett volna terjeszteni a zsidó hitet, (melleleg: a vészorszak idején nem egyszer sóhajtottunk, Istenem, ha most 30 millió zsidó volna Európában...) de a probléma épp ellenkező előjellel jelentkezett: napról-napra nőtt azok száma, akik háttal fordították a zsidóságnak. Miről prédikáltak Magyarországon sűrű időközökben a (főleg neológ) rabbik? A vallásvesztés, helyesebben a valláskereskedelmről, amely — számtalanszor olvastuk — „megszegyenít mind a két hitre és mind a két vallásközösségre, arra is, amelyet elhagynak, de arra is, amelynek credoját ilyen lélekkel hangoztatják”.

Mi szerepelt a rabbihivatások jegyzőkönyveiben a vallásvesztésével kapcsolatban? Gazdasági érdekek, társadalmi előny, előléptetés ígérete és a hitközség „üzenet a kiterőnek” című cikkében a következőket: „Egy bizonyos, ha elmaradtok tőlünk, meggyászolunk titeket, de azután felkelünk a gyászpadról — amelyen nem is titeket gyászolunk meg, csak magunkat miattatok — és meggyünk tovább „merre erőnk és inaink vihetnek”, merre Istenünk mutatja és népiünk látja a Célt”.

Itt, ennél a problémánál is lemérhetjük, milyen mélyreható és döntő változást idézett elő életünkben a zsidó államalapítás ténye. Akkor a „mesimed” volt a probléma — ma a „ger”. Akkor a hitehagyó — ma az újszidó, a jövővény. Akkor a gazdanép körében elkallódott zsidót sirattuk, ma idegen népek fiait és lányait jönnék hozzánk, hogy zsidó házasítsanak, héber iskolában nevelkedő gyermekük, egyáltalán, a zsidó környezet és a zsidó légrétegen — és annak segítségével beolvadjanak a zsidóságba.

A március 24-iki határozat után erre kell gondolnunk minden rabbinak, aki Bécsben, Marseille-ben, vagy a Szochnut bármelyik más tranzit-táborában gijur-ügyet tárgyal. A kalkuláció egyszerű: Ha a vegyesházasságban élő család nem állítja — függetlenül attól, hogy a világ melyik részén telepednek le — biztos, hogy a zsidó partner is elveszett népiünk számára. Viszont ha állítják, a nem-zsidó partner is hozzáink csatlakozik és igazán csak raj-

tunk mulik, hogy a gyerekekből Rabbi Meír és Rabbi Akiba-szerű bölcsek, népiünk világitó fáklyái váljanak.

A ZSIDÓSÁG ES A FAJKÉRDÉS

A mostani vita előtérbe hozta a vérségi és faji kérdést. (Hiába, a nürnbergi törvények óta viszolygunk ettől a szótól...) Érezzük és tudjuk, hogy zsidóságnak nemzedékek hosszú során keresztül jutott a lelkünkbe. Ebben születünk és ebben nevelkedünk. Ezer apró hagyomány, szokása, imádsága kapta meg gyermek-képzletünket. Egy-egy szóra, névre, mozdulatra lelkünk melyei remegtek meg és ösök harcaira, mártírságára érezzük viszsza. Ha a Smá Jiszráél-t halljuk, Mose Rábén hirtetésére, Rabbi Akiba halálimádságára, apánk sóhajára ismerünk. Ez mind igaz. De nem kevésbé igaz, hogy a zsidóság már kezdetől fogva nem volt tiszta faj, hanem különböző népek és törzsek konglomerátuma és a nagy Igazság, az egyistenhit kovácsolta össze őket és ennek révén váltak Ábrahám Házává.

Nemcsak a Talmudban, a Midrásokban és a legendákban találkozunk Ábrahám Ávinu misziszios tevékenységével kapcsolatos leírásokkal. A racionalista Rámbám is ezt az elvet vallja. Pontosabban leírja, hogyan ismerte fel Ábrahám, hogy az Örökkévaló uralja a világmindenséget, milyen formában hangoztatta új meggyőződését. Vitakozott Ur-Kászdím lakosaival, meg cáfolta állításait... Felforgató tevékenységéért perbe fogták, a halálbüntetés fenyegette, de csoda folytán sikerült elmenekülnie. Utókében fennhirdette új meggyőződését és minden oldalról csatlakoztak hozzá a hívek, a követők. Így vonultak városról-városra, országról-országra, míg elértek Kanaánba... Itt is sokan fordultak hozzá, vitakoztak vele, kérdezték, faggatták és ő mindenkinek felfogása szerint megmagyarázta a lényeget és nagy türelemmel rávezette az embereket az igaz utra. Ezek, tisztekr csatlakoztak hozzá, ők képezték Ábrahám Házá, Elplántálta szíviükben a nagy döntést és lefektette azt írásban, majd átadta azt Jicchák fiának és az továbbadták Jákóvnak. Ugy Ábrahám ösátya, mint Jicchák és Jákóv oktatták és lelkiileg buzdították azokat, akik hozzájuk csatlakoztak... A mozgalom jelentősen megnőtt Jákóv fiaival, valamint azokkal, akik hozzájuk csatlakoztak, s létejtött a világon egy nemzet, amely ismeri az Örökkévaló Istent...

Eddig a Rámbám. Ezt az alapvető tételt igazolja az új antropológiai tudomány is.

HOGYAN JÖTT LETRE A ZSIDÓ NÉP HÁROM FÓTIPUSA?

„A zsidók — írja dr. Arthur Ruppin — „A zsidók harca fennmaradásukért” című művében — főleg az alpin törzs szír-kisázsiai ágának, valamint a mediterrán törzs keleti ágának a keverése. Ez a keveredés még az ősidőben jött létre Erec Jiszráelben.”

„Ez a törzsi összetétel kiindulópontul szolgál a zsidók további faji fejlődésének Erec Jiszráelben. Az idők folyamán a zsidók befogadtak kelet felől, mediterrán fajelemeket a filiszteusok és az edomiták közül s ezek elkeveredtek közéjük; a másik oldalon viszont a babiloniaiakkal, a perzsákkal és az arameusokkal (szirekkel) való érintkezés révén — minthogy ezek szintén az alpin törzshöz tartoztak — további vér hatolt be közéjük ebből a törzsből.”

„Ugy látszik, hogy abban a 200 évben, amely Kórestől Macedoniat Nagy Sándorig tart (az előbbi szabadította ki a zsidókat a babiloni fogságból, míg a második elfoglalta Perzsiát), a zsidók nagymértékben keveredtek össze a perzsákkal, akik abban az időben mind politikai, mind kulturális szempontból az egész Közel-Keletet uralták. Kiderült, hogy nagy befolyásuk volt a zsidók faji összetételére, tekintve, hogy a zsidók elenyésző kisebbséget képeztek közöttük. Valóban, mind a mai napig azon zsidók száma, akik feltűnő módon hasonlítanak a perzsákhöz.”

„A galutban ismét változás állott be a zsidók faji összetételében. Észak-Afrikában és Dél-Európában mediterrán vér hatolt be a zsidóságba. A Kelet-Európába érkező errec-jiszráeli zsidók pedig befogadtak kisázsiai alpin népelelemeket, továbbá kazár, tatár és szláv vért. Nyugat és Közép-Európában is hosszú nemzedékeken át jelentős mértékben szivódott fel a zsidóságban az idegen vér, az északkeurópai fajhoz tartozó népek közül is, főleg az emancipáció után.”

„Jemenben arab törzsek keveredtek el a zsidók közé, ezek a törzsek a keresztény időszámítás szerinti harmadik században tértek át a zsidó hitre. Kaukázusban ottani törzsek keveredtek el a zsidók közé, szintén áttérés

tartozik a „bécsi áttérések” és a „mámzerek” problémája Jicchák Niszim főrabbi személye került előtérbe. A kérdés ugyanis kézenfekvő: mindkét esetben „áskénáz” úgyszólván volt szó, a szóbanforgó egykori keresztény lengyel jó ötven évvel ezelőtt a varsói rabbinátus előtt tért át. Nyilvánvaló, áskénáz rabbik jobban tudják, milyen mértékben volt megbízható az akkori varsói rabbinátus. A „bécsi áttérések” szereplői, a vasfüggöny mögül érkező új olék, szintén kivétel nélkül áskénáz származású zsidók. Miért került tehát Niszim főrabbi előtérbe?

A dolgok megértéséhez tudnunk kell, hogy a történelmi fejlődés eredményeképpen Izráel népe vallási szempontból két árnaylatra oszlott, áskénázokra és szefárdokra. Képviseleti szempontból ez meg is felel a tényleges számaránynak, tekintve, hogy Izráel lakosságának mintegy fele áskénáz származású, míg a másik fele mediterrán országból származó szefárd zsidó, valamint muzulmán országokból és Jemenből származó ugynevezett keleti zsidó. (Melleleg: a hadseregnek egységes rabbinátusa van, viszont a hadsereg csak az állammal együtt született meg és így nem bolygatta meg az áskénázok és szefárdok közötti egyensúlyt) Ebből a szempontból az sem számít, hogy világvizonylatban más az arány: az egész világon élő 15 millió zsidó közül 85 százaléka áskénáz, míg 15 százalék szefárd származású.

MIERT NEM VITATKOZTAK 20–30 ÉVVEL EZELETT

Nem véletlen, hogy a vita során felmerült az egyszerű kérdés: miért került előtérbe pont most a gijur-vita? A harmincas években, a németországi állja idején nagyszámúban érkeztek vegyesházások, senki sem kutatta, van-e köztük „árja” nagymama? Senki sem kérdezte tőlük, vajon áttértek-e és ha igen, orthodox vagy reform szertartás szerint? Abban az időben a „ki a zsidó?” kérdésre Hitler adta meg a választ.

Senki sem tudja, hány vegyesházasságban élő család jött azzal az álljával. Csak annyit tudunk, hogy a harmincas évek elején a német zsidóságnak mintegy harmada élt vegyesházasságban. A kérdés akkor nyilván a rabbinak sem okozott fejtájtást. Az idő ezt a magatartást igazolta. A német állja tökéletesen felszívódott, a szábre gyermekek, unokák és dédunokák a jisu igen értékes, szerves részét képezik. Zsidóságukhoz való ragaszkodásuk újabb tanujelét adták, amikor a háború végén is itmaradtak és a későbbi „gazdasági csoda” — sem csábította őket Németországba.

Ez a jelenség 1948-1950 között újból megismétlődött. Jött a tömegállja és köztük rengeteg vegyesházasságban élő család, különböző európai országokból. Sok esetben a vészorszak idején kötötték házasságot, az sem volt ritka, hogy az „árja” partner — élete kockázatára árán — mentette meg a zsidó partnert. Akkor sem kutattak, vizsgáltak. Aki zsidónak vallotta magát, azt zsidónak írták be. Senkitől sem követelték meg, hogy zsidó mivoltát igazolja.

Most pedig...most 54 prozelita miatt világraszóló botrány tört ki! Csak azért, mert az eljárás — noha a Halacha szerint történt — nem tettett a Neturé Kártáéhoz és a lubavicsi rebéhez közelálló köröknek. Azt a sok száz családot, amely gijur nélkül érkezett, szó nélkül átesett a gijur-szertartáson, ki akarjuk közsíteni. Furcsa ez a máchlojke, ez a felháborodás. Gondolkodóba ejti az embert.

NISZIM FÓRABBI ELŐTÉRBE KERÜLT

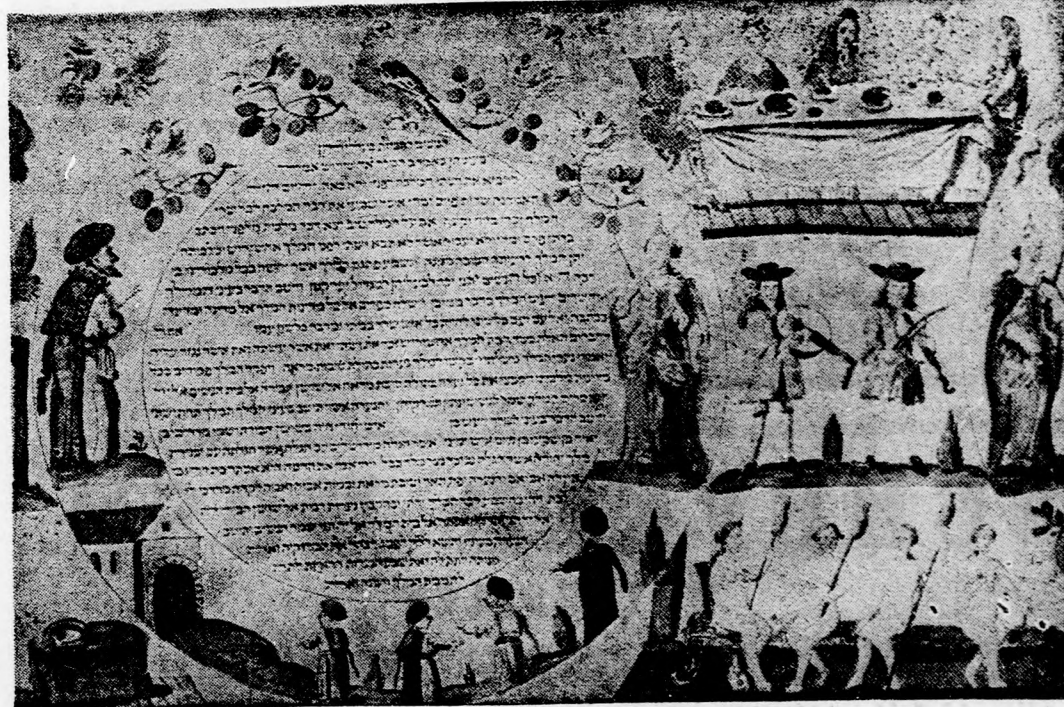
Nem véletlen, hogy az égető ügyek intézésével kapcsolatban (ebbe a kategóriába

AKT NEM ÉRDEKEL A NETURÉ KARTÁ ES A LUBOVICSI REBE VÉLEMÉNYE...

Niszim főrabbi személye több szempontból is alkalmas a vallásos és a nem-vallásos táborok közötti ellentétek elsimítására, a békés koegzisztenciához vezető ut egyengetésére. Niszim főrabbi saját táborában abszolút tekintély, „Rison l'Cion”, akinek döntése fellebbezhetetlen. Ezzel szemben az áskénáz rabbi-kar apró kis „pápaságokra” oszlott, mindegyik hadilábon áll a másikkal, mindegyik fél attól vajon, ezért, vagy amazért a lépésért nem fogja-e a másik tábor megbélyegezni? Saját rabbi-testület van a Poalé Mizráchinak, a Poalé Águdát Jiszráelnek, az Agudának, a Neturé Kártának, S van Lubovics és Szatmár. Ilyen körülmények között csoda-e, hogy a rabbi-kar 23 év alatt azt sem tudta eldönteni, kelle-e szabad-e a Függelenségi Napon Hálé-imát mondani és dicserni az Örökkévalót azokért a csodákért, amelyeket velünk szemben tanusított. Ez a Hálé-mondás jellemző egyébként az egész kérdés-komplexumra, amelyet az állam és a vallás viszonya címen tartunk nyilván. A rabbi egy része úgy véli, hogy nem történt isteni csoda és ezért nem mond Hálé-imát. Egy másik része úgy véli, hogy igenis történt csoda, és elmondja az imát az áldásokkal együtt, az Isten-Név említésével. („B'Sém umálichut”) A harmadik kategória — és ez a többség — elmondja ugyan a Hálé-imát, de az áldások nélkül...

Niszim főrabbi tárgyilagosan, a halachikus álláspont és a nemzeti érdekek figyelembevételével nyulhat a kérdéshez. Ot nem érdekli, mit fog szólni a Neturé Kártá rabbi-tanácsa, vagy hogyan fog vélekedni döntéséről a Brooklynból élő lubovicsi rebe. A szefárd rabbi-kar, amely Izráel népének 50 százalékát képviseli, föltétlenül bizalommal van iránta. Ez vonatkozik a külföldi szefárd zsidókra is, akik Niszim főrabbinban látják a legmagasabb vallási autoritást. Miközben a kormány kétségbeesett erőfeszítéseket tesz a népi egység megőrzésére, döntő szerep jut Niszim főrabbinak és az őt támogató szefárd rabbi-karnak. Más kérdés azonban, hogyan fog erre az áskénáz rabbi-kar reagálni.

De erről — legközelebb.

Egy XIII-ik századbeli Hagadá díszes lapja

PÉSZACH ELŐTT a kétezeréves Tibériáson

Írta: GALILI G. ERVIN

Pár nappal pészach előtt, a fürdőszéken végén, de az idegenforgalom csúcspontján két egymást követő napon látogattunk el Tibériásra.

Itt a Kineret-parti városban adnak egymásnak találgatásokat a reumában, isisában, izületi gyulladásban, háterinc-sorvadásban, — sőt még meddőségben szenvedők is, úgy a testi, mint a lelki betegségekre írt keresők. A csodátévő Rabbi Méir, a vértanu Rabbi Akiva, Rabbi Mose Ben Májmon (Rambam), Rabbi Jochánán Ben Zákaj, valamint a Mísnaiban is szereplő öt tanítványának sírjai találhatók a városban.

A hegedű-alaku tó partján elterülő város valóságos újjászületést jelent az ott pihenőknek. A modern kor minden követelményével felszerelt szállodák mellett, a szó-

sem utána nem tudott és nem mert megtenni. Háborút hirdetett a katolikus egyház feje, IV. Pál pápa ellen. Lefoglaltatta IX. Károly francia király hajórakományát Alexandria kikötőjében, a neki járó 150 ezer arany dukátos tartozás fejében. Felvette a harcot a velencei szenátussal, küzdelmet indított a magyar származású Mária királynő ellen. Végül pedig II. Szoliman török szultántól megkapta az önálló Tibériás államát is. Ennek az eseménynek negyyszáz éves jubileumi ünnepe, öt évvel ezelőtt voltunk az ősi falak között. Don Jozsef Hánási, Naxos hercege és Cyprus királyának szelleme kísért a bazaltkőből épült ősi falak között...

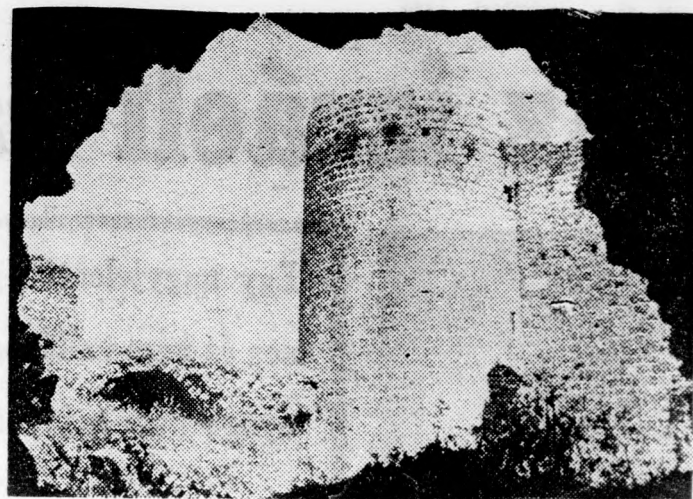
A következő „atrakció”, ahol járunk, — sem kis jelentőségű. „Chámé Tveria” a ne-

lagának emelkedését a második században, a Szinhedrion Ciporiból való ideköltözésével érte el. A jeruzsálemi Talmudot is itt fejezték be a 400 körüli években. A hatalmas mű befejezése után még nemzedékek számára teszi szellemi központtá Tibériást. 614-ben, a város zsidó segítséggel perza uralom alá került. Negyyszáz évvel később az 1099-es keresztény hadjárat ismét a Gálil központjává teszi, hogy utána az 1187. évi keresztény-muzulmán háborúban lerombolják.

Az újjáépítés most már lassú tempóban halad. Szulejmán szultán 1560-ban odaajándékozta Don Jozsef Hánásznak, a naxoszi hercegnek, aki ott önálló zsidó központot létesít.

A 18. században a beduin Tahal el-Amar sejk meghívta a gálili zsidókat, telepedjenek le a városban. A felhívásnak előbb néhány szefárd, később pedig már áskenázi család is eleget tett. Az 1887-es nagy földrengés ismét lerombolta a várost, ellenben Tahal el-Amar védőfalát, melyet Herodes falainak alapjaira épített, épen maradt.

Függetlenségi háborúk idején Tibériás volt az első város, amely felszabadult — 1948. május 6-án. A város legújabb panorámáját, a Kine-

A tibériasi erődítmény romjai

ret és a tenger felszine fölül kapaszkodó dombról, az ugynevezett Kirját Smuelban láthatjuk. A lord Herbert Sámuelról, a mandátárius Palesztina első (zsidó) kormányzó-járól elnevezett kertváros európai fürdőnegyedet varázsol elénk. A festő ecsetje sem örökítheti meg szébben a nap sugarainak a Kineretről való visszaverődését.

Az államalaptást követő aliják azután újabb „shunákat” születtek Kirját Smuel felett. Ezek a sikun-negyedek, a Gimel, Dallet, „Plusz Matájim”, ott trónolnak a két-

ezer éves város felett. Innen, a sikunok ablakaiból, szépen lehet látni Cfiatot, Názaretet, Afulát, az Emekeket, a Jordánt és a csodálatos Kineretet. Seta-propellerjeivel, halász-csónakjaival és az estként kivilágított „Lidójával”.

Azzal a reménnyel bucsuzunk a sokrétű várostól, hogy eljön az az idő, amikor Tibériás csodálatos gyógyforrásával Izráel mostani határain túl is, az egész Közékelet Póstyénje lesz...

A második századból való tibériasi kő-menóra

rakozóhelyek egész sora várja az országnak télen is nyaralni, vagy gyógyfürdőzni akaró polgárait. Hozzájuk csatlakoznak a különböző kontinensekről érkező betegek is, akik a híres kénfürdőkben keresnek gyógyulást.

Ide, az izráeli Póstyénbe érkeznek a különböző betegségekben szenvedők tömegei. A közel kétezeréves vándorlás alatt, sokféle betegség ragadt ránk a világ országotjain. Az egy nemzedékek ezelőtti földi pokolból, majdnem mindnyájan betegségekkel térünk vissza. Ki lelki, ki testi betegséggel. Sokan mindkettővel. S ebben a sokrétű városban mindkét nembeli beteg, mindkét betegségre talál gyógyírt.

Mindezt betetőzi az épülőfélben lévő művésznegyed a Donna Grazia uton. Az ősi fal mellett, ahol Don Jozsef Nászi, a naxoszi herceg 411 évvel ezelőtt a rövidéletű Tibériás államát felállította, épül a képzőművészet Kineret-parti hajléka. Egy általános kiállítási csarnok, valamint egy néhány magángaléria.

Ezen a helyen, az akkori napokból megmaradt falak között járt a Zsidó Nagyr, Don Jozsef Hánási, a naxoszi herceg, aki marannusnak született, majd fellázadt a kereszt ellen abban az időben, amikor a katolikus Európában, a spanyol inkvizíció testvérei tizezreit küldte máglyára.

Az ősei vallására visszatért marannus olyat cselekedett, melyet zsidó sem előtte,

ve. Kétezer méter mélységből tör fel a föld alatt 60 fokot elérő, ként és különböző gázokat tartalmazó gyógyvíz. Ennek a gyógyereje vonzza ide az évente növekvő tömegeket. Az idei szezon jóval meghaladta az előző évet.

Tíz százalékkal több volt a látogató, mint a múlt évben — mondták. Eliezer Jákob igazgató és helyettese, Jicchák Schaechter adminisztratív igazgató. — A múlt év napi átlaga kétezer vendég volt. A fürdő gyógyereje, de a szolgáltatások is, nemzetközi hírnevet szereztek nekünk. Ez megmutatkozik abban is, hogy a vendégek 12-15 százalékát külföldi.

Egy nagy csoport Skandináviából érkezettekkel mi is találkoztunk a fürdő fogadócsarnokában.

A fürdő igazgatósága a legbizsükbő a „Filona” nevű iszapra. Állításuk szerint ez nem sár és nem a köztudatban ismert iszap. „Ez a maga nemében egyedülálló anyag, ami csak nálunk van, — mondja a prospektus is.

A „valamikori” régi épület mellett, az új szárnyban, modernül felszerelt fürdő található. Orvosi felügyelet mellett szakemberek és masszörök irányításával a legkülönbözőbb kezeléseket nyújtják itt a betegeknek.

Az évente újra visszatérő „törzsvendégek” mellett a hadügyminisztérium rokkantjai, valamint a német kárterítések számlájára jönnek el ide az üdülők.

A sokrétű város, mely különböző korokban, különböző hódítóknak és zsidó szellemi örökségnek volt a székelye, a fürdőnek csinált reklámon kívül, maga mesél magáról. Mesél az utról, melyet az elmúlt kétezer év alatt megtett.

Az évente újra idősámitás 18. évében Herodes Antipas helytartó — a Genézarettó (Kineret) nyugati partján, 208 méterrel a tenger színe alatt — építette s a római császáról, Tibériusról nevezte el Tibériásnak.

A Herodes által épített várfal alapja mind a mai napig szilárdan áll. A 66-70. évi Róma elleni felkelés, majd a 10. római légio judeai hadjárata idején, már fontos hadászati pontja Felső Galileának.

Josephus Flavius „Zsidó háború” című könyvében több helyen találunk utalást a város stratégiai fontosságára. Jeruzsálem el-este után, Izráel legfontosabb városa. csil-

KÉT ASSZONY

(NOVELLA)

Írta: BARZILAY ISTVAN

életébe... Megmaradt szemükben az önfeláldozó anya mintaképének. Elég önfegyelem volt benne mindig ahhoz, hogy ne bocsátkozzon felelőtlen kalandokba. A gyermek sosem látta idegen férfivel bizalmas közelségben, külföldi utjain, amelyekkel nem takarékoskodott, s mindig egyedül utazgatott, elintézte az ügyeit, néha hónapokkal előtte levelezés útján bonyolított randevukat régi hódolókkal...

Mialatt csevegett, figyelte a másik nőt, aki olykor hangosan felnevetett, ha bemondásiat érdekesnek találta. Általában nemigen törődött más emberekkel, de mégis szerette, ha nyíltságviszesség viszonyozták. De ez az asszony most a vonatot nézte, amely elhagyta a tópartot. Ezzel is utazhattunk volna Montreuxbe — jegyezte meg. — Mindegy, egy vállalat, Lausanneban átszállhatunk vonatra, ha akar, ugyanezzel a jeggyel...

— S itt nincs kaland? — kérdezte hirtelen, szinte mohó érdeklődéssel.

Szerelmre vágyik bizonyára. Figyelmesen nézte. Igen kellemes külsejű, nála legalább öt évvel fiatalabb, nem lehet több negyvenévesnél, sötét árnyalatúak a ruhái, talán gyászol, a gyász év második felében? — Idevárok valakit Párizsból — adja meg készségesen a választ. De csak a hét végére...

Mióta él ilyen eredeti módon, — kérdi s most már sokallja, miért nem beszél a másik is önmagáról? Azért mégis elmondja, hogy tizenöt évvel ezelőtt vált el férjétől, s azóta nincs vele kapcsolata...

Az asszony figyelmesen nézi, tekintete át akar hatolni rajta, kényelmetlen egy ilyen hosszú, kegyetlenül fürkésző, szemérmetlenül agresszív tekintet.

— S a férje nem akart közeledni a gyerekeihez? Ez is lehetséges? — A szavak lejtése szinte állító volt, nem kérdő.

Nem mondhatom, de sem a gyermekek, sem az ő számára nem volt ennek semmi értelme, a kapcsolatnak meg kellett szakadnia, tartásdíjat nem kértem tőle... Váratlanul elhallgattak mindketten. A hajtó kikötőt, néhányan szálltak fel rá, mint vidéki vicinális vonatra, csomagokkal, hogy aztán leszálljanak néhány kilométerrel odébb. A Mont Blanc fehér kalapja mintha oda-köszöntött volna a halvány felhők mögül és aztán újra beburkolozott velük.

Fél évvel ezelőtt eltemettem a férjemet — szólalt meg aztán a fiatalabb, — öt gyászolom. Már nem voltam gyereklány mikor megismertük egymást, lány maradtam, azaz férjezetlen harminckét évig, mert

jó külsőmön kívül semmim nem volt, csak az igényeim... Doigozó nő vagyok, jögvégzett, nehezen küzdöttem fel magam bizonyos külső és belső kultúránál... S akkor ismertem meg őt. Előbb gyanakodva és bizalmatlanul kerülgettük egymást, van egy intellektuális magasság, amelyben az ember kétségbeesetten igyekszik ellenőrizni a testi vonalmat, mert a nem egymáshoz illés családását akarja megtakarítani magának.

— Csak később tudtam meg, hogy nem én voltam az igazán gyanakvó és óvatos, hanem ő, mert keserű tapasztalatokon tanult. Fiatal diák volt, beleszeretett egy gazdag örökösöbe, aki férjül vette. Vonzotta a jó környezetet, a gazdag élet, önmaga szemére vetette, hogy voltaképpen érdeklődés-ságot kötött, ami lassan-lassan kihűlt az érdeklődés közonyében. Az asszony kegyetlenül rossz volt és miután gyorsan megszületett két gyermek, elnyomta, letaposta, önzéretben sértette... Magában utazott külföldre, mert pénze volt bőven, s szállodai kalandokban élte ki magát... Míg aztán egyszer elviselhetetlenné vált az együttléti és következett a válás...

A gyermekeket tudatosan elidegenfette apjuktól, s amikor közeledni akart hozzájuk, elrejtette őket... Küldöztette egyik nagyszülőitől a másikig, nehogy szegény, felkapaszkodott apjukkal tarthassák a kapcsolatot és a gazdag környezetben élő gyermekek könnyen befolyásolhatók. Így aztán keserű szívvel kivándorolt. Akkor akadunk egymásra, amikor a válás mélypontra jutott és én boldogan gyógyítottam lelki nyomorúságában. Gyermek is szerettem volna szülni neki, de sajnos a természetként akarta... s így aztán magunknak élünk, szerelem volt, együttlétünk célja és tartalma, szerelem a legmagasabb fokon, amit csak a pompás testi és szellemi összeállítás tud nyújtani.

Nedves szemekkel nézte a másikat... a felicomázott, a gyűrűkkel gazdagon megpakolt ujjával és élénkzőkőre festett hajával. Nem megvetést érzett iránta, hanem főként, mélyreható féltékenységet, a kiválasztottak szenvedésével lezött le a mélyégybe, amelyben a másik lakozott és még egy mondatot fűzött történetéhez.

Szerelm volt a kezdet és a vég, hoztam jött pihenni egy fárasztó munkanap után, mert a vad testi találkozás paroxizmusa hozott számára kiegyensúlyozott nyugalmat és... utána elaludt, álmában érte a halál...

A hajtó kikötött, még messze voltak Lausanne-tól. A másik asszony pillantása gyöngyölet sugárzott, gyilkoló düht, emésztő féltékenységet. Gyorsan kapkodta össze táskáját, sálját, amellyel haját véde a szélről és elisiet a kikötő felé. Azt sem mondta, hogy Isten vele.

Pészach a moszkvai nagytemplomban. A felvételt a múlt évben a TASS szovjet hivatalos hírgyűjtemény terjesztette világszerte.

KORA REGGEL
házhöz kapja

az UJ KELET

ha előfizet megbízottunknál,

HRSZKEU

Beér-Séván

Sikun Dálet 294/11

SCHEFFER MOSE

BUTORUZLET

Tel-Aviv, Ben Jehuda 74. Telefon: 226387

Allandó bútorkiállítás: T.-A., Ben Jehuda 182. Tel. 238044

KEDVES VEVŐIMNEK, ROKONAIMNAK ÉS BARÁTAIMNAK KELLEMES PÉSZACHI UNNEPEKET KIVÁNNOK.

Josselmann, a német zsidók parancsnoka

Írta: ARAD GIDEON

Az antiszemita irodalomnak hosszú évszázadokra visszamenő hagyományai vannak Németországban. Nem a Stürmerrel, sem a Cion Bölcsei jegyzőkönyvének új náci kiadásával kezdődött a zsidók elleni irodalmi üszítés. Alig találta fel Gutenberg a könyvnyomtatást, honfitársai máris felhasználták az új találmányt zsidó-ellenes üszítés terjesztésére.

A jeruzsálemi Izrael Múzeumban most állítják ki a híres dr. Feuchtwanger gyűjteményét (a genfi Rappaport házaspár ajánlata). Ebben a korai antiszemita irodalomnak egyik érdekes példája szerepel, amelyet 1531-ben nyomtat Lipcsében. Nemcsak a könyv szerzője érdekes, hanem az is, hogyan győzte le őt „a német zsidók parancsnoka” és hogyan fizette ki Augsburg városából.

Antonius Margaritha, a mellékelt ábratanusága szerint, a lipcsei egyetem heber lektora, nem véletlenül ismerte annyira a zsidó vallási tanokat és előírásokat, hogy azokról terjedelmes könyvet írhatott „a zsidó vallás elleni szép és indokolt argumentumokkal”, amint ezt a könyv címlapján hirdeti. Az egyetemi lektor ugyanis maga is zsidónak született, a neves Jakob Margaliot rabbi fiaként és a szülői házban, kisgyerek korától szivta magába a tant. Ez azonban nyilván nem akadályozta abban, hogy átjárjon a katolikus vallásra.

Más hitegyetemen hasonlóan, ő is kötelességként tartotta, hogy a volt hitorsosai elleni üszítésre használja fel tudását. Alighanem ennek köszönhető, hogy a lipcsei egyetem pendes lektorává nevezte ki, szép állammal. „A teljes zsidó hit” volt életének nagy műve — de erre ráfizetett, mert nem számított Josef von Rosshheimre, akit a császár „a német nemzet összes zsidó parancsnokának” nevezett. Reb Gerschom Josselmann fia a hatóságokhoz intézett kéréseiben néha így nevezte magát: „A zsidók uralkodója Németföldön”. Ha ez nem is volt hivatalos címe, kétségelmentül ő volt korának egyik legnagyobb és legérdekesebb „stadlanja”, aki kiérdemelte a „zsidók védelmezője” elnevezést.

POGROMMAL KEZDŐDÖTT

Josef von Rosshheim, ahogy később nevez-

te magát, 1478-ban az elzászi Mittelbergheimben született és első gyermekkori emléke egy pogrom volt, amelyben három nagybátyját legyilkolták, míg ő szüleiével elmenekült. Később Rosshheimben telepedett le és ennek a városnak a nevét vette fel. Ebben az időben napirenden volt a zsidók kiűzése a német városokból, amelyeket az akkoriban gyorsan terjedő luteránus hitre áttérő főnemsek uraltak. Luther pedig, mint tudjuk, kora legvadabb antiszemita közé tartozott és zsidóüldözésre uszította a fejedelmeket, akik abban a reményben csatlakoztak hozzá, hogy megkaparintják a katolikus egyház óriási javainak egy részét. — Így tehát a zsidók erősen rá voltak utalva a katolikus császár védelmére, aki harcban állt a protestánsokkal és mögöttük álló fejedelmekkel. Josselmann pedig már jelen volt V. Károly császár koronázásán, hogy megkapja tőle a zsidók védőiratát (Kaiserliches Patent).

Josselmann első nagy sikerét még ezelőtt érte el, amikor 1507-ben az elzászi Oberenheim kifűzött zsidó lakosai hozzá fordultak segítségért. Valójában kijárta, hogy engedjék visszatérésüket. Ennek érdekében Maximilián császárnál is járt. Elismerésért 1510-ben az elzászi zsidók vezetőjévé választották. Öt évvel V. Károly pompás augsburgi koronázása után, 1525-ben kitört a parasztháború és ismét Josef von Rosshheim volt az, aki megmentette Elzász zsidóságát és közöttük Rosshheim város zsidó lakosait is, mégpedig 80 arany dukát váltásdíj ellenében. Most már nemcsak ő nevezte magát a hatóságokhoz és főleg az uralkodóhoz intézett kéréseiben a német zsidók vezetőjének, vagy ügyvédjének, hanem maga a császár is így titulálta: „Befehlshaber aller teutschen Juden” — az összes német zsidók parancsnoka.

A zsidók védőnének sok dolga, sok gondja akadt. Így feljegyezték többek között, hogy 1529-ben sikerrel közbenjárt Ferdinánd királynál, Hagenau zsidó lakosai érdekében és ugyanabban az évben a Piesing-i zsidó-

kat egy vérvád ellen kellett megvédenie. Egy évvel rá viszont sikerült Károly császárt meggyőznie, hogy a zsidók nem kéneknek a törökök javára, amint ezt ellenségeik állították.

GYOZELEM AUGSBURGBAN

A „német zsidók parancsnoka” pályafutásának egyik fénypontja volt nyilvános vitája a hitegyetemi Antonius Margarithával. Maga a császár rendelte el a nagy tudor és vezető antiszemita jelenlétében lefolyt nyilvános szópárbajt, amelyben Josef von Rosshheim sorra leplezte le a Margaritha könyvébe beiktatott hazugságokat és elferdítéseket, megmagyarázta a zsidó hagyományok valódi értelmét és a zsidó hit mely erkölcsi gyökereit. A szópárbaj Josselmann teljes győzelmével végződött és Margaritha lektorát kiűzték Augsburgból, a császári városból.

Nem ismeretes Margaliot rabbi kikeresztelkedett fiának további sorsa, de tudjuk, hogy a „Teljes zsidó hit” több kiadást ért meg, még az újabb korban is akadt kiadója és a náci az antiszemita irodalom egyik elismert „tudományos” forrásának tekintették.

Josef von Rosshheim ezután is folytatta működését a német zsidók sikeres védőnéként. Említésre méltó Luther ellen folytatott makacs kezdemény. Bár a reformátor szóba sem akart állni vele, Josselmann kijárta, hogy 1539-ben megjelenhessen a frankfurti protestáns kongresszuson, ahol kivívta az 1510-ben vérvád alapján legyilkolt brandenburgi zsidók rehabilitálását. A protestánsok hivatalosan hazugnak minősítették azt a régi hazug mesét, hogy a zsidók keresztények vérért használják fel áldozati célokra. Ennek óriási jelentősége volt akkoriban, bár a frankfurti döntés csak kis mértékben enyhítette a protestáns egyház alapítóin zsidó-ellenes magatartását.

További nagy sikert ért el Josselmann, amikor 1544-ben sikerült a császártól példátlanul nagylelkű és liberális védiratot kapnia a német zsidók számára. Ennek ellenére a császár és a protestáns főnemsek között két évvel később kitört háborúban

Margaritha könyvének cím lapja. A középkori német nyelven írt szöveg magyar fordítása így hangzik:

AZ EGESZ ZSIDÓ HIT nagyában foglalja az alapos és igaz felsorolását mindazon szabályoknak, ceremóniáknak, imáknak, titkos és nyilvános szokásoknak, amelyeket a zsidók az egész évben betartanak, — a hitük elleni szép és alapos argumentumokkal. Antonius Margaritha, Lipse fejedelmi város és nagybecsű egyetemének heber lektora írta és adta ki. — Ómaga által kibővíve, tökéletesítve és szorgosan kijavítva. Anno domini 1531.

Der gantz Jüdisch glaub mit sampe eyner gründlich vnd warhafftigen anzeygunge/aller sätzen/ Ceremonien/ Gebeten/ heimliche vñ öffentliche gebrauch/ deren sich die Jüden halten/ durch das ganz Jar/ mit schönem vñ gegründeten argumēten wider yhen gläubē/ durch Antonium Margaritham/ Hebräyschen lehr/ der löblichen Universität vnd Fürflichen Stadt Leyppzig/ beschriben vnd an tagt gegeben.

Durch yhn selbst/ gecicht vnd gecbeffert/ vnd fleißigt Corrigirt. Anno dñi. M. D. xxxi.

sok dolga akadt, hogy mindkét félle szemben megvédje a német zsidókat.

Egyébként nemcsak a kikeresztelkedett Antonius Margarithával folytatott nyilvános vitát. A protestáns Butzer lelkész antiszemita üszítésaira „Vigasztalás” című vitatásban válaszolt, amelynek heber eredetű Hessen államának zsinagógáiban olvasták fel. Strassburg városához intézett terjedelmes memorandumában (1543) részletesen válaszolt Luther antiszemita írásaira és elérte, hogy Strassburgban megtiltották ezeknek terjesztését.

Josef von Rosshheim, alias Reb Jossel Josselmann, a németországi chásid mozgalomhoz tartozott. Mély vallási meggyőződése, amelyhez gyakorlati tettekre is csatlako-

zott, ugyanúgy, mint becsületes, egyenes magatartása, nemcsak a zsidók, hanem a keresztények megbecsülését is kiváltotta. Írásából kitaláljuk, hogy széleslátókörű világszemlélete mögött eles jogász-elme rejtőzött. Nemcsak esszé, hanem lángoló lelkesedéssel, odaadással és félelem nélkül küzdött a zsidó vallás rágalmozásai ellen és hitorsosainak emberi jogaiért. Az újkor küszöbén a középkor sötétjébe világított bele a zsidó hit fényével és az igazság harcának lángjával. A személyének szóló tiszteletből fakadt a címzés az egyik iraton, amelyet Augsburgból intézett hozzá a császár kamarása:

„Josef von Rosshheim, Regierer der Juden.”

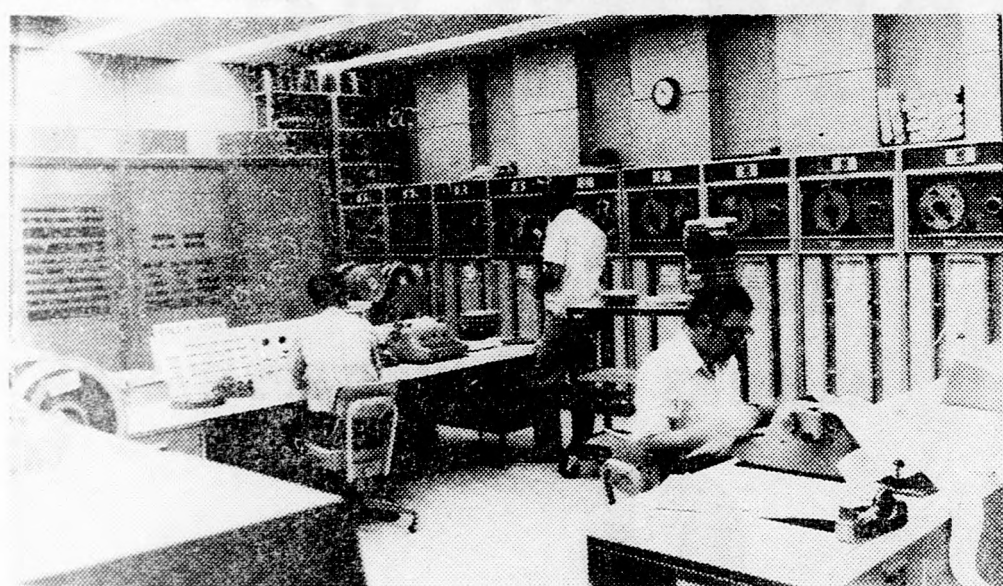
A TUDOMÁNY FELLEGVÁRA A WEIZMANN INTÉZETBEN

— A TUDOMÁNYOS KUTATÁS KÜLÖNBÖZŐ ÁGAZATAI —

Írta: DRORY DAVID

Legtöbben, ha a Weizmann Intézet nevét halljuk, valami teljesen elvont fogalomra gondolunk, amely messze tüllepi az intézet kereteiben folyó tudományos munkát. Ez a hajlandóság — melynek gyakran részesei maguk a tudósok is — nemcsak az egyszerű ember részére sokszor érthetetlen felfedezésekre vonatkozik, hanem maga az intézet mibenléte is, mint az izraeli-zsidó intellektuális tradíció egyik fontos láncszeme.

Még kevesebb azoknak a száma, akik ismerik az intézet munkájának igazi jellegét. Ennek oka, hogy a napjainkban folyó tudományos kutatás titkait csak a tudományban jártas emberek érthetik meg. Megpróbáljuk megismertetni az olvasóval, — oszthatjuk, s hogy hítek maradjunk az intézetben folyó munkát, ami kétségkívül még a laikusok érdeklődését is felkeltette.

A híres „Golem”, a Weizmann-intézet egyik elektromos agya

TIZENHÉT TUDOMÁNYOS ÁG

A Weizmann Intézet tudományos munkája 17 szakosztályban összpontosul, amelyek a következők: biológiai ultrastruktúra, kémiai immunológia, elektronika, biodinamika, biokémia, kísérleti biológia, sejt-biológia, biofizika, genetika, növény-genetika, izotóp-kutatás, polimer-kutatás, kémia, kémiai fizika, atomfizika, gyakorlati-matematika és végül az általános tudományokat oktató osztály.

A fenti szakosztályokat 4 nagy csoportra oszthatjuk, s hogy hítek maradjunk az intézet történetéhez, a kémiai osztályok csoportjával kezdjük.

KÉMIA — A KRISTALYTÓL A VIZFORRÁSOKIG

A kémikusok napjainkban főleg az anyagok belső felépítését vizsgálják. A gázokban, cseppfolyós és szilárd anyagokban lévő molekulák architektuális sorozatait keresik. Más szavakkal: azt kutatják, hogy a molekula atomjai miképpen kapcsolódnak: párosával, vagy láncszerűen; piramid formában, vagy talán más bonyolultabb mértani testet képeznek? E problémák különleges fontossággal bírnak különböző tulajdonságú anyagok felépítésének jobb megértésére.

Az intézet kémiai fakultása a tárgykör nagy választékával foglalkozik: a fény által előidézett kémiai hatásokkal (fotokémia); kristályos anyagok kutatásával (szaknyelvén: a Rönt-

gen-sugarak krisztallográfiája), egészen a természetben szabadon fellelhető anyagok, mint például a gyógyfűvekben vagy a vadnövényzetben lévő elemek kémiaiájáig.

Kémiai munkát végeznek a polimer-osztály kutatói is. Itt főleg a hatalmas molekulák kihatására helyezik a hangsúlyt — különösen a membránok szerepe fontos itt a víz és

még a fizikusok maguk sem ismerik az atom legelső tulajdonságait. A további kutatás céljait szolgálja egy a teória, mint a praktikus kísérletezések. A gyakorlati kísérletek hasonlítanak egy céljához munkájához: az atomokat állandóan „bombázzák”, ezáltal újabb atomokat nyernek, amelyekből „szülek” tulajdonságaira következtetnek.

A bombázás ugynevezett „atomlendítők” segítségével történik. Az atomlendítők felépítése bonyolult és áruk magas. A Weizmann Intézetnek két ilyen készüléke van, azonban a kísérletek legnagyobb része az Egyesült Államokban és Svájcban található hatalmas lendítők által bonyolódik le és innen érkezik Rechovtra aztán az eredmény, amit tudósaink komoly elmélyüléssel értékelnek ki.

ELEKTRONIKA — ORVOSI MŰSZEREK

Legnagyobb részt fizikusok tevékenykednek az elektronikai osztályon és mellettük működnek mérnökök is. Ezek legfőbb munkája a magnetikus előfordulásokkal van összekötve. Egyrészt igyekeznek megérteni magnetikus folyamatokat, másrészt megvizsgálják a lehetőségeket az így összegyűjtött tudás gyakorlati sikra való átvitelére.

Az itt dolgozó kutatók és tudósok legnagyobb sikernek könyvelhetik el különböző orvosi műszerek előállítását. Így felfedeztek egy „Pud” nevezetű parányi (mindössze egy milliméter nagyságú) magnetikus műszert, amely a véredényekben kering és amelyet kívülről, a testen kívül irányítanak, magnetikus mező segítségével. Ugyanancs nemrégiben kidolgoztak itt egy különleges szívütemező gépecskét, amelyet már egy ismert izraeli gyár állít elő.

GYAKORLATI MATEMATIKA

A gyakorlati matematika a Weizmann Intézetben a témák széles skáláját öleli fel. Foglalkoznak itt geofizikával (ide tartozik a földgolyó belső összetétele, a földrengések kiertelése); oceanográfiával (többek között az apály és a dagály tüneteinek megfigyeltése); hidrodinamikával (amely a folyadékok mozgását hasonlítja össze).

Az itt dolgozó tudósok legismertebb munkája azonban az elektromos aggyal függ össze. Az első ilyen elektromos agyat 1954-ben építették és ez közel 10 éven át működött. Később ezt kicserélték a moeerebb, gyorsabban működő „Golem A” elnevezésű gépecskét, amelyből ma kettő működik a nap 24 órájában.

Néhány hónappal ezelőtt helyezték üzembe a „Golem B” elektromos agyat, amely tízszer gyorsabb elődeinél és amely joggal váltotta ki a rechovoti tudósok büszkeségét és a világszerte kutatóintézetek irigységet mutató, teljes egészében izraeli tervezők agyalták ki és

állították össze. Ezért a munkájukért az izraeli tudomány nagy díjával, a Rothschild-díjjal tüntették ki a három tervező-mérnök tudóst.

BIOLÓGIA-ELETFOLYAMATOK

A biológiai kutatás egyike a legérdekesebbeknek az intézetben folyó munkák közül. Az élő szervezetek alkotó anyagok tulajdonságaitól (főleg fehérjék és savak) egészen a szaporodá-

si folyamatokig terjed az érdeklődés. Ezért a munkájukért az izraeli tudomány nagy díjával, a Rothschild-díjjal tüntették ki a három tervező-mérnök tudóst.

A biológiai kutatás egyike a legérdekesebbeknek az intézetben folyó munkák közül. Az élő szervezetek alkotó anyagok tulajdonságaitól (főleg fehérjék és savak) egészen a szaporodási folyamatokig terjed az érdeklődés. Ezért a munkájukért az izraeli tudomány nagy díjával, a Rothschild-díjjal tüntették ki a három tervező-mérnök tudóst.

A biológiai kutatás egyike a legérdekesebbeknek az intézetben folyó munkák közül. Az élő szervezetek alkotó anyagok tulajdonságaitól (főleg fehérjék és savak) egészen a szaporodási folyamatokig terjed az érdeklődés. Ezért a munkájukért az izraeli tudomány nagy díjával, a Rothschild-díjjal tüntették ki a három tervező-mérnök tudóst.

„Kikár Hámád”, a „Tudományok Tere” a rechovoti Weizmann Intézetben — Jobbról: a Wolfsohn kísérleti biológia épülete; baloldalt az Ullman élettudományi intézet.

szig és a rákos kinevelések — mindenre kiterjed az itt működő tudósok figyelme. Fizikai, kémiai, biológiai eszközök segítségével igyekeznek megérteni az életfolyamatot.

Evek óta kutatják a különböző fehérjéket, amelyek az élő szervezet építőanyagának számítanak. Különleges jelentősége van a „szintetikus polipeptid” néven elnevezett fehérjeszerű anyagok. Ezek aminikus savakból vannak alkotva, használhatók plazma helyett is, sőt a sebészetben varró-fonalnak is megfelel.

Külön érdeklődésre tarthat számot a test ellenálló sejtcskéinek megokozórozására irányuló kísérlet, valamint ide tartozik az átültetett szervek sikeres befogadásának problémája is a test által.

A biológia kutatás egyik fontos része a mag-savak bioszintézise, ami DNA vagy RNA néven ismerünk és amelyek a genetikai rejt-kulcsot nyitják.

Más, itt tevékenykedő tudós a szaporodás kérdésével foglalkozik és többek között vizsgálják, milyen hormonok működnek közre az anyaméhben megtermékenyített pete sikeres kifejlődéséhez? E folyamat hiányában az embrió fejlődése nincs biztosítva. További kutatások a csontok mézstartalmával és a lépből kivonható inzulinval foglalkoznak.

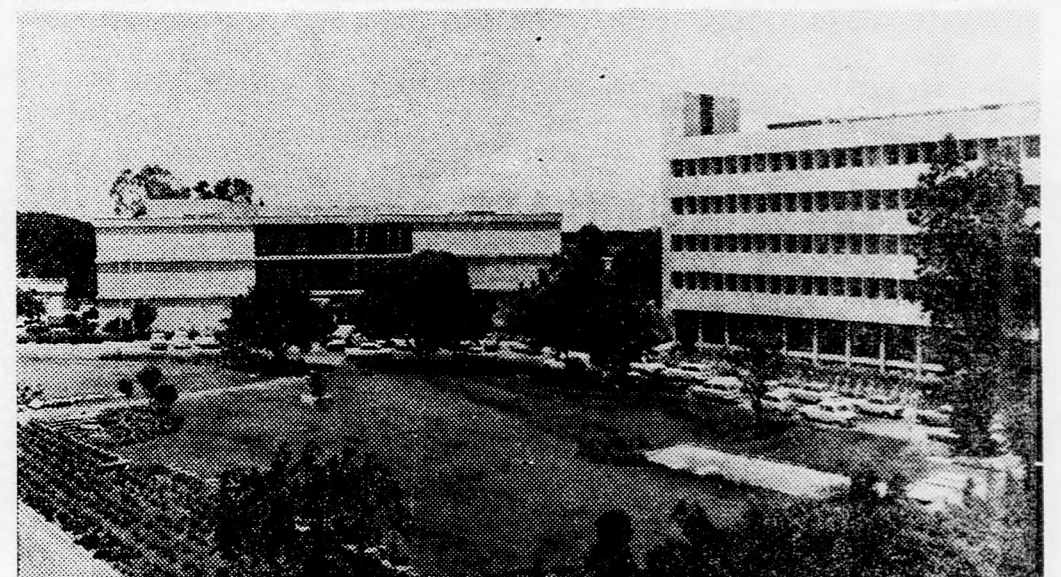
Mindenekfelett azonban a rákkutatás képe-

zi a legnagyobb érdeklődést, amelyben az intézet tudósai komoly eredményt könyvelhetnek el, főleg mesterségesen előidézett rákos daganatoknál — kémiai anyagok segítségével, valamint a leukémia, a vérrakkal kapcsolatos felfedezéseknél.

A modern biológia egyik legérdekesebb problémája a sejtek differenciációja vagyis a sejtek olaszterű fejlődése, hogy azok megfelelően működésüknek. E probléma megoldására a kutatók embrió-sejteket, vért és izmokat használnak és eddig egyik nagyon érdekes felfedezés ezzel kapcsolatban az, hogy a borjú izomszejtjei „megértik” a patkány izomszejtjeinek „nyelvéit”.

A WEIZMANN INTÉZET KUTATÓI ÉS JOVENDÓ TUDÓSAI

Mint jeveztetőben mondtuk, csak néhányat ismertettünk a rechovoti Weizmann Intézetben folyó széleskörű tudományos munká-

„Kikár Hámád”, a „Tudományok Tere” a rechovoti Weizmann Intézetben — Jobbról: a Wolfsohn kísérleti biológia épülete; baloldalt az Ullman élettudományi intézet.

ból. Talán egy vastag könyv lapjai is betelne, ha mindről részletesen akarnánk beszámolni.

Néhány szót még azokról, akik e szerté-ágazó, világhírre szert tett kutatómunka osztályrészesei.

Közel 400 tudós, professzorok, doktorok, asszisztensek, laboránsok legjobbjai végzik a nap-napi munkát — közöttük mintegy 100 külföldi vendégtudós. 60 mérnök foglalkozik kutatással. 400 egyetemi hallgató tanult az intézet keretében működő Feinberg-főiskolán, a jövő tudósai, akik tanulmányuk befejeztével reáltudományi képzettséget, vagy filozófiai doktorátust kapnak. A diákok kutatómunkájukat az intézet laboratóriumában végzik tanáraik felügyelete mellett.

A technikai, irodai és fenntartási személyzet száma eléri a 900-at, így a Weizmann Intézet dolgozóinak nagy családja a kétezres szám felé halad.

Az intézet tudományos politikáját, valamint a tudósok kinevezését 72 tagú „tudomány tanács” intézi, amely egyszer egy évben ül össze.

A Weizmann Intézet jogosan vívta ki magának a „tudomány fellegvára” büszke címét.

FORDULAT A MAGYARORSZÁGI NÁCIÜLDÖZÖTTÉK ÜGYÉBEN

A német kormány 3 millió márkát tartalékol a magyar „globális” kifizetésekből

Ebből az összegből kívánják kártalanítani azokat a zsidó náciüldözötteket, akik Magyarországon jelentkeztek, de közben kivándoroltak Izraelbe — A tel-avivi német nagykövetség hivatalos értesítése

Dr. Kunda Károly
Tel-Aviv, 31. március 1971.
Német Nagykövetség
Tel-Aviv, 31. március 1971.
Német Nagykövetség
Tel-Aviv, 31. március 1971.

Beurteilt Herr Dr. Kunda

Beurteilung auf die interessierte Unternehmung, die ich mit Ihnen in diesem Zusammenhang in der Hinsicht über Wiedergutmachungsangelegenheiten an die israelische Regierung als Trägerin dieses Antrags, sowie ich Ihnen mitteilen zu können, daß ich auf meine diesbezügliche Anfrage hinunter keine zufriedenstellende Antwort erhalten habe.

Wie Sie erfahren wird, hat am 22. Januar 1971 zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und der „Magyarországi Zsidóvándorlásért Központi Bizottság“ eine Vereinbarung über die Abklärung von ungelösten Wiedergutmachungsangelegenheiten getroffen worden, wobei die Angelegenheiten von der Bundesregierung vertreten werden. Die Vereinbarung sieht vor, daß Ansprüche von Antragstellern, die sich auf den Zeitraum der „Zwangsverlegung“ für Judenverhaftung im Jahr 1941 beziehen, bis zum 31. Januar 1971 geltend gemacht werden können, nach welchem die Ansprüche abgelehnt werden.

Beurteilung wird von den verantwortlichen Stellen von 100 bis 300 ein Teilbetrag von 3 bis 200 für die Abklärung dieser Angelegenheiten.

Bei hoffe demnach, daß Sie sich dieser Angelegenheiten befriedigen lassen, die Sie in der Hinsicht, daß auch ich diese für weitere Angelegenheiten gerne zur Verfügung stehe.

Mit verehrlicher Hochachtung
Dr. Kunda Károly
Német Nagykövetség
Tel-Aviv, 31. március 1971.

A Granow levélről készült fényképfelvétel

Az Uj Kelet hasábjain több ízben foglalkoztunk azzal az igazságtalansággal, amely a Nyugat-Németország és Magyarország között, az úgynevezett „globális” megállapodás megkötésével érte az Izraelben élő, magyarországi zsidókat.

A „globális” megállapodás szerint ugyanis a bonni kormány vállalta, hogy jóvátétel címen 100 millió márkát (kb. 25 millió dollárt) fizet azoknak a zsidóknak a kártalanítására, akik a hitlerizmus áldozatai voltak.

Felhívtuk az illetékes német hatóságok figyelmét, hogy igen sokan vannak, akik Magyarországon jelentették be igényüket a német jóvátételre, de közben kivándoroltak és Izraelben telepedtek le.

A globális megállapodás szerint az őket megillető jóvátételeket is a magyarok vennék fel, s annak ellenére, hogy ők voltak a náciüldözések áldozatai, még azoktól a morzsáktól is megfosztanák ezt a maradék zsidóságot, amelyeket kizárólag az ő részükre folyósítanak.

Szerkesztőségünket többen keresték fel olyan magyar származású zsidók, akiket a Bonn és Budapest között létrejött megállapodás érintett. Sérülmeiknek több ízben is helyet adtunk lapunk hasábjain.

MEGBESZÉLÉS A NÉMET NAGYKÖVETSEGEN

A cikkek a tel-avivi német nagykövetség tudomására jutottak és Granow követségi tanácsos, a kártérítési osztály vezetője, személyes megbeszélésre hívta meg dr. Kunda Ardort, az Uj Kelet kártérítési rovatának vezetőjét.

A megbeszélésen Granow tanácsos a legnagyobb megértést és jóindulatot tanúsította az Izraelben élő magyar-származású zsidók panaszát illetően. Felmerült azonban az a tény, hogy az ittlő náciüldözöttek miatt a nyugatnémet kormány már jóvátételt fizet a budapesti kormányknak, s ha ezeket az igényjogosultakat is kártérítésben részesítik, akkor kettős pénzügyi teher nehezedne a bonni kormányra.

Munkatársunk erre az aggályra, azt az áthidaló javaslatot tette, hogy a kettős fizetés terhét elkerülendő,

Bonn tartson vissza egy bizonyos összeget a megállapított 100 millió márkából és ezt fordítsák az itt élő jogosultak kártalanítására.

Granow tanácsos a megoldást magáévá tette és kijelentette, hogy ilyen irányú javaslatot tesz felettesének.

Illetékes helyről most érkezett meg a válasz, amelyet a nyugatnémet nagykövetség hivatalosan közölt lapunk szerkesztőségével.

A levél a következőképpen hangzik:

„Igen tisztelt Dr. Kunda úr!

Visszatérve arra az érdekes megbeszélésre, amelyet Önnel, az elmúlt év decemberében a nagykövetségén folytattam, amely az Izraelben élő magyarországi származású üldözöttek jóvátételét illeti, örömmel közlöm, hogy az erre vonatkozó kérdésemre, Németországból a következő információt kaptam.

Mint tudvalevő, 1971 január 22-én megállapodás jött létre a német szövetségi kormány és „A magyarországi náciüldözöttek érdekeit képviselő országos szervezet” között. Ebben a megállapodásban a magyar-zsidók vagyoni jogi kártérítéséről van szó és elismerést nyert, hogy ezen igényjogosultak érdekeit a fenti országos szervezet képviseli.

KÜLÖN ELBÍRALÁS

A megállapodás kiköti, hogy azon igényjogosultak követelését, akiket ugyan „A magyarországi náciüldözöttek érdekeit képviselő országos szervezet” képviseli, de 1971 január 1 óta nem laknak Magyarországon, mint külön esetek, egyenként esnek elbírálás alá.

Erre való tekintettel, a 100 millió márkát képező globális egységéből, egy részt, azaz 3 millió márkát, ezen igények kielégítésére tartalékolnak.”

A levél ezután közli, hogy hol lehet ezen

egyéni esetekben a jogos követeléseket érvényesíteni. Elsősorban a berlini Kártérítési Hatóságnál, 1. Berlin 61, Alte Jakobstrasse 148-55. Amennyiben nem adnának kielégítő választ, úgy felvilágosításért lehet fordulni a hamburgi, hannoveri, müncheni és nürnbergi kártérítési hatóságokhoz is.

Azok az igényjogosultak, akik 1971 január 1-én Magyarországon már nem bírtak lakóhellyel, az illetékes Oberfinanzdirektion-ok hatáskörébe tartoznak. A német kormánytól kapott felhatalmazás szerint, a magyarországi származású, de Izraelben élő náciüldözöttek kártalanítására fordított összeg nem haladhatja meg az előirányzott 3 millió márkát” (kb. 1 millió dollárt).

Levele további részében Granow tanácsos kihangsúlyozza, hogy a létrejött megegyezés nem tekinthető megállapodásnak a Német Szövetségi Köztársaság és a Magyar Népi-demokrácia között. Egyezség, amelynek alapján a német kormány jóvátételben kívánja részesíteni azokat, akiknek érdekeit a „Magyar náci-üldözöttek érdekeit képviselő országos szervezet” képviseli.

A levél befejező részében Granow tanácsos a következőket írja:

„Remélem, hogy felvilágosításunkkal azokat, akik Önökhöz fordulnak tanácsokért, segíteni tudjuk s alig hiszem, hogy meg kell ismételnem, továbbra is készségesen állok rendelkezésükre”.

GRANOW

I. Oszt. Követségi tanácsos

A német követség levelének másolatát elküldtük az izraeli pénzügyminisztérium kártérítési osztályának, amely értékes tevékenységet fejtett ki a kérdés rendezése érdekében.

Egy művészi kivétel „Eljáhu Hánávi” serleg (Izraeli Múzeum)

Vajon

EXPORT

problémája van?

Még inkább, mint valaha, az export modern, széleskörű nemzetközi kapcsolatokon alakuló bankszolgáltatásoktól függ.

Szakembereink, akik nagy gyakorlatot és tudást szereztek mindenféle külföldi ügylet kezelésében, örömmel állnak rendelkezésére tanácsal.

Központi igazgatóság és külügyi osztály:

Tel-Aviv. Jehuda Hálevi 24-32, tel. 51111

Leányvállalatok a tengerentúlon

USA: First Israel Bank and Trust Comp. of New-York, New-York-Nassau.

Anglia: Anglo-Israel Bank Limited, London

Svájc: Zificio Bank Ltd., Zürich-Genf

Belgium: Luxinvest S. A., Bruxelles

Képviseletek

Európa: Páris, Frankfurt

Dél-Amerika: Buenos Aires, Sao Paulo, Mexico-City, Caracas, Panama

Távol-Kelet: Hong-Kong

Levelezők világszerte

BANK LEUMI

LE-ISRAEL B.M.

„Üzlet a Metrón”. Ez a címe a Nouvel Observateur cikkének, amelyben arról ír, mennyire ti-los a párizsi földalatti folyosóin minden árusítás. A kereset a sok siető ellenére óriási, s ezért hajlandók a legszigorubb büntetés

is kockáztatni. Sokan valamilyen zeneszerszámmal állnak le, s hullanak a fémpénzek. Mások egyszerűen csak kéregetnek. Ezek a legkisebb gyanus jele könnyen tovább lépnek.

Egyik híres torreador fényképét láttuk a Figaróban. Az illető lakhelyéről kerékpáron utazik a madridi arénához, hogy ezzel bizonyítsa szegénységét. Hát már a bikaviadal sem jó üzlet?

E HÓNAPI AJANLAT!
VÁSÁROLJON MARS-NÁL ÉS FIZESSEN
30 %-KAL KEVESEBBET

MINT BÁRHOL MÁSHOL
MARS — TEL-AVIV, HERZL UTCA 158
RAMÁT-GÁN, HERZL UTCA 75

BÜFÉ 155

227 x 45 cm.

IL. 595,-

BÜFÉ 156

230 x 45 cm.

IL. 595,-

BÜFÉ 151

220 x 45 cm.

IL. 570,-

EBEDLŐ ASZTAL

135 x 70 (+100) cm.

IL. 265,-

EBEDLŐ SZEK

IL. 69,-

HALL-SAROK

IL. 155,-

SZALONASZTAL 02

IL. 170,-

FOTEL 462

IL. 210,-

„CHEMED” dupla szápá

IL. 495,-

MARS TEL-AVIV, 158 HERZL ST. • RAMÁT-GÁN, 75 HERZL ST.
HAIFA, RENTEL HOD, 80 NORDAW ST. MAF-UL A.S. LTD./MARS

WISSOTZKY TEA

ISMÉT AZ

ELSŐ HELYEN

AZ 1971-ES KÖZVÉLEMÉNYKUTATÁSON

120 ÉVE — UGYANAZ AZ AROMA

FÓRUM

A MAGYARNYELVŰ JISUV SZEMLÉJE

Loric Slómó Kneszet-képviselő:

«Ismerjük meg a zsidóság ősi forrásait!»

— Az Agudát Jisráél vezető politikusa szerint a magyar jisuv szervezeti tevékenységét hagyományos irányba is bővíteni kell.

A magyar jisuv szervezeti problémáinak áttekintésekor nem hagyható figyelmen kívül, hogy egy furcsa aránytalanság mutatkozik. Az Izraelben élő magyar-zsidó lakosság tekintélyes hányada ilyen, vagy olyan mértékben tiszteli a hagyományokat, nagyon sokan viszont hiányosan ismerik a zsidó nép történetét és a hagyományokkal, vallási törvényeinkkel kapcsolatban is hiányoznak az alapfogalmak.

Erről beszélgettünk Lörincz Slómó Kneszet-képviselővel, az Agudát Jisráél vezető politikusával, aki a többi között ezt mondotta:

— Sokáig a világon nem voltak olyan tökéletesen megszervezett hitközségek, mint Magyarországon. A magyar-zsidóságnak különös érzéke volt mindig a közösségi élet megszervezéséhez, s most én erre apellálok. A meglévő szervezeti keretektől függetlenül — és más törzsekből való zsidók bekapcsolásával — imaegyletek, úgynevezett „Sász-chevrák“ megszervezését tartanám áldásosnak. Ennek előmozdítása által az izraeli magyar zsidóság hervadhatatlan érdemeit szerezne.

— Mit ajánl képviselő ur a meglévő szervezeti keretek számára?

— Olyan előadás-sorozatok, vitáesték megszervezését, amelyeknek a közönsége megismerne a zsidó történelem mozgatóerőit, illetve népünk törvényeivel összefüggő alapfogalmakat.

— Miért lenne ez szükséges?

— Izraeli életünk állandóan felszínre dob

ügyekeket, amelyeknek tárgyalásakor hiányoznak sokak számára az alapfogalmak ismeretei. Példának említem a „gijur“-ügyet, — vagy a „mázmér“-ügyet, hogy csak néhány hétre pillantsunk vissza. Szerintem többre mennénk, ha ezeket a kérdéseket nyíltan megvitátnánk, de mielőtt rátérnénk a vitára, előbb alaposan megismerünk az alapfogalmakat, mégpedig nem mechanikus módon, hanem a történelmi összefüggések szerint vizsgálva. Megismerünk, hogy egyes zsidó intézmények, a vallási törvényeinkben szereplő fogalmak, milyen megvilágításba kerültek történelmünk különböző századaiban. Ha ezen túl leszünk, akkor vitározhatunk ezen fogalmak mai értelmezéséről.

— Képviselő ur szokott tartani ilyen fogalom-tisztázó előadásokat?

— Elég gyakran. A közelmúltban például a határszéli Bär-Am kibuc tagsága hívott meg. Jól tudtam, hogy a hallgatóság között egyetlen szombatartó zsidó sincs, mégis örömmel tettem eleget a meghívásnak. A munkáspárti kibuc vezetői és tagjai leplezetlen érdeklődést mutattak az ősi források iránt.

— Miért éppen önt hívták meg?

— Ezt a kérdést magam is feltettem nekik. Azt mondták, hogy engem tartanak a Kneszet legkövetkezőebb vallásos képviselőjének. A meghatározás persze meglehetősen pontatlan, de nem ez a lényeg. A fontos, hogy előadásom iránt osztatlan érdeklődés mutatkozzon. Ezért — a tapasztalatok alapján, — javasolni merem, hogy a magyar jisuv szervezetei is tüzzék napirendre a zsidó történelem és vallás alapvető problémáit.

Benedek Pál

MI, «MAGYAROK»...

A náciizmus uralomra jutása után, 1934-ben érkezett el hozzánk, magyar cionistákhoz, Joachim Prinz-nek, az akkor még fiatal berlini főrabbinak könyve, a „Wir Juden“.

Mint mennydörgés, vagy harci riadó hangzottak a füllinkbe a sorok: „Wir Juden, stolze, wilde Beduinen, braun und stark, kaempfen gegen Wüste und Gefahr. Helden rangen gegen mit Riesen...“ Mi zsidók, büszke, vad beduinok... hősök valánk, kik óriásokkal vívtunk csatát, királyaink népek felett uralkodtak...

A magyarnyelvű jisuvról nem lehet ilyen eget-földet rázó, lelkes stílusban írni. Mert fiait és fiatalabbjait úgy elvegyük a szábrek között, hogy nem lehet megkülönböztetni őket — az idősebbek, a nagy többség, zárt egységet képeznek. „Am levádád jiskon“ — magánvaló nép.

Türelmes, liberális, szerény a magyar zsidó, tudja helyét az izraeli társadalomban. Új olé korában még felháborodott azon, ha le „ige-migézték“, kinévtették alföldi akcentusát, vállvergetve elismerték, hogy Herzl is magyar-zsidó volt. Azóta megszokta, hogy örményül, vagy lengyelül lehet kiabálni az autóbuszban, csak az ő dallamos szava sérti a közönség fülét. Hogy neki csak heti negyedóra jár a rádióban és kulturakörből egyet sem találtak Kneszet-tagságra alkalmasnak a párt-menedszerek.

Megszokta s szinte már fel sem tűnik neki. Mert annyira megszerezte az országot, annyira azonosult vele, hogy igazoltnak látja a vele szemben hangoztatott kritikát, legyen az bármennyire is alaptalan.

Talán ez az oka primitív politikai gondolkodásának, annak, hogy azonosítja az államot a kormánnyal, a népet a párttal és gyanús szemmel néz mindenkiésséget. Lehet, hogy ezt azért teszi, mert kritikával csak az élhet, aki alaposan ismeri az ország problémáit, nyelvét, hetven törzset, történelmét, népe tegnapiját és tegnapielőttiét.

De ő nem volt cionista, később érkezett, nyelvetlen, a problémákban nem járatos és könnyű áldozata a pártoncok ravaszságának, semmitmondó diplomáciai szövegeknek, hivatalos „megnyilatkozásoknak“. Mindenki nagy a szemében, mindenki jót akar

— a Rákách kivételével. Naiv jóindulatúnál, loyálisánál, csak hazafiasága nagyobb, meg testvériségi érzete. Szeretné egy-kormányban látni Goldát és Begint, Burgot és Sznet.

Békebarát és ellenzi a visszavonulást, utálja az arabokat, de védi jogaikat, károsnak tartja az ellenzékét, de egyben hasznosnak is, becsüli a vallást, a hagyományt és káromolja a vallásosokat.

Senkire sincs olyan nagy hatással, mint rá, a sajtó. Egynyelvűségében nincs módja kontrollra, ezért Szentirás a számára minden, ami magyarul van, mint az egykori „folnai Világlapja“ az egyszerű olvasónak. Véleménye politikai, gazdasági kérdésekről hullámzó; zsilárd világnézetét alárendeli a változó közhangulatnak.

Mi, „magyarok“, neivak, tájékozatlanok, a politikai balekok szerepét játsszuk.

De „mi, magyarok“ az élet minden más gyakorlati konstruktív ágában alkotó, teremtő, építő erő vagyunk. Mi, a meroni, be-erőtáji parasztok, a gyárak szakmunkásai, mérnökei, a kórházak al- és főorvosai, a tanárok, szakképzett iparosok és kereskedők. Fiaink, fiataljaink rámenős katonák, mohány tartalékosok, tehetséges újságírók, brilliáns professzorok, tudósok. És aki nem rajong értünk, az is kénytelen bevallani: a „magyarok“ mindenütt megállják a helyüket.

Am akarva-akaratlanul tudomásul kell vennünk, hogy a közösség nagy és az egyén kis problémáinak sorsa a politika zsoldosátalánál dől el. A béké, a határok, a termelés, a tanítás, az életnívó, az orvosi ellátás, az öregkori biztosítás. Mindenne...

Egyéni érdek és hazafias kötelesség, hogy mindenki érdeklődjék, tanuljon és tevékenykedjék a politikai porondon. Dicséretre tartás nélkül a jót és bírálja kiméletlenül a hibákat és a visszaéléseket. A Liberális Párt magyarnyelvű köre ezt feladatának tartja elősegíteni.

Annyi átkát nyögjük tulzó demokráciának, élvezzük annak áldását is: az a lehetőség és kötelesség, hogy befolyásoljunk szavunkkal, szellemünkkel, szavazatunkkal — jóra.

Dr. Jesurun Eljáhu

JÓTÉKONYSÁG ÉS JÓTÉTELEMÉNY

Irta: FARKAS TIBOR, Tel-Aviv

Barzilay István a rovat multheti hasábjain a magyarnyelvű jisuv — mint az utolsó nemzedék — kötelességeiről értekeztek. Azt írja többek között, szükséges, hogy „kapcsolataink legyenek az öregeket befogadó intézményekkel, aggmenházakkal. Alomszerűen szép gondolatot vetettek fel legutóbb, amikor magyar-zsidó aggokháza építést kezdeményeztek. Ilyesmire kell felhasználnunk befolyásunkat és anyagi erőnket“.

Igen, igaz van Barzilaynak. A magam részéről, még évekkel ezelőtt, amikor felvetődött az egyik városban létesítendő „Szogjal Center“ gondolata, előadtam tervemet a Magyar Zsidók Világösszegetse itt tartózkodó vezetőinek, aggokháza, illetve „Zsidók otthona“ alapítására.

Tervem megbukott, mert önző, provinciális gondolkodás, és főleg az itteni barátaink szűk látóköre nem tudta, vagy nem akarta elismerni, hogy a mi nemzedékünknek elsősorban idősek, öregek otthonára van szüksége.

Néhány évi halgatás után Rozen Frida, a Hitachdut Olé Hungária háifai elnöke vetette fel újra a gondolatot. Az ő energiájának és kitartásának talán lesz is pozitív eredménye.

A zsidó jótékonyosság a vallási előírások, sőt törvények szelleméből fakad, és egészen más, mint az általában elfogadott szociális tevékenység. A zsidó jótékonyosság jellege abban mutatkozik meg, hogy az invidiális sajátságokat nem engedi a vallási törvények felé emelkedni. A zsidó számára a Törvény határozott formában és mértékben előírja a jótékonykodást, még abban az esetben is, ha a hívő egyéni természete, vagy lelki-világa esetleg tiltakozik ellene.

A jótékonyosság első szervezett formája a Törvény etikáján nyugszik és már a bibliai korban megvalósult. A mai formájában gyakorolt jótékonykodás is csupán ennek az

etikának a továbbfejlesztésén alapul és a speciálisan zsidó szociális célu szervezetek is ehhez tartják magukat.

A jótékonyosság bibliai héber kifejezője a „cedáká“, tehát azonos azzal a szóval, mely igazságosságot is jelent. Az a tevékenység, melyet a jisuv szervezetek gyakorolnak pésszáchkor is, inkább könyörületeség, vagy alimizna osztása, — mert hiszen az az összeg, amit a támogatott kap, csak éppen a pészách étkész feljavitására szolgál.

A kiosztott ruhasegély is inkább csak jótékonykodás, vagy könyörületeség, mint a zsidó etikanak megfelelő cedáká. A jótékonyosság isteni eredetű, mert hiszen Istené a föld, mi pedig csak élvezzük a földi „vendéglátást“.

A jótékonyosság magabavéve még nem érdem, vagy erény, hanem csupán kötelesség-teljesítés. A mi felfogásunk szerint annak, akinek nincs, joga van segítséget kérni és kapni.

A magyar jisuv szervezetek, a kulturális tevékenységen kívül, karitatív munkát is fejtenek ki. Azonban igazi jótéteményt, mely merkezetőségek és konstruktív kölcsönök nyújtásával is foglalkozik, kevés intézmény gyakorol. Szerintem nem alimizsnát kell osztani, nem elaprózni a jótékonyt, hanem egyesült szociális szervezettel kell törekednünk a magyar jisuv raszorulóinak a helyzetét feljavitani.

Milyen áldásos lenne, ha közös szociális bizottság — melyben minden egyesület részt vállalna — intéznék nemcsak a pészách-i segélyosztást, hanem együttesen teremtenék elő azt a pénz-alapot is, amely a nemese kezdeményezést, a „Szülők otthonát“, illetve annak tető alá hozását, mielőbb megvalósítaná. Az ilyen összefogás a magyar jisuv egységét is nagymértékben előmozdítaná.

«KULI» KIÁLLÍTÁSA

Adler Cvi és Mose Rosenthal tanítványa a kassai származású Weisz Smuél, vagy „Kuli“, ahogy a magyar jisuv széles körében ismerik, akinek szombaton este nyílt meg az első önálló tárlata Tel-Avivban, a „Galéria 220“-ban. Három évvel ezelőtt résztvett a festők és szobrászok szervezeteinek közös tárlatán a tel-avivi Alcházri-utcai pavilonban.

Weisz Smuél elsősorban a portré és a csendélet művelője, kizárólag olajjal festi mélytónusu, minden „izmus“ nélküli képeit. Főleg miniatűröket szeret festeni. „Ezek a kis képek intimek, tömörek és így sokkal kifejezőbbek, mint a méter-nagyságu vásznak“ — magyarázza.

Kuli szeretettel rajzolja meg az élő modellek után készült portrékat és csendele- teiben, — ahol két domináns elem van: a palack és a gitár, minden esetben sikerült visszaadnia az élettelen tárgyakban lévő mozgást, dinamikát.

Weisz Smuél-Sándor 1926-ban Munkácson született, de Kassán nevelkedett és ott vett részt a cionista ifjúsági mozgalomban.

Megjárta Buchenwaldot, s a háború után Karlsbadba került, ahol beiratkozott a művészeti akadémiára és porcelán-festészetet tanult. Ez volt az első hely, ahol már mint szakember vette kezébe az ecsetet. Franciaországból alijázott és közel egy évi cipru-

si deportálás után, 1948 elején érkezett Izraelbe. f. a.

FIUKÉKBEN

PAN-LON épít CÁFON TEL-AVIVBAN

LUXUSLAKÁSOKAT
3½ — 4 — 4½ — 5 SZOBÁSOKAT
ÉS PENTHOUSEOKAT

a következő utcákban:

1. Bné Mose u. (bejárat Weizmann 72) 9 emeletes ház
2. Bávli-u. 20. („Dekel“ moziav szemben) 9 emeletes ház
- 3-5. „L“ terv — Weizmann — Einstein 3 ház, mindegyik 7 emeletes
6. Arlozorov — Ádám Hákohén 13 emeletes ház
7. Wissozky (Káfr-bét Benovembernél) 7 emeletes ház

Magántelek • Állandó árak • Kedvező fizetési feltételek

Eladási irodák: TEL-AVIV: Ibn-Gvirol 148.

PAN-LON épít CHOLONBAN

LUXUSLAKÁSOKAT
2½ — 3 — 3½ — 4 szobásakat

minden modernizálással, a következő utcákban:

- Émek Ezráél 9
Bialik 12
Hámakkábim 9
Hámakkábim 12 (Bilu-sarok)
Bilu 24 (Petách-Tikva sarok)
Rison-Lecion 4
Krauze 64
Achád-Háám 19
Joszéf Hánász 7 (Kikár Strumánál)
Hácfir 6
Frischmann Hátomár — 7 emeletes ház
Frischmann Hátomár — 4 emeletes ház
Háthijá, Neot Sosánim 3-nál — 4 emeletes ház
Hofien 27

Magántelek • Állandó árak

Eladási iroda: CHOLON: Senkár 47., tel. 845264 (Armon mozinál)

PAN-LON épít BÁT-JÁM-ban

LUXUSLAKÁSOKAT
MINDEN NAGYSÁGBAN

a következő utcákban:

- Balfour 30 • Háreset 27
Bár-Jehuda 7 • Herzl 68
Séset Hájámim 29
Ácmáut 10 — ikerházak
Herzl 51 • Háhágáná Dániel-sarok
Dániel Anilevitz-sarok
Magántelek • Állandó árak • Kedvező fizetési feltételek.

Eladási iroda: BÁT-JÁM: Rothschild 34.

PAN-LON épít Rámát-Gánban

a következő utcákban

BNÉ-BRÁK-ban

Rámávül 5 — 2 ház
Leán 8

Rámábim 7 • Dvorá Hánevia 24
Cházon Is 65 — 2 ház
Akiba Hásomér-sarok — 4 ház
Ibn-Gvirol Ibn Saprut-sarok — 8 ház
MAGÁNTELEK • ÁLLANDÓ ÁRAK

Eladási iroda: RÁMÁT-GÁN ÉS BNÉ-BRÁK: Jabotinsky 20., Bné-Brák.

PAN-LON épít JERUZSÁLEMBEN RÁMOT DÁFNÁN

cottage lakásokat: 5 szobával, üzleteket különböző nagyságban. Részletek jeruzsálemi eladási irodánkban. Eladási iroda: JERUZSÁLEM: Sámáj 6.

PAN LON

IZRAEL 1. SZ. MAGÁN ÉPÍTKEZÉSI VÁLLALATA

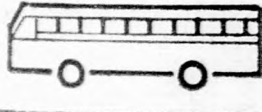
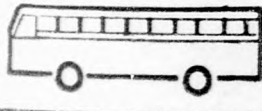
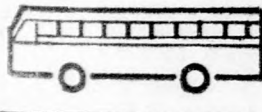
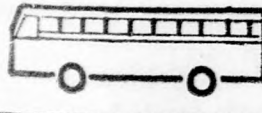

Eladási irodánk nyitva pészách félün nepén a délutáni órákban is.

MIBE KERÜLT AKKOR?!

MIBE KERÜL MOST?!

AZ ÁRU	AZ (Átlagár forintban)		Emelkedés %-ban 60'-70'
	1960	1970	
 Fehér kenyér (1 kg)	0.29	0.70	141.3
 Száraz tészta (1 kg)	0.68	1.93	183.8
 Samuti narancs (1 kg)	0.20	0.70	250
 1 kg hús	6.22	15	141.9
 Férfi félcipő (helyi)	21	50	138
 Női cipő (helyi)	16	65	306.2
 Hűsítő ital pohár	0.07	0.20	185.7
 Férfi pamuting	8	35	337.5
 Ujság (egy hónapra)	4.72	15	217.7
 Telefonbeszélgetés (helyben előfizetőnek)	0.09	0.22	144.4

ÉS A KÖZUTI KÖZLEKEDÉSBEN? —

A VONAL	AZ ÁR fontokban		Emelkedés %-ban 60'-70'
	1960	1971	
 T.A.—Jeruzsálem	1.50	3.20	113
 T.A.—Beér-Séva	1.90	3.80	100
 T.A.—Éjlát	8	11.30	41
 T.A.—Ásdod	0.85	1.65	94
 Áskelon-helyi járat	0.14	0.25	78.5

REÁLIS ÁRAKAT KÖVETELÜNK!

Közli az **EGGED**
KÖZÖNSÉGSZOLGALATI OSZTALY

Uj regényünk elé:

Mi a világsiker titka?

Az utóbbi évek legnagyobb bestsellerét nem íróember, hanem tanár írta. Erich Segal klasz szikus-filológus, évek óta professzor egy amerikai egyetemen. — Most, miután „Szerelmi történet” című könyvével milliókat keresett, megkérdezték tőle az újságírók, hogy átnyergel-e az irodalomra, vagy inkább tanár marad?

A válasz így hangzott: — Esembe sem jut otthagyni az egyetemet. Tanár vagyok, az is maradok. Ha majd lesz újabb íróvárom, megint írok egy könyvet...

A siker titkát nagyon nehéz vélemezni. Nem is egy hozzátérő szerint Erich Segalnak azért volt része benne, mert felismerte, hogy ebben a modernkedő, formabontásos világban, úgy szomjazik a közönség egy kis hagyományos hangvételű, egyszerűen komponált és szívhangozóra épült szerelmi történetre, mint a sivatag vándora egy pohár sörre.

Ez a magyarázat persze nem pontos, illetve nem elég átfogó. Csak egyetlen oldalról magyarázza a jelenséget. Lehet, hogy megfelelő időben adta közre a könyvet Erich Segal, az időzítés jelentősége kétségtelenül összetevő. A legfontosabb ok azonban érzelmi szerinti, más irányban keresendő.

Erich Segal őszintén és szépen írta meg egy fiú és egy lány szerelmének történetét. A regény legsikeresebb bekezdései már-már a vers színvonalán teremtek meg a kapcsolatot író és olvasó között. Ez a lényeg. Aki e kapcsolatot megteremtésre képes, annak zsebében a bölcsék köve, az olvasók meghódítására. Hogy tiszta, szíves, vagy — mint Erich Segal esetében — millió és millió olvasóhoz jut el a könyv, ez már a szerencsétől, az időzítéstől és sok egyébétől is függ.

A könyvnek olyan nagy sikere volt Amerikában, hogy ez már valóságos provokálta az irodalmi élet vezetőit. A közelmúltban olvastuk, hogy Erich Segalt előterjesztették egy tekintélyes irodalmi díjra, de más kapta meg helyette, mert a zsűri tagjai így vélekedtek:

— Aki ilyen rövid idő alatt négy millió dollárt keresett egy regénnyel, ott az irodalmi szempontoknál kívül más összetevője is lehet a sikernek...

Segal könnyen tultette magát ezen a kudarcon, hiszen minden kitüntetésnél többet ér, hogy ő ma a legolvasottabb élő író Amerikában, s név az európai kontinens olvasói is alaposan megtanulták.

Nemrég jelent meg a könyv héber fordításában. Az izraeli közönség napok alatt szétkapkodta, új kiadást kellett nyomtatni.

A mindent elsöprő siker láttán határozta el az Új Kelet szerkesztősége, hogy megszerzi a „Szerelmi történet” közlési jogát. Ismerjük meg olvasóink is ezt a szép és minden szempontból érdekes regényt.

A könyv lefordítására Marton Ilona vállalkozott. Nevéhez fűződnék legsikeresebb folytatásos regényeink — például az Exodus és sok más könyv —, s Erich Segal történetének magyar nyelvű tolmácsolásával újabb örömet szerez olvasóinknak.

A világsikerű könyvet megkülönböztetett örömmel konferáljuk be és valamennyi olvasónknak jó szórakozást kívánunk. (h. p.)

ERICH SEGAL: Szerelmi történet

(Fordította: MARTON ILONA)

Mit mondhat az ember egy nőről, aki huszonöt éves korában meghalt? Hogy szép volt. És ragyogó. Hogy szerette Mozartot és Johann Sebastian Bachot. És a Beatles-együttest. Meg engem...

Egyszer valami felsorolásban egy kalap alá vett engem is zenei eszményképeivel és akkor megkockáztattam a kérdést, milyen sorrend szerint osztályoz és hol állok én? Mosolyogva válaszolta: — Abécé sorrendben következtek egymás után. Akkor én is mosolyogtam, de most, ha rá gondolkodom, azt találgatom, a keresztnevem, vagy családnévem szerint sorozott be közéjük. Ha a keresztnevemet vette alapul, Mozart után kullogok a sorban, ha pedig a családnévem volt irányadó, ott voltam valahol Bach és a Beatles között. Akármiképpen is — nem én voltam az első, ami valami hülye okból akkoriban pokolian ingerelt, mert otthon, kisgyermekkorom óta belémnevelték, hogy én vagyok az Első Számú Személy. Néha attól tartok, családi örökségül ez maradt rám.

Utolsó kollégiumi éveim őszén rákaptam a Radcliffe kollégium könyvtárára, ott üldögéltem naphosszat, ott készültem a vizsgáimra. Csendes hely volt, senkit sem ismertem, engem sem ismert senki és a könyvek körül nem volt nagy a túlekedés.

A történelemvizsgám előtti nap is odabaktattam kikérni egy bizonyos kötetet, amire másnap a vizsgán szükségem lehetett. A könyvtárasztal mögött két lány foglalatzkodott, egyikük amolyan kispörtölt, teniszszőke típus, a másik szemüveges, komoly arcú. Úgy döntöttem, hogy a szemüvegest választom.

— Megkaphatom a *Középkor hanyatlása* című könyvet? — érdeklődtem.

A szemüveges egy pillanatra rávetette a szemét.

— Miért nem próbálja megszerezni a saját könyvtárából?

— A Harvard nem tiltja, hogy a Radcliffe kollégium könyvtárát is használjuk — válaszoltam.

— Nem arról van szó, hogy jogos-e a kérdés, kisdíák, hanem, hogy tisztességes-e? A Harvardnak ötmillió kötet könyve van, nekünk meg mindössze rohadt párezer.

Hű, a szentségét! Milyen fölüényes a kisegér, nyilván azt hiszi, hogy mert a Harvard és a Radcliffe közötti arány egy az öthöz, — a lányoknak ötször olyan okosoknak kell lenniük.

— Idehallgasson kisasszony, nekem történetesen éppen erre a fenelette könyvre van szükségem. Ért engem?

— Lenne olyan kedves, vigyáznai a nyelvére, fiatalúr?

— És miből gondolja, hogy előkészítős vagyok?

— Mert látom, hogy ostoba és gazdag — válaszolta a lány és levette a szemüvegét.

— No látja, mekkorát tévedett, a valóságban okos vagyok és szegény.

— Oh nem, fiatalember, én vagyok okos és szegény. Most egyenesen rám nézett. A szeme barna volt.

— Jó, jó, lehet, hogy gazdagnak látsum, de akkor sem vagyok hajlandó eltérni egy Radcliffestől, akármilyen szép is a szeme, hogy engem ostobának nevezzen.

— Es egyáltalában, miből gondolja, hogy maga olyan okos? — kérdeztem.

— Például nem ülnek be magával egy csésze kávéra semmi pénzért — válaszolta a lány.

— Hát idehallgasson... én meg sem hívnám magat.

— No látja — így ő —, hát azért mondtam, hogy buta.

— És most hadd magyarázzam el, miért hívtam meg mégis, hogy egy kávét megigyek velem. A kritikus pillanatban gyáván megadtam magam és úgy tettem, mint ha ez volna számomra legfontosabb a világon. Így aztán megkaptam a könyvet. És miután a hölgy zárásig nem hagyhatta ott a könyvtárat, volt elég időm tanulmányozni a kötetet, a tizenegyedik század végén Európában bekövetkezett politikai változásokról, illetve az egyháznak a királyságra gyakorolt befolyása hanyatlásáról szóló tanulmányt. Az erről szóló vizsgámra A-minuszt kaptam, ugyanazt a jegyet, amit — szerintem — Jenny formás lábszára megérdemelt. Ezt azonnal megállapítottam, amikor előjött a könyvtárasztal mögött. Azt nem mondhatom, hogy a ruhája hasonló elragadtatást váltott ki belőlem, egyáltalán nem az ízlésem szerint való volt, ám különösképpen mégis a kizárólagos utáltam, azt az indián stílusú dolgot, amit a vállára vetve viselt. Szerencsére minderről egyetlen szó említés nem tettem és később kiderült, hogy a kizárólagos saját tervei szerint készült.

Egy közeli szendvics-bárba mentünk, a Midget Étterembe, ahol két kávét rendeltem és egy fagyaltot a hölgy részére.

— Jennifer Cavilleri a nevem — mondta —, olasz származású amerikai vagyok.

— Mintha én azt nem tudtam volna... — és zeneszkos — tette hozzá.

— Az én nevem pedig Oliver — közöltem.

— Ez a keresztneve, vagy a családnéve?

— A keresztnevem — válaszoltam és később töredelmesen bevallottam, hogy teljes nevemen Olivér Barrettnak hívnak.

— Oh — jegyezte meg ő —, Barrett, mint a költőné?

— Igen, de nem vagyok rokonságban.

A beszélgetést követő szünetben titkon hálát adtam az egeknek, hogy nem azt kérdezte tőlem, van-e valami közöm a Barrett Csarnokhoz, a Harvard egyetem területén épült legnagyobb és legszűkebb házkolosszushoz, melyet családóm hiúságból és Harwardizmusból óriási költséggel építtetett. Mindketten hallgattunk. Máris kifogytunk volna a beszédre mából? Vagy az ábrándította volna őt ki, hogy nem vagyok rokonságban a költőnével? Mert csak ült, halvány kis mosollyal az ajkán és engem nézett. Hogy valamivel foglalatkodjam, belelapoztam a kottáiba, jegyzeteibe. Különösképpen találtam a kézírását, apró, hegyes kis betűt, mivel mindent, még a tulajdonneveket is kis kezdőbetűvel írta.

— Ugy látom, komolyan foglalkozik zenével... és magas fokon — kockáztattam egy megjegyzést.

Bólintott, de nem sikerült lepleznie elégedettségét. — Igen, a reneszánsz polyfóniát tanulmányozom.

— Mi az, hogy polyfónia?

— Nem szexuális kifejezés, biztosíthatom. Zenei többszólamúság, ha pontosabban tudni akarja.

Tulajdonképpen miért tűröm ezt a szemtelen, csipkelődő modort? Ez a lány, úgy látszik, nem tudja, kivel beszél.

— Mondja csak, kisasszony, tudja maga, ki vagyok én? — kérdeztem fennszóval.

— Persze — válaszolt észrevehető lekicsinyléssel a hangjában. — Maga az a nagyreményű fiatalember, aké a Barrett Csarnok.

— A Barrett Csarnok nem az enyém — siettem tiltakozni —, azt még a nagyapám ajándékozta az egyetemnek.

— Nyilván azzal a szándékkal, hogy kései, nem olyan nagy reményű utóda egykor ott tanulhasson majd.

No, ez aztán mindennek a teteje! — Jenny, ha ennyire lebecsül, miért fogadta el a meghívásomat? Miért ült le velem egy asztalhoz?

Egyenesen a szemembe nézett és rámosolygott.

— Mert szeretem az alakját.

—

Aki győzni akar, annak el kell tudnia viselnie a vereséget is. Mialatt Jenny visszakísértem a Radcliffe kollégiumba a szállására, nem adtam fel a reményt, hogy végül is elintézem én ezt a taknyos, fölüény iskoláslányt.

— Idehallgasson, maga pocok, pénteken jégghokki mérkőzés lesz a Dartmouth ellen...

— Hát aztán?

— Szeretném, ha eljönne.

Jennifer a Radcliffe iskola hagyományos, sportok iránti megvetéssel válaszolt. — Már miért mennék én el egy rohadt jégghokki meccsre?

— Mert én is játszom.

Rövid hallgatás következett, nekem úgy tűnt, mintha a hó hullását is hallanám.

— Melyik csapatban?

2.

Gondom volt rá, hogy Jenny a rendezőtől megkapja a mérkőzés részleteit tartalmazó programot, amiből megismerheti a sportmúltamat és teljesítményeimet. Háromszor is érdeklődtem Vic Clamannál, hogy átadta-e a lánynak.

— Barrett, az Isten szerelmére, mi van veled? Ez az első randevúd, az első lány az életedben?

— Fogd be a szádát, Vic, mert úgy képenkaplak, hogy kiköpőd a fogaidat.

A játék bemelegítő előkészületeiben a hokkipályáról nem integtem Jennynek, még csak nem is néztem, merre helyezkedett el a közönség soraiban. Lehet, hogy ő azt hitte, keresem és bizonyára a szemüvegét is levette, amikor a Harvard egyetem zászlaja iránti tiszteletadás jelül felhangzott a nemzeti himnusz.

A mérkőzés második félideje közepéig null-null döntetlenre állt a játék, amikor Dawy Johnstonnal való sikeres összjáték eredményeképpen száguldottam az ellenfél kapuja felé. A zöld dresszes gazemberek megéreztek, hogy hevesebb iramot diktálnak, mert ők viszont durvább játékba kezdtek. Azt remélték talán, hogy egy-két lábtörés árán sikerülni fog megakadályozniuk csapatom győzelmét. A közönség máris morajlott, megtorlást követelt a Dartmouth durva játékáért és a jégghokkiban ez szó szerint vért jelent, de legalább is gölt. És mint akit a sporthagyományok köteleznek, sohasem tagadtam meg akár egyik, akár másik megoldást.

Al Redding, a Dartmouth középcsatára átszáguldott tér felünkre, én feltartóztatlan iramban rohantam előre, a hokkikorongot kivettem a kezéből és siklottam az ellenfél kapuja felé. Mielőtt azonban érinthetnem volna a labdát, a Dartmouth két hávédje „rám állt”, a saját kapuja előtt keringve, elszántan markolászták a korongyvetet. Mindhárom egy csomóban gomolyogtunk, igyekeztünk kivédni egymás vagdalkozását. Mindig ezt a politikát tartottam célra vezetőnek, kivérni a mezőnyből az ellenfél játékosát, most is ezt tettem. A korong valahol a korcsolyánk alatt ropogott, mi pedig egymást püföltük.

E pillanatban felhangzott a bíró sípjele, majd felem intve utasított, hogy vonuljak le a pályáról.

Hitetlenül kaptam fel a fejem. Csakugyan énrám mutogat. Énrám? Mit követtem el? Miért jár nekem büntetés?

— Héj... hadd halljam, mit csináltam?

A bírónak esze ágában sem volt vitakozni velem. Indokolás nélkül kinyilatkozta a téletét. — A hetes számú játékost két percre kiállított!

Próbáltam tiltakozni, de szabály, szabály! A közönség még el is várja, hogy a megbüntetett játékos tiltakozzék, bármennyire nyilvánvaló, hogy vétett a szabályok ellen. A bíró, síppal a szájában, kéréletlenül intgetett, lefelé a pályáról. Forrt bennem a méreg, miközben a büntetőketrec felé siklottam, s amikor megreccsent korcsolyám éle alatt

a deszkapadló, már mondta is be a hangszóró: „A Harvard csapatából Barrettet két percre büntetésből kiállították.”

A közönség felhördült, én lihegve, levegő után kapkodva, se jobbra, se balra nem néztem, még a pályára sem volt kedvem visszapillantani, ahol a Dartmouth csapata most egy játékosától megfosztott együttesemmel szemben számbeli fölüényben maradt.

— Mit áll ott tétlenül, mikor a társai tovább játszanak? — kiáltott le hozzám a tribünről Jenny. A megjegyzést elengedtem a fülem mellett, inkább hangos szóval a csapatomat buzdítottam. — Hajrá... neki Harvardiak!...

— Mit vétett? — érdeklődött tovább Jenny.

Most megfordultam és válaszoltam neki, végeredményben mégis az én kedvemért jött el a mérkőzésre. — Kicsit keményen játszottam — válaszoltam és már újra a csapatom játékára figyeltem, kétségbeesett erőlködésükre, ahogy a bitang Al Reddinget akadályozták.

— Nagyon megszegyénít az ilyen büntetés?

— Oh, Jenny, hát nem érti, nem tehetem mást, mindent bele kell adni a játékba...

— Mi mindent?

— Minden ügyeskedést, erőt, cselet, hogy kijátsszam az ellenfél nyomorult védelmét.

Pillantásom újra a csapatom kapujánál időzött, mely körül teljes létszámban ott nyüzsgött az ellenfél csatársora. Hogy fogom én kivérni ezt a keserves kétperces büntetést? Legalább az érdeklődéssel kell erkölcsi támogatást nyújtani együttesemnek.

— Miért játszott durván? Mindig ilyen alattomos trükkökkel operál?

Érdeklődésem szüntelenül csapatom kapuja körül összpontosult, ahol a zöld dresszes ellenfél nagy tömegben összeregelt. Úgy éreztem, egyetlen további pillanatig sem bírok itt állni a büntetőben tétlenül. Jenny zavartalanul tovább csipogott.

— Képes volna engem is eltasolni?

Anélkül, hogy megfordultam volna, a vállam mögül vettem neki oda. — De ebben a pillanatban, tüstént, ha nem tartja a száját.

— Na jó, hát akkor én most megyek. Isten áldja.

Mire visszafordultam megnézni, merre megy, a hangszóró már hirdette is, hogy letelt a kétperces büntetésem. Atvettem magam a pálya kerítésén, s máris ott siklottam a jégen, csapatom felé.

A nézőközönség óriási lelkesedéssel fogadta a pályára való visszatérésemet. „Barrett újra játszik, komplett az együttes!” Bárhol rejtőzik is, Jennynek hallania kellett a tömeg lelkes üdvözlését, mellyel a mezőnybe való visszatérésemet fogadta.

De hová tűnhetett?

Al Redding gyilkos erővel vágott a kapunk felé egy labdát, amit kapusunk kitűnő technikával Gene Kennewayhoz továbbított, aki közvetlenül mellettem siklott el, s a labdát átjászotta hozzám. S miközben korongomat ütése emeltem, azt hiszem, egy ropke másodikperce a tribün felé pillantottam, ahol Jennynek ülnie kellett. Ott is volt. Láttam.

A következő pillanatban már csak arra emlékszem, hogy a jégen ültem, két zölddresszes gazember jött nekem, fellökött és most ott csücsültem a fenekemen, szinte alig bírom elhinni, hogy igaz. Pedig igaz volt, hallottam a hűséges Harvard-szurkolók családott felkiáltásait: „Barrett fellöktek...” és hallottam a verszomjas Dartmouth-drukkolók kárörvendő üvöltéseit: „Menjetez neki újra, fiúk, lökjétek fel!...”

Vajon mit gondolhat most rólam Jenny?

A Dartmouth csapata újabb támadásba lendült, náluk volt a labda, de kapusuk kivédte a lövést. Kenneway Johnstonhoz továbbított, aki átpasszolta hozzám (ekkor már újra a lábamon álltam) és fölüényben zúgott a közönség vad morajlása. No, most majd megmutatom nekik! Kijátsszom a nyomomban sikló Dartmouth hávédet és ott álltam a kék vonalon belül.

— Lőjj, Oliver, adj be nekik egyet!

A közönség morajlásából tisztán kivehettem Jenny élesen felcsattanó hangját, szinte sikoltozva biztatott. Kicselvez a védelem egyik emberét, olyan erővel suhintottam a koronggal, hogy majd elállt a lélegzete, aztán lövés helyett Davey Johnstonhoz passzoltam, aki éppen jökor tűnt fel a jobbszélén. Davey habozás nélkül a hálóba küldte a labdát. Gölt löttünk.

Az együttes pillanatok alatt egymást ölelgetve, csókolva gomolygott a jégen, engem, meg Davey-t ünnepelelték, a vállukat veregették és korcsolyával a lábukon boldogan ugrádoztak a jégen. A nézőközönség hangosan lelkesedett, a Dartmouth-játékos, akinek kivettem kezéből a korongot, még mindig a fenekén üldögélt. Az eredmény fellelkesítette csapatomat, most már mindent beleadott a játékba, és végeredményben hét-null arányban győztünk a Dartmouth csapata ellen.

Utólag visszaemlékezve boldog diákéveimre, sajnálom, hogy végetértek. Hányszor álmódtam arról, hogy magamra veszem a Harvard jégghokki-csapatának trikóját, nagy hetes számmal jelölve a hátán. Most, a zuhanyozó alatt a körülöttem mosakodó játékosokat hallgattam, akik a mérkőzés egyes részleteit beszéltek meg egymásközt. Hála sérült térdeknek, én egyedül, külön fülkében meditatálhatok az eseményeken és a térdenet nyomogatva, számbaveszem a zúródásokat, sebeket. Bizonyos mértékben még élvezem is a diadal eme fájdalmas tanúit, melyek csapatom győzelmére emlékeztetnek.

— Na, hogy érzed magad, Ollie? Fáj a térded? — érdeklődött Jackie Felt, a Harvard csapat szellemi vezetője.

— Miért? Ugy nézek ki, mint akit megvertek?

Jackie arca felderül és hülyén elvigyorodik. — Tudod, mi a baja a térdednek, Ollie?

A térdenet ugyan megvizsgálták már Kelet-Amerika legkiválóbb ortopéd szakorvosai, de Jackie Felt az a fiú, aki mindent jobban tud.

— A táplálkozásodban van a hiba, fiacskám.

Ez aztán végképp nem érdekelt.

— Nem fogyaszthat elegendő söt.

(Folytatjuk)

SZINES KOCKAK

BANKBAN TILOS
A londoni Midland Bank igazgatósága rendkívüli ülésen foglalkozott egy miniszoknya-problémával. Arról van szó, hogy a bank tisztviselői nagyon rövid szoknyát hordtak, s a látvány elvonta az ügyfelek figyelmét a különböző pénzügyi műveletektől.
Az igazgatóság határozata eltiltotta a tisztviselőket a mi-

ÁLLAT-SZTÁROK
Amerikában minden évben megrendezik az állatszárók fesztiválját. Azok az állatok vesznek ott részt, amelyek a különböző film- és tévé-társaságoktól a legnagyobb gázsit kapták. Az idén hatvan állat — főleg oroszlanok, kutya és delfinek — szerepelt a fesztiválon.

AZ ASSZONYOK IGY AKARJÁK
Van egy város Amerikában — pontosabban Skóciában — ahol teljes az alkohol-tilalom. Nemrég, csak 1913 óta.

Kirkintiloch a városka neve. Arról volt nevezetes, hogy a polgári bizonyos szívesen néztek a pohár fenekére. De az asszonyok nyomására már évtizedekkel ezelőtt egy határozott a helyi tanács, hogy bevezetik a szesztilalmat.

Valaha 17 kocsmá volt a városban. Most egy sincs. A férfiak szinte minden esztendőben kísérletet tesznek a helyzet megváltoztatására, de eredménytelenül. Legutóbb néhány nappal ezelőtt volt szavazás a helyi tanácsban, de az asszonyok újra győztek. Egyik tanács tag sem megrészelt a szesztilalom ellen szavazni.

Valamennyi tanács tag nő.

RENBRANDT, VAGY NEM REMBRANDT?

A művészet világát hosszabb ideje foglalkoztatja egy holland professor, Horst Gerson könyve, aki a több, mint 600 nyilvántartott Rembrandt-kép közül 170 vízszint megkérdőjelezett és vitátja azok eredetiségét. — Kétségtelen, hogy a mester tanítványai, közvetlen követői festettek ezeket a képeket, az sincs kérdés, hogy Rembrandt műtermében készültek, de nem ő festette azokat.
— A százhetven kép között olyan alkotások szerepelnek, mint az angol királynő magángyűjteményének egyik büszkesége, a „Királyok imádása” című festmény és sok más ismert Rembrandt-kép.

SZTRAJKOLÓ TISZTEK
A svéd minisztertanács határozata alapján elbocsátották az állandó szolgálatból háromezer tisztet, mert megszüntették az általam alkalmazott szakszervezetben a sztrajkokra vonatkozó határozati javaslatot.
Összesen 5300 tisztje van a svéd hadseregnek, tehát a kormányhatározat a szenczió erejével hatott.

LOVERSENY SKÓCIÁBAN

IDŐSZERU BÖLCSESSÉGEK

Kamasznak mondható az olyan gyerek, aki már nem kérdezi a szüleit zavarba hozó dolgokat.
A legizibb anyai öröm akkor tölti el a mamát, amikor este az ágyban látja a gyermekeit.
Valószínű, hogy az ostobaságnak is van határa, de ezen a határon nincsenek határok.
Igaz, hogy a nő férfiak tovább élnek, mint a nőtlenek? Nem igaz. Csak nekik hosszabbnak tűnik az élet...
Egy fiatal író mondta: „Shakespeare? Ugyan, ki beszélne ma róla, ha nem írta volna azt a néhány színdarabot?”

MAI GYEREKEK

1. — Nekünk van egy új kisbabánk, nektek nincs!
— Nekünk meg van egy új apukánk, nektek maradt a régi...
2. A kis Juvál nővére férjhez megy. Persze, Juvál is ott áll a chupá alatt és figyel a mamáját, aki pityereg. Egyszer csak megkérdi tőle:
— Miért sírsz, anyu? Hiszen ez nem is a te esküvőd...

KOCSMÁBAN

Ez is egy külföldi történet. A kocsmázó vendég a pincér többszöri felszólítására sem hajlandó fizetni, csak ráborul az asztalra és elszendereg.
Végül jön a tulajdonos, felrázza a vendéget és így förmed rá:
— Rendőrt hívok, ha nem fizet azonnal!
— Rendben van, — így a vendég —, de mi lesz, ha majd a rendőr sem akar fizetni?

SRAND-VICC

Közeleg a nyár, közöljük az első strand-viccet.
A strandon egy középkorú nő arra kéri a hangosbemondót kezelő leányt, hogy mondja be a következő szöveget: „Zablicsek Lajos azonban jelentkezzen a zuhanyozónál, a felesége várja”.
A lány feljegyzte a szöveget, majd — inkább csak udvariasságból — megkérdezi a hölgyet:
— Régen várja a férjét, asszonyom?
— O, nem — feleli a kérdezt —, alig másfél éve...

RÉG VOLT...

Szombat reggel a férj és a feleség együtt reggeliznek. Egyszer csak nagyon mélyet sóhajt az asszony:
— Mi a baj, szívem? — kérdi a férj.
— Semmi, csak valami eszembe jutott.
— Mi?
— Istenem, amikor még a titkárnő voltam...

FERFIK

— Azelőtt szeretted a zenét. Ma is?
— Igen, most hegedülök. O-dahaza én játszom a második szolamot...

ASSZONYOK

A férfi megkérdezi a feleségtől:
— Miért vettél citromszínt ruhát?
— Mert úgy kellett kifacsarnom belőled az árárt...

BIROSÁGI VICC

KÜLFÖLDROL

Az egyik világváros nemzetközi híri templomának szent Antal-perselyét rendszeresen fosztogatta egy tolvaj. A pap végül a rendőrséghez fordult, ahol sek restyének öltöztették be a legügyesebb detektívet, s néhány nap múlva hurokra került a persely fosztogatója.
Nem adta meg egykönnyen magát, de a sekrestyének öltöztetett detektív értett valamit a judó-hoz és néhány fogással ártalmatlanná tette a delikvent.
A vádlott a tárgyaláson így védekezett:
— Mint ismeretes, az egyház világszerte válságban van. Hát csoda? Így akarnak hivatkozni? Judózó sekrestyésekkel?

RÉMES RIMEK

Örökzöld témám,
a drágaság
most sem hagyott
cserben,
az uszójának is
elmerül
a hullámzó, viharos
ártengerben.
Nem tudom,
tudja-e kegyed,
hogy drágábban mérik
a repülő-jegyet;
S a szárazföldön
— a kinek tellett
négy kerékre —,
többet költ ezután
benzin-illetékre.
Ilyen helyzetben.
Az ember mit tegyen?
A pazarló is
spórolni kénytelen,
s ahogy az elvált asszony
megtakarítja magának
a kohént,
én is
e versike végén
a pónt...

(merek)

A nyul: — Kérek egy dupla tojáslikört!

KOR-KÉRDÉS

Az öreg zsebmetszőt megkérdezi a bírő:
— Alig egy évvel ezelőtt állt előttem. Szégyelheti magát!
— Tisztelt bírő ur — így a vádlott —, 50 éve működöm ezen a pályán, most válasszak magamnak új mesterséget?

BIROSÁGI VICC

— Figyelmeztetem, hogy csak azt mondja, amit látott és nem azt, amit hallott! — mondja a bírő a tanúnak. — Megértette?
— Igenis!
— Hogy hívják?
— Bumburnyák Slomo.
— Mikor született?
A tanu hallgat.
— Miért nem mondja, hogy mikor született? — kiált rá a bírő.
— Azért, mert a bírő ur szerint csak azt mondhatom, amit láttam, én viszont a születésemről csak hallottam...

HA A SZINESZ NŐS

Két színész beszélget:
— Fontos szereped ban a darabban?
— Mellékfigurát alakítok. Én vagyok a férj...

HITELÜZLET

— Urasodat érdekli ez a szép szobabutor?
— Igen, de jelenleg nincs pénzem. Csak egy hónap múlva tudok fizetni.
— Sajnos...
— Mi az, hogy sajnós? Van magának fogalma, milyen rövid egy hónap? Harminc nap.
— Harminc nap még csak hajján. De harminc hosszú éjszaka...

JÓ KIS HOTEL...

Kohn vidéki hotelben tölti az éjszakát. Reggel megy tovább vonattal 7 órakor, ezért megkérdezi az esti portást, hogy 6-kor költsek fel.
A portás ebben az értelemben utasítást ad az éjszakai váltásának, aki hajnali 4-kor kopog Kohn ajtaján.
— Már hat óra van? — kérdezi Kohn nagyon álmosan.
— Nem, még csak 4 óra az idő — feleli a szolgáló —, csak azt akartam közölni, hogy uraságod még két teljes órát alhat...

A CIVILIZÁCIÓ ELJUT INDIÁBA IS...

APOLONÓ ÉS PSZICHOLÓGUS

Egy kórház szülészeti osztályán, a várószobában idegesen szivja egyik cigarettát a másik után a leendő apa. Részvétellel nézi őt a főapolonó és megszólal:
— Ne féljen. Azért, mert kérik, még nem biztos, hogy lány lesz...

NEM SZÉGYEN

— Egyetlen vagyonom a józan eszem.
— Nézze, ne panaszkodjon. A szegénység nem szégyen...

PROTEKCIÓ

A főosztályvezető így szól az ügyfélhez:
— Látja uram, mások hónapokig kilincselnek nálunk a kérény benyújtása után. Maga a múlt héten nyújtotta be és máris elutasítottuk...

PURIM UTÁN

A purimi bálj szezon után a következő apróhirdetés jelent meg:
Egyszer hordott divatos bál ruhát sürgősen elcserelelnék modern gyermek-kocsira. „Tapasztalatlan”-jellegre, a főkiadóba.

TÉVÉ-KERESKEDELEM

— Kérem, tegnap vásároltam a készüléket és...
A kereskedő unottan közbeszólt:
— Tessék csak itthagyni. — Megjavitjuk és majdnem olyan lesz, mint ujkorában...

PRIMORARU

— Hol szerzett ilyenkor, áprilisban görögdiányt? És ráadásul kettőt...
— Elmentem a mezőgazdasági kutató intézetbe, s ott megkértem az egyik tudóst, aki régi, kedves ismerősöm. Ők melegyben ismerettségük.

BÖLCES SÓFÓR

Egy new-yorki taxisofőr a következő táblát akasztotta ki a kocsijába, az utasokkal szemközt:
Tíz százalék engedményt kapnak azok az utasok, akik nem a nehéz gazdasági helyzetből akarnak velem megbeszélgetni. Török vagyok a témával.
A sofőr

ART BUCHWALD:

A WASHINGTONI SZAKÉRTŐ

Semmi kétség afelől, hogyva Washingtonban élő diplomatákat, politikusokat, újságírókat egyfajta dicsfény lebegi körül. Valami rejtelmes oknál fogva, mindenki azt hiszi, hogy az ember több kulliszatitok tud mint ő, és egy magamfajta újságíró, aki a fővárosban keresi kenyerét, az ország bármely részében ingyen ehet-ihat, kizárólag azon az alapon, hogy Washingtonban lakik.
Ezt akkor fedeztem fel, amikor legutóbb felutaztam New Yorkba és aihogy tetelepedtem a szállodámban máris elárastottak az ebéd-és vacsora meghívások tömegével. Mindenki tudni akarta mi megy végbe a kulliszák mögött Washingtonban, és eleinte őszintén bevallottam, hogy halvány fogalmam sincs róla. Ezzel azonban csak felbőszítettem az asztaltársaságot. Nem akarták hinni, hogy nem vagyok benne a dolgokban s meg voltak győződve, hogy titkolózom előtűk.
Az első vacsorapartin a házasszony bucsuzáskor megjegyezte:
— Nem számítottunk arra, hogy mindent elmondjon, viszont azt nem értem, hogy miért kell annyira védelmeznie a kormányt.
Ekkor rájöttem, hogy ki kell spekulálnom valami belső információt, különben kénytelen leszek saját magam gondoskodni ebédeimről és vacsoráimról New Yorkban.
Igyhát másnap reggel megvásároltam a Time, a Newsweek, az U.S. News and World Report és The Nation példányait, hogy aszurbá hozzam magam tulajdonképpen mi történik Washingtonban. Szerencsére a vacsorameghívás későre szólt, így meghallgathattam Walter Conkrite televíziós adását is. Biztonság kedvéért Walter Lipmann legutolsó cikkét is begyűrtem a szmokingomba. Senki sem volt jobban felkészülve Washington megvitására, mint én.
— Mondja uram — kérdezte martini-szűcsölés közben egy disztinyált bankár — mit gondolnak Washingtonban a laoszi helyzetéről?
— Rendíthetetlenül szándékozunk folytatni a vietnámiációs politikát — mondtam és bekaptam egy olajbogyót.
— És mit beszélnek az adókról odalenn? — kérdezte egy disztinyált ügyvéd.
— Valószínűleg csökkenteni fogják az adókat az elnökválasztás előtt — válaszoltam közömbösen, miközben kavargattam a jégkockákat.
— Látod Helén — szólt egy orvos a feleségéhez — az újságok ezt nem közlik veled.
— Milyen fiatal és hogy benne van a dolgokban! — áradozott Helén.
— Meg tudná mondani, mik az Elnök terve a Közelkelettel?
— Sajnálom — mondtam. — Vannak dolgok, amelyeket az Elnök bizalmasan megvitát ugyan velem, de nem árulhatok el a nyilvánosság előtt.
— Nagyon helyes — helyeselt az ügyvéd. — Nincs értelme, hogy felfedjük lapjainkat az oroszok előtt és, különben is, máris többet mondott el nekünk, mint kellett volna, ugyebár?
— Szóra sem érdemes — jegyeztem meg elnéző mosollyal. — Hiszek a jól informált közvéleményben.
A háziaszony jobbjára ültetett és ötnapos new-yorki tartózkodásom alatt három teljes hétre szóló ebéd-és vacsorameghívással árasztottak el. Meglehetősen fárasztott a dolog. Anynyi újságot kell olvasnom és oly sok washingtoni televíziós adást kellett végignéznem, hogy mindent egybevéve nem hiszem hogy a nagy erőfeszítés megérte a fáradságot.
(sz. l. fordítása)

Egy közlekedési jelzőtábla-festőnek is szüksége van ihletre